

ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานคร

นางชูลี ศรีนวล

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

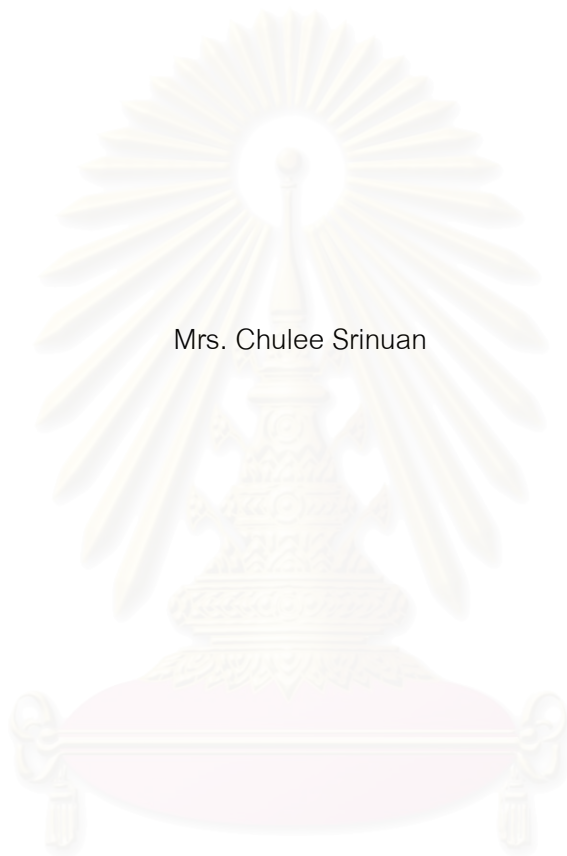
สาขาวิชาพัฒนามนุษย์และสังคม (สหสาขาวิชา)

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2550

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

EMOTIONAL INTELLIGENCE OF GRADE SIX STUDENTS IN SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION
OF THE OFFICE OF THE BASIC EDUCATION COMMISSION IN BANGKOK METROPOLIS

Mrs. Chulee Srinuan

สภามหาวิทยาลัยบูรพาภิบาล
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Human and Social Development
(Interdisciplinary Program)

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 2007

Copyright of Chulalongkorn University

ชวลี ศรีนวล: ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใน โรงเรียนสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานคร. (EMOTIONAL INTELLIGENCE OF GRADE SIX STUDENTS IN SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF THE BASIC EDUCATION COMMISSION IN BANGKOK METROPOLIS) อ.ที่ปรึกษา: รศ. ดร.วิไล วงศ์สืบชาติ, 101 หน้า.

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความฉลาดทางอารมณ์และปัจจัยที่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพญาไท โรงเรียนพิบูลอุปถัมภ์และ โรงเรียนวัดประยุรวงศาวาส จำนวน 621 คน ที่ได้จากการเลือกตัวอย่างแบบ สองขั้นตอน โดยนักเรียนเป็นผู้กรอกแบบสอบถามด้วยตนเอง

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมและรายด้านทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านดี ด้านเก่ง และด้านสุขอยู่ในระดับปกติ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในระดับ 2 ตัวแปร ด้วยตารางไขว้และทดสอบสมมุติฐานด้วยค่าไคสแควร์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พบว่า ตัวแปรที่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ คือ เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ความอบอุ่นในครอบครัว การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง การได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียน และการได้รับการยอมรับจาก ครู/อาจารย์ ส่วนผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยมีตัวแปรเพศ เป็นตัวแปรคุมพบว่า ตัวแปรความอบอุ่นในครอบครัว และการได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียน ยังคงมีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ทั้งในกลุ่มนักเรียนหญิงและนักเรียนชาย ในขณะที่ตัวแปร ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาและการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองมีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์เฉพาะใน กลุ่มนักเรียนชาย และตัวแปรการได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์ มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ เฉพาะในกลุ่มนักเรียนหญิง ส่วนผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยมีตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองเป็นตัวแปรคุมพบว่า ตัวแปรการได้รับการยอมรับจาก เพื่อนนักเรียนและการได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์ มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ในกลุ่ม นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครองทั้งแบบประชาธิปไตยและแบบเข้มงวดกวดขัน ในขณะที่ตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา การใช้เวลากับสื่อและความอบอุ่นในครอบครัว มีผลต่อ ความฉลาดทางอารมณ์เฉพาะ ในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครองแบบ ประชาธิปไตย และพบว่าตัวแปรสถานภาพสมรสของผู้ปกครองมีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์เฉพาะ ในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครองแบบเข้มงวดกวดขัน

สาขาวิชา พัฒนามนุษย์และสังคม
ปีการศึกษา 2550

ลายมือชื่อนิสิต.....*ชวลี ศรีนวล*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....*วิไล*

4789079120 : MAJOR HUMAN AND SOCIAL DEVELOPMENT

KEY WORD: EMOTIONAL INTELLIGENCE OF GRADE SIX STUDENTS

CHULEE SRINUAN: EMOTIONAL INTELLIGENCE OF GRADE SIX STUDENTS IN SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF THE BASIC EDUCATION COMMISSION IN BANGKOK METROPOLIS. THESIS ADVISOR: ASSOC.PROF. WILAI WONGSERBCHART, Ph.D., 101 pp.

The purposes of this research are to study emotional intelligence of grade six students in schools under the jurisdiction of the Office of the Basic Education Commission in Bangkok Metropolis, and to investigate factors affecting their emotional intelligence. The samples are grade six students from Phayathai School, Pibool Uppatham School and Wat Prayurawongsawas School. Six hundred twenty one students are selected by two stages sampling. The self-administered questionnaire is used to obtain information.

The percentage distribution shows that emotional intelligence in the three aspects studied, namely: virtue, competency and happiness, of most of the students is at a normal level. The results of bivariate analysis using chi-square at 0.05 statistically significance show that six independent variables influence emotional intelligence, namely: sex, grade point average, family relation, type of family care, acceptance of friends and acceptance of teachers. Results of multivariate analysis using sex as control variable show that family relation and acceptance of friends influence emotional intelligence of both male and female students. While grade point average and type of family care influence emotional intelligence of male students only. Whereas acceptance of teachers influences emotional intelligence of female students only. The multivariate analysis using type of family care as control variable shows that acceptance of friends and acceptance of teachers influence emotional intelligence of students raised by both democratic parents and authoritarian parents. While grade point average, spending time with mass media and family relation influence emotional intelligence of students raised by democratic parents, and marital status influences emotional intelligence of students raised by authoritarian parents.

Field of study: Human and Social Development

Academic year: 2007

Student's signature.....*Chulee S.*.....

Advisor's signature.....*Wilai*.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือจากบุคคลหลายท่าน ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.วิไล วงศ์สืบชาติ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้สละเวลาอันมีค่า เพื่อให้ความรู้ คำปรึกษา คำแนะนำต่างๆ ตลอดจนการตรวจแก้ไขปรับปรุง วิทยานิพนธ์จนเสร็จสมบูรณ์ นอกจากนี้ ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พัฒนาวดี ชูโต ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์อัจฉรา เอ็นซ์ และ อาจารย์วัชรินทร์ ยงศิริ (นักวิจัยชำนาญการ) กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ชี้แนะสิ่งที่เป็น ประโยชน์ต่อวิทยานิพนธ์ และตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์นี้ให้เสร็จสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการสำนักยุทธศาสตร์อุดมศึกษาต่างประเทศ (ผอ.อาภรณ์ แก่นวงศ์) ที่ให้โอกาสในการศึกษาในครั้งนี้ และผู้อำนวยการกลุ่มยุทธศาสตร์การพัฒนาเครือข่าย ความร่วมมือกับต่างประเทศ (ผอ.เอกพงษ์ เลาหะเทียนสินธุ์) ที่ให้ความช่วยเหลือทุกครั้งที่ ยามที่ ต้องการ รวมถึง โข เกื้อ พี่ๆเพื่อนๆ น้องๆ สำนักยุทธศาสตร์อุดมศึกษาต่างประเทศ และข้าราชการ เจ้าหน้าที่ ลูกจ้างของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาทุกคนที่คอยสอบถาม เป็นห่วงและ ให้กำลังใจตลอดมา

ขอขอบพระคุณผู้บริหาร คณาจารย์ โรงเรียนพญาไท โรงเรียนพิบูลอุปถัมภ์ และ โรงเรียน วัดประยุรวงศาวาส ที่ให้ความช่วยเหลือประสานงาน รวมทั้งนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกคน ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณคณาจารย์สถาบันวิจัยสังคม วิทยาลัยประชากรศาสตร์ และสถาบันเอเชีย ศึกษาทุกท่าน ที่ได้ให้ความรู้และประสบการณ์ต่างๆแก่ผู้ศึกษา ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ธุรการ สถาบันวิจัยสังคม เจ้าหน้าที่ธุรการวิทยาลัยประชากรศาสตร์ ที่ให้ความช่วยเหลือและประสานงาน ด้านต่างๆด้วยดี และขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ห้องสมุดสถาบันวิจัยสังคม และศูนย์สารสนเทศทาง ประชากรศาสตร์ที่ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการค้นคว้าข้อมูลต่างๆเป็นอย่างดี นอกจากนี้ ขอขอบคุณหมวย (ศิริพร ประนมพนธ์) และศุ้ยนุ้ย (ทิพย์รัตน์ สุภา) ที่ช่วยให้คำแนะนำ และเป็นแบบอย่างในการทำวิทยานิพนธ์ รวมทั้ง มิ่งค์ เมย์ ฝนทิพย์ ตู๊ก หนิง อ้อณ จอย แจงเอื้อง อัด อัพ โบว์ ปี และน้องๆสาขาพัฒนามนุษย์และสังคมทุกรุ่น ทุกคน ที่มีส่วนช่วยให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดี

สุดท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงแต่บิดาผู้ล่วงลับ มารดาที่เป็นแรงใจสูงสุดใน การศึกษาในครั้งนี้ รวมทั้งเจ้ผู้ย น้อย มร สุด พี่พรรณ ชิก้า ตุ่น ปาล์ม ปลื้ม ปาย เครบ ที่คอยให้ กำลังใจอยู่เสมอ และ Mr. Stolz ที่ให้การสนับสนุนกำลังทรัพย์และกำลังใจ ที่สุดขอขอบคุณ Mr. Warm ที่ให้การสนับสนุนทั้งกำลังทรัพย์ กำลังกาย กำลังใจและอยู่เคียงข้างกันมาโดยตลอด

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภูมิ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.3 แนวคิดเชิงทฤษฎี.....	3
1.4 กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	9
1.5 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
1.6 สมมติฐานของการวิจัย.....	20
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	21
บทที่ 2 ระเบียบวิธีวิจัย.....	22
2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 22	
2.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	24
2.3 เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล.....	24
2.4 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	25
2.5 ขอบเขตของการวิจัย.....	25
2.6 การนิยามศัพท์.....	25
2.7 การนิยามตัวแปรและการสร้างดัชนี.....	26
2.8 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	30

บทที่ 3 ลักษณะทั่วไปและความฉลาดทางอารมณ์ของกลุ่มตัวอย่าง.....	31
3.1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	31
3.2 ผลการวิเคราะห์ความฉลาดทางอารมณ์ของกลุ่มตัวอย่าง.....	38
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของกลุ่มตัวอย่าง.....	44
4.1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม.....	44
4.2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยมีตัวแปรคุม.....	54
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ.....	80
5.1 สรุปผลการศึกษา.....	80
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	85
รายการอ้างอิง.....	89
ภาคผนวก.....	93
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	101

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 โรงเรียนตัวอย่างและจำนวนนักเรียนตัวอย่างจำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา.....	24
2 การกระจายอัตราร้อยละของลักษณะทั่วไปของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานคร.....	32
3 การกระจายอัตราร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความฉลาด ทางอารมณ์เป็นรายชื่อ	38
4 ผลการวิเคราะห์ตารางไขว้ระหว่างตัวแปรอิสระและความฉลาดทางอารมณ์.....	45
5 ผลการวิเคราะห์ตารางไขว้ระหว่างตัวแปรอิสระและความฉลาดทางอารมณ์ โดยมีตัวแปรเพศเป็นตัวแปรคุม.....	55
6 ผลการวิเคราะห์ตารางไขว้ระหว่างตัวแปรอิสระและความฉลาดทางอารมณ์ โดยมีตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองเป็นตัวแปรคุม.....	67
7 ผลการวิเคราะห์ความฉลาดทางอารมณ์ของกลุ่มตัวอย่าง.....	82
8 สรุปผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถม ศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกรุงเทพมหานคร.....	83

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่

หน้า

- 1 กรอบแนวคิดของการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
 ขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานคร.....10

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence) หรือ อีคิว เป็นเรื่องใหม่ที่เพิ่งได้รับความสนใจและเป็นที่ยอมรับเมื่อ 10 กว่าปีที่ผ่านมา ซึ่งเดิมเชื่อว่าความฉลาดทางเชาวน์ปัญญา (Intelligence Quotient) หรือ ไอคิว คือปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคคลประสบความสำเร็จ มีชีวิตที่ดีและมีความสุข แต่จากการศึกษาวิจัยภายหลังทำให้เชื่อว่า ความฉลาดทางอารมณ์ เป็นสิ่งที่มีบทบาทสำคัญในการทำให้บุคคลประสบความสำเร็จในชีวิต หน้าที่การงานและการศึกษา โดยนักวิจัยต่างยืนยันว่า ความฉลาดทางเชาวน์ปัญญา มีส่วนเกี่ยวข้องต่อความสำเร็จในชีวิต เช่น การเรียนหรือการทำงานเพียงร้อยละ 20 เท่านั้น ที่เหลือเป็นผลของความฉลาดทางอารมณ์และปัจจัยด้านอื่นๆ (กรมสุขภาพจิต, 2548: 1, 10)

ปัจจุบันมีการศึกษาและให้ความสำคัญกับความฉลาดทางอารมณ์ โดยเฉพาะในวงการการศึกษา ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ระบุไว้ว่า การศึกษา คือ กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยผ่านกระบวนการถ่ายทอดได้หลายวิธี ให้บุคคลมีความรู้ด้านวิชาการ มีการพัฒนาทางด้านอารมณ์ สังคม และสติปัญญาอย่างสมบูรณ์ ซึ่งหมายความว่า ผู้ที่ผ่านกระบวนการจัดการศึกษา จะต้องเป็นผู้ที่มีพัฒนาการดีทุกด้าน มีสติปัญญาดี มีพัฒนาการด้านอารมณ์ สังคม หรือที่เราเรียกว่า “ความฉลาดทางอารมณ์” ที่สมบูรณ์ อยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข ทั้งนี้ กระบวนการพัฒนาคนเป็นหน้าที่ของทุกคน เริ่มจากครอบครัว ซึ่งหากบุคคลเหล่านี้ได้รับการอบรมบ่มนิสัย มีแบบอย่างที่ดี อยู่ในครอบครัวที่อบอุ่น ก็จะซึมซับความรู้สึกล้นประทับใจ เมื่ออยู่ในโรงเรียนมีความสุข เมื่อออกไปอยู่ในสังคมจะซึมซับสิ่งที่ดี สร้างภาวะสิ่งแวดล้อมต่างๆ ทั้งที่บ้านและที่ทำงานให้มีความสุข (สุวัฒน์ เงินจำ, 2543: 37)

การที่จะให้เด็กเป็นคนเก่ง เป็นคนดีและมีความสุขจะต้องมีรากฐานของความเข้าใจ เห็นใจผู้อื่น เพื่อจะไม่ทำสิ่งใดให้ผู้อื่นเดือดร้อน ส่วนความสุขนั้นได้จากความสามารถแก้ไขปัญหาและความพึงพอใจ ซึ่งก็คือการเป็นคนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ ดังนั้นความฉลาดทางอารมณ์จะช่วยให้เด็กมีความสุข มีสมาธิในการเล่าเรียน และเมื่อมีปัญหาไม่สบายใจก็สามารถหาทางแก้ไขได้ รวมทั้งยังช่วยให้เกิดความสัมพันธ์กับผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์ ทำงานกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เป็นต้น (เทอดศักดิ์ เดชคง, 2544: 65-66) การที่จะทำให้เด็กมีความฉลาดทางอารมณ์ เพื่อให้เด็กเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข เป็นเรื่องสำคัญมาก จำเป็นต้องมีการพัฒนาอย่างจริงจัง โดยเริ่มจากเด็กที่อยู่ในวัยเรียนเนื่องจากเป็นวัยที่กำลังเรียนรู้ พร้อมทั้งจะซึมซับสิ่งใหม่ๆ

เด็กในวัยเรียน คือเด็กที่อยู่ในช่วงวัยเด็กตอนกลางอายุ 6-13 ปี เด็กในวัยนี้จะมีพัฒนาการทางสังคมที่เป็นจุดเด่นได้แก่ การเริ่มรู้จักรวมกันเป็นกลุ่มในการเรียน เล่น ทำกิจกรรม รู้จักการเคารพกติกาและการเข้าสังคม ในระยะนี้เด็กมีความพร้อมที่จะรับทราบพัฒนาการทางอารมณ์หลายประการ รู้จักควบคุมอารมณ์และปลดปล่อยอารมณ์ออกมาอย่างที่สังคมยอมรับตามควรแก่วัย ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่สำคัญและจำเป็นสำหรับการปรับตัวด้านอารมณ์ ดังนั้น การเตรียมตัวให้พร้อมตั้งแต่วัยนี้ จะทำให้เด็กเจริญเติบโตเป็นวัยรุ่น และผู้ใหญ่ที่พัฒนาแล้ว สามารถรับผิดชอบตนเองในด้านต่างๆ ได้ สามารถเรียนและทำงานกับเพื่อนร่วมวัย เรียนรู้ที่จะให้ความเป็นเพื่อนกับผู้อื่นและสร้างมิตรภาพ ทำให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้นการให้ความสำคัญกับความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กในวัยนี้จึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมาก เนื่องจากเด็กในวัยนี้จะมีอารมณ์ต่างๆ มากมาย ทั้งอารมณ์ในแง่ดี นำพึงพอใจ เช่น ความรัก ความสงสาร ความรู้สึก เบิกบานรื่นรมย์ และอารมณ์ในแง่ไม่ดี เช่น เกลียด โกรธ ริษยา เป็นต้น ซึ่งหากไม่ได้รับการรับรู้ ไม่มีโอกาสแสดงออกและถูกเก็บกดเอาไว้มากเกินไป เด็กจะรู้สึกเครียด อาจนำไปสู่ความเจ็บป่วยทางกายเนื่องจากอารมณ์ หรือทำร้ายตนเองและผู้อื่นได้ (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2549: 268) นอกจากนี้ การที่เด็กมีอารมณ์ไม่ดีคือการขาดความฉลาดทางอารมณ์ จะนำไปสู่พฤติกรรมอันเป็นปัญหาต่างๆ เช่น การเสพยาไม่ว่าจะเป็นยาบ้า เฮโรอีนหรือกาว ซึ่งมีปัจจัยจากตัวเด็กเองที่นำไปสู่การทดลองและติดในที่สุดเนื่องจากมีความเครียด หาทายออกไม่ได้ หรือทำตามเพื่อนโดยไม่คำนึงถึงผลร้าย และยังสามารถนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ซึ่งมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น

สำหรับเด็กที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครจะต้องอยู่ในสังคมที่เร่งรีบ เพื่อปรับตัวกับการจราจรอีกด้วย เช่น รีบทำการบ้านแล้วเข้านอนจะได้ตื่นไปโรงเรียนทัน และรีบอาบน้ำแต่งตัวไปขึ้นรถเพื่อเลี่ยงรถติด เป็นต้น ผู้ปกครองส่วนใหญ่ก็แทบไม่มีเวลาเอาใจใส่เพราะต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในการทำมาหากิน บางครอบครัวแตกแยก บิดามารดาไม่ได้อยู่ด้วยกัน ทำให้เด็กเหล่านี้ได้รับความรักความเอาใจใส่จากผู้ปกครองได้ไม่เต็มที่ ทำให้เด็กไม่อยากกลับบ้าน และนำไปสู่ปัญหาต่างๆ นอกจากนี้ การที่กรุงเทพมหานครมีแหล่งช้อปปิ้งอยู่เป็นจำนวนมาก ทั้งห้างสรรพสินค้า โรงภาพยนตร์ ร้านอินเทอร์เน็ต เป็นต้น ก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เด็กหลงผิด หนีเรียน หรือมั่วสุมกับเพื่อนๆ และมีพฤติกรรมต่างๆ ที่ไม่เหมาะสม เช่น เสพยาเสพติด เป็นต้น ดังนั้นครอบครัวจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้เด็กเหล่านี้มีพัฒนาการที่ดี ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ และส่งผลให้เด็กมีความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งนอกจากครอบครัวแล้ว การที่เด็กวัยนี้ใช้เวลาส่วนใหญ่ในโรงเรียน หากเด็กได้รับการอบรมสั่งสอนที่ดีจากครู คบเพื่อนที่ดี และอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีก็จะช่วยให้เด็กเหล่านี้มีความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งเด็กที่มีความฉลาดทางอารมณ์จะสามารถเข้าใจอารมณ์ของตนเองและผู้อื่นได้ สามารถที่จะเข้าใจสถานการณ์ต่างๆ และจัดการกับความขัดแย้งทางอารมณ์ได้ รู้จักการระงับอารมณ์ ระบายออกอย่างเหมาะสมและแก้ไขปัญหอย่างสร้างสรรค์ เช่น เมื่อมีความ

ขัดแย้งกับเพื่อนแทนที่จะชกต่อยกัน หรือหาเวลาแก้แค้นกัน ก็หันหน้าคุยกันเพื่อปรับความเข้าใจ หรืออาจพยายามทำดีเพื่อให้อีกฝ่ายเห็นความดีจนกลายเป็นมิตรภาพที่ดีต่อกัน (เทอดศักดิ์ เดชคง, 2544: 22)

จากที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าความฉลาดทางอารมณ์มีความสำคัญกับเด็กในวัยเรียนเป็นอย่างมาก ผู้วิจัยจึงต้องการทราบถึงระดับความฉลาดทางอารมณ์และปัจจัยที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของเด็ก ซึ่งผลจากการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนหรือกำหนดนโยบายเพื่อส่งเสริมและพัฒนาให้เด็กในวัยนี้มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับที่เหมาะสมต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้

- 1) ศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานคร
- 2) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานคร

1.3 แนวคิดเชิงทฤษฎี

ในการศึกษาเรื่อง ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์มาใช้เป็นแนวทางในการศึกษา ซึ่งแนวคิดดังกล่าวประกอบด้วย 5 หัวข้อหลักคือ 1) ความเป็นมาของความฉลาดทางอารมณ์ 2) ความหมายของความฉลาดทางอารมณ์ 3) องค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์ 4) ความสำคัญของความฉลาดทางอารมณ์ และ 5) ปัจจัยที่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.3.1 ความเป็นมาของความฉลาดทางอารมณ์

ในระยะแรกที่นักจิตวิทยาคิดและเขียนเกี่ยวกับเชาว์ปัญญา ส่วนใหญ่ให้ความสนใจกับความสามารถด้านการฉลาดรู้ของเชาว์ปัญญา (cognitive) เช่น ความจำและการแก้ปัญหา แต่มีนักจิตวิทยาหลายคน que เริ่มเห็นความฉลาดรู้ที่ไม่เกี่ยวข้องกับเชาว์ปัญญา (non-cognitive) เช่น Wechsler ได้ให้คำจำกัดความของเชาว์ปัญญาว่า “เป็นความสามารถหลายๆด้านรวมกันของบุคคล ในการกระทำอย่างมีจุดหมาย คิดอย่างมีเหตุผล และจัดการกับสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ” นอกจากนี้ Wechsler ได้อธิบายเพิ่มเติมว่าความฉลาดรู้ไม่เกี่ยวข้องกับเชาว์ปัญญา มีองค์ประกอบ

3 ด้าน คือ อารมณ์ บุคคลและสังคม ซึ่งนอกจาก Wechsler แล้ว Thorndike ก็เป็นนักจิตวิทยาอีกคนที่สนใจเชาว์ปัญญาด้านสังคม

จนกระทั่งปี ค.ศ. 1983 Gardner เริ่มเสนอแนวคิดว่าความสามารถภายในของบุคคล (intrapersonal intelligence) และความสามารถในการมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น (interpersonal intelligence) มีความสำคัญที่ควรทดสอบหรือประเมินได้เช่นเดียวกับการทดสอบเชาว์ปัญญาและการทดสอบอื่นๆ ซึ่งต่อมาได้มีการทำวิจัยอย่างกว้างขวางในเรื่องบทบาทของความฉลาดรู้ที่ไม่ใช่เชาว์ปัญญา (กรมสุขภาพจิต, 2543: 1)

ต่อมาในปี ค.ศ. 1990 Salovey and Mayer สองนักจิตวิทยาได้นำความคิดนี้มาพูดอีกครั้ง โดยกล่าวถึงความฉลาดทางอารมณ์เป็นครั้งแรกว่า เป็นรูปแบบหนึ่งของความฉลาดทางสังคมที่ประกอบด้วยความสามารถในการรู้อารมณ์และความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น สามารถแยกความแตกต่างของอารมณ์ที่เกิดขึ้นและใช้ข้อมูลนี้เป็นเครื่องชี้นำในการคิดและการกระทำสิ่งต่างๆ จากนั้นในปี ค.ศ. 1996 Goleman ได้สานต่อความคิดนี้ด้วยการเขียนเป็นหนังสือเรื่องความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence) ซึ่งหลังจากหนังสือความฉลาดทางอารมณ์ของ Goleman ออกสู่สาธารณชน ทำให้ความฉลาดทางอารมณ์เป็นที่สนใจเพิ่มขึ้น และมีงานวิจัยจำนวนมากที่ยืนยันความสำคัญของความฉลาดทางอารมณ์ (กรมสุขภาพจิต, 2548: 1)

1.3.2 ความหมายของความฉลาดทางอารมณ์

ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence) หรือ เชาว์อารมณ์ หรือปรีชาเชิงอารมณ์ในทางพุทธศาสนา และยังมีคำอื่นๆ ที่นักวิชาการใช้ในความหมายใกล้เคียงกัน เช่น Emotional Quotient (E.Q), Emotional Ability, Interpersonal Intelligence, Multiple Intelligence, Personal Intelligence และ Social Intelligence โดยมีผู้ให้ความหมายของความฉลาดทางอารมณ์ไว้หลากหลาย ความหมายที่สำคัญ ได้แก่

Salovey and Mayer (1997: 23 อ้างถึงใน วีระวัฒน์ ปันนิตามัย, 2542: 33) ได้ให้ความหมายของความฉลาดทางอารมณ์ว่า เป็นความสามารถในการ 1) รับรู้ ประเมิน และแสดงอารมณ์ออกมาได้อย่างเหมาะสม 2) เข้าถึง และ/หรือ สร้างความรู้สึกที่ดี ที่เกื้อกูลความคิดได้ 3) เข้าใจอารมณ์และกระบวนการของอารมณ์ได้ดี และ 4) คิดใคร่ครวญ และควบคุมภาวะอารมณ์ได้ดี ในทางที่ส่งเสริมความเจริญงอกงามของสุขภาพจิตและเชาว์ปัญญา

Cooper and Sawaf (1997: XIII) กล่าวว่า ความฉลาดทางอารมณ์ คือ ความสามารถในการรับรู้ เข้าใจ และการใช้พลังทางอารมณ์เป็นรากฐานในการสร้างสัมพันธภาพและโน้มน้าวจิตใจผู้อื่น

พจนานุกรมศัพท์จิตวิทยา (ราชบัณฑิตยสถาน, 2548: 65) ได้ให้ความหมายของความฉลาดทางอารมณ์ว่า หมายถึง ความสามารถในการรับรู้และเข้าใจตนเองในทางสร้างสรรค์ สามารถ

บริหารจัดการอารมณ์ของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพสามารถปรับอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม ส่งผลให้มีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่น

กรมสุขภาพจิต (2548:1) ได้ให้ความหมายของความฉลาดทางอารมณ์ว่า หมายถึง ความสามารถทางอารมณ์ที่จะช่วยให้การดำเนินชีวิตเป็นไปอย่างสร้างสรรค์และมีความสุข

พระราชวรานี (ประยูร ฐมจินตโต) (2543: 23) ได้ให้ความหมายของความฉลาดทางอารมณ์ (ปริชาเชิงอารมณ์) ว่าหมายถึง การใช้ปัญญากำกับการแสดงอารมณ์ที่ออกมาให้มีเหตุผล เป็นการแสดงอารมณ์ความรู้สึกออกมาในแต่ละสถานการณ์ โดยถือว่าอารมณ์หรือความรู้สึกนั้น เป็นพลังให้เกิดพฤติกรรม ซึ่งถ้าพลังขาดปัญญากำกับก็จะเป็นพลังดาบอด ปัญญาจึงเป็นตัวที่จะมา กำกับชีวิตของเราให้การแสดงออกเป็นไปในทางที่ถูกต้อง

อุมาพร ตรังสมบัติ (2544: 14) กล่าวว่า ความฉลาดทางอารมณ์ คือ ความสามารถของบุคคลในอันที่จะจัดการกับอารมณ์และความรู้สึกทั้งของตนเองและของผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า ความฉลาดทางอารมณ์ คือ ความสามารถของบุคคลในการรับรู้ และจัดการกับอารมณ์ของตนเองและของผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม ทำให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

1.3.3 องค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์

กรมสุขภาพจิต (2548: 2-3) ได้แบ่งองค์ประกอบหลักของความฉลาดทางอารมณ์ ออกเป็น 3 ด้านคือ ด้านดี ด้านเก่ง และด้านสุข ซึ่งแต่ละด้านมีองค์ประกอบย่อยด้านละ 3 ข้อ ได้แก่

ก) ด้านดี หมายถึง ความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง รู้จักเห็นใจผู้อื่น และมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ประกอบด้วย

1) ความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง เป็นการรู้ อารมณ์และความต้องการของตนเอง มีความสามารถควบคุมอารมณ์และความต้องการได้ และแสดงออกอย่างเหมาะสม

2) ความสามารถในการเห็นใจผู้อื่น เป็นการใส่ใจผู้อื่น เข้าใจและยอมรับผู้อื่น และแสดงความเห็นใจอย่างเหมาะสม

3) ความสามารถในการรับผิดชอบ คือ รู้จักการให้ รู้จักการรับ รู้จักรับผิดชอบ รู้จักให้อภัย และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

ข) ด้านเก่ง หมายถึง ความสามารถในการรู้จักตนเอง มีแรงจูงใจ สามารถตัดสินใจ แก้ปัญหาและแสดงออกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น ประกอบด้วย

1) ความสามารถในการรู้จักและสร้างแรงจูงใจให้ตนเอง คือ รู้ศักยภาพของตนเอง รู้จักสร้างขวัญและกำลังใจให้ตนเองได้ และมีความมุ่งมั่นที่จะไปถึงเป้าหมาย

2) ความสามารถในการตัดสินใจและแก้ปัญหาได้แก่ การรับรู้และเข้าใจปัญหา โดยมีขั้นตอนในการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสมและมีความยืดหยุ่น

3) ความสามารถในการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่นคือการรู้จักการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น กล่าวแสดงออกอย่างเหมาะสม และแสดงความคิดเห็นที่ขัดแย้งได้อย่างสร้างสรรค์

ค) ด้านสุข หมายถึง ความสามารถในการดำเนินชีวิตอย่างเป็นสุข มีความภูมิใจในตนเอง พอใจในชีวิต และมีความสุขสงบทางใจ ประกอบด้วย

1) ความภูมิใจในตนเอง คือ การเห็นคุณค่าในตนเองและเชื่อมั่นในตนเอง

2) ความพึงพอใจในชีวิต ได้แก่ การรู้จักมองโลกในแง่ดี มีอารมณ์ขัน และพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่

3) ความสงบทางใจ ได้แก่ การมีกิจกรรมที่เสริมสร้างความสุข รู้จักผ่อนคลาย และมีความสงบทางจิตใจ

1.3.4 ความสำคัญของความฉลาดทางอารมณ์

จากการศึกษาวิจัยของนักวิชาการและนักจิตวิทยาทำให้สรุปได้ว่า ความฉลาดทางอารมณ์น่าจะมีส่วนอยู่เบื้องหลังความสุข และความสำเร็จต่างๆ ในชีวิต ไม่ว่าจะเป็นต่อตนเอง ความรักและครอบครัว การศึกษาและการทำงาน กล่าวคือ

1) ความสำคัญของความฉลาดทางอารมณ์ต่อตนเอง

เป็นที่ยอมรับในปัจจุบันว่าจิตใจมีผลต่อร่างกาย และความเครียดคือบ่อเกิดที่สำคัญของโรคภัยไข้เจ็บหลายชนิดทั้งทางตรงและทางอ้อม เพราะถ้าเรามีอารมณ์ดีจะส่งผลให้ร่างกายแข็งแรงไปด้วย ตรงกันข้ามเมื่อเราเครียดวิตกกังวล หดหู่ เศร้าซึม ภูมิคุ้มกันในร่างกายจะลดระดับลง ทำให้ง่ายต่อการติดเชื้อได้ง่าย คนอารมณ์ดียังเป็นคนมีเสน่ห์ ใครๆก็อยากอยู่ใกล้ ตรงข้ามกับคนเคร่งเครียดหงุดหงิด เจ้าอารมณ์ ผู้คนไม่อยากจะเกี่ยวข้อง ความฉลาดทางอารมณ์จะช่วย使我们มองโลกในแง่ดี มีความสุข มีความพอใจและยอมรับสภาพที่เป็นอยู่ แม้ว่าสภาพนั้นจะไม่เป็นที่พึงปรารถนาเพียงใดก็ตาม (กรมสุขภาพจิต, 2548: 26) กล่าวคือ ผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ไม่เพียงแต่รู้ว่ามีความสมบัติที่พึงประสงค์สำหรับตนเองเท่านั้น แต่ปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมตามความสามารถที่มีอยู่ ด้วยการตระหนักรู้ตนเองคือรู้เท่าทันในอารมณ์ของตนเอง มีการควบคุมตนเองในเรื่องสภาวะอารมณ์หรือความฉุนเฉียวได้ และสามารถสร้างแรงจูงใจให้กับตนเองด้วยการมองโลกในแง่ดีแม้มีปัญหาอุปสรรค ไม่ท้อหรือล้มเลิกความตั้งใจที่จะทำให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งตรงกับธรรมะในพุทธศาสนาที่ว่า การมีสติสัมปชัญญะ (ลักขณา สรวิวัฒน์, 2545: 182)

2) ความสำคัญของความฉลาดทางอารมณ์ต่อความรักและครอบครัว

ครอบครัวที่อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขต้องอาศัยความรัก ความเข้าใจและยอมรับได้ในข้อบกพร่องของผู้อื่น ความฉลาดทางอารมณ์จึงมีผลอย่างมากในการสร้างความสุขของคนในครอบครัว โดยจะช่วยให้สนใจและเข้าใจในความกังวลของคนในครอบครัว รับรู้และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของคนในครอบครัวได้ดี รู้และเข้าใจศักยภาพ ส่งเสริมความรู้ความสามารถของสมาชิกในครอบครัวให้ถูกทาง และทำให้สมาชิกในครอบครัวมีความจริงใจต่อกัน เป็นรากฐานของการผูกพันทางอารมณ์ที่ลึกซึ้ง (กรมสุขภาพจิต, 2548: 22-23)

3) ความสำคัญของความฉลาดทางอารมณ์ต่อการศึกษา

เด็กที่เรียนดีจะมีอนาคตที่ดี นอกจากความสามารถทางวิชาการแล้ว ยังต้องอาศัยปัจจัยอื่นๆ อีกมากมาย โดยเฉพาะในสังคมปัจจุบันที่เต็มไปด้วยสิ่งยั่วยุ พบว่ามีเด็กจำนวนไม่น้อยที่เผชิญปัญหาด้านอารมณ์ความรู้สึกจนทำให้เสียโอกาสทางการศึกษา เช่น ปัญหาหาสาเหตุ ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยเรียน หรือจากความอ่อนแอทางอารมณ์ที่ไม่สามารถรู้เท่าทันหรือจัดการกับอารมณ์ความรู้สึกทั้งของตนเองและผู้อื่นได้ (กรมสุขภาพจิต, 2548: 24) เด็กที่มีความฉลาดทางอารมณ์จะทำให้เรียนหนังสือได้อย่างมีประสิทธิภาพส่งผลสัมฤทธิ์ต่อการเรียน รักการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ สามารถปรับอารมณ์ของตนเองได้อย่างเหมาะสม จึงมีความสุขและสมควรตามอัธยาศัย ไม่จำเป็นต้องมีของเล่นมากมาย หรือออกไปเที่ยวบ่อยๆ เมื่อเด็กเติบโตขึ้นจะรู้เป้าหมายของชีวิต รู้ว่าตนต้องการอะไร เปรียบเทียบศักยภาพของตนเองแล้วเลือกเรียน เลือกทำงานได้อย่างเหมาะสม (เทอดศักดิ์ เดชคง, 2544: 47)

4) ความสำคัญของความฉลาดทางอารมณ์ต่อการทำงาน

ความฉลาดทางอารมณ์มีส่วนทำให้เกิดความสำเร็จในการทำงานคือความสามารถพัฒนาสายสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น ซึ่งประกอบด้วยการพัฒนาทักษะสื่อสารที่ดี และการช่วยเหลือผู้อื่นให้สามารถช่วยตนเองได้ นักจิตวิทยาพบว่า ผู้ที่มีอารมณ์ดีจะมีความเข้าใจตนเองและผู้อื่นได้ง่าย ตลอดจนมีทักษะที่ดีในการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ทั้งที่บ้านและที่ทำงาน หรือในเวลาที่ต้องออกสังคม ขณะเดียวกันความฉลาดทางอารมณ์ก็จะช่วยให้มองโลกในแง่ดี ทำให้มีพลังต่อสู้กับอุปสรรคต่างๆ ได้อย่างไม่ท้อถอย สามารถสร้างกำลังใจให้กับตัวเองในยามล้มเหลวหรือมีปัญหาได้ ต่างจากคนที่มองโลกในแง่ร้ายที่มักจะมองเห็นแต่ปัญหาและความยุ่งยาก ทำให้ขาดกำลังใจที่จะผลักดันให้ฟันฝ่าอุปสรรค (กรมสุขภาพจิต, 2548: 15) นอกจากนี้แล้ว ความฉลาดทางอารมณ์จะเกื้อหนุนการยอมรับ ความคิดริเริ่ม ก่อให้เกิดการสร้างผลผลิตที่สนองเป้าหมาย ลดการลาขาดงานหรือย้ายงาน เนื่องจากข้อขัดแย้งระหว่างบุคคลลดลง เสริมสร้างการทำงานที่สานสัมพันธ์กันมากขึ้น การมีความฉลาดทางอารมณ์ที่ดี ทำให้เคารพฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เอาใจเขามาใส่

ใจเรามากขึ้น มีความสามารถปรับตัวปรับใจรับสถานการณ์ต่างๆ ได้ดี (วิระวัฒน์ ปันนิตามัย, 2542: 36 และกรมสุขภาพจิต, 2547: 66)

1.3.5 ปัจจัยที่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องพบว่า นักวิชาการส่วนใหญ่ เช่น วราภรณ์ ตระกูลสฤษดิ์ (2545: 141-145) ลักษณ์า สรวิวัฒน์ (2545: 194-197) ได้ให้แนวทางเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ไว้เช่นเดียวกับกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2548: 28) คือ การที่คนเราจะมีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์มากหรือน้อยขึ้นอยู่กับ 3 ปัจจัยหลักๆ คือ

1) พันธุกรรมและพื้นฐานทางอารมณ์

พันธุกรรม คือตัวกำหนดให้มนุษย์ทุกคนมีลักษณะพื้นฐานทางอารมณ์ที่แตกต่างกัน ซึ่งพื้นฐานทางอารมณ์ที่ติดตัวมาแต่กำเนิดก็จะเป็นส่วนสำคัญที่กำหนดพฤติกรรม อารมณ์และบุคลิกภาพ โดยคนที่มีพื้นฐานทางอารมณ์ดี เปรียบเสมือนมีทุนสำรองของชีวิตติดตัวมาตั้งแต่เกิด เพราะการมีจิตใจที่มั่นคง เข้มแข็ง ถือได้ว่าเป็นความโชคดี เหมือนพื้นที่ที่มีความแข็งแรง สามารถรับแรงกระแทกได้โดยไม่กระทบกระเทือนมาก แต่คนที่มีพื้นฐานทางอารมณ์ไม่ดี อ่อนไหวเปราะบาง เป็นคนที่มีทุนสำรองน้อย เป็นพื้นที่บอบบาง กระทบกระทั่งอะไรแรงๆ ไม่ได้ ง่ายต่อการที่จะพังโครมลงมา ซึ่งพื้นฐานทางอารมณ์ที่กำหนดโดยพันธุกรรมไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้

2) สิ่งแวดล้อม

การอบรมเลี้ยงดูในสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม จะสามารถช่วยพัฒนาสิ่งแวดล้อมและควบคุมพื้นฐานทางอารมณ์ด้านลบได้ ขณะเดียวกันจะส่งเสริมพื้นฐานทางอารมณ์ด้านบวกให้ดี โดดเด่นยิ่งขึ้นไป นอกจากนี้วิระวัฒน์ ปันนิตามัย (2542: 56-57) ได้ให้ทัศนะไว้ว่าสิ่งแวดล้อมในแต่ละวัฒนธรรม อาทิ ครอบครัว โรงเรียน สื่อ มีบทบาทหล่อหลอมพฤติกรรมที่สะท้อนถึงความฉลาดทางอารมณ์ของบุคคล

3) การอบรมเลี้ยงดู

เด็กที่มีพื้นฐานทางอารมณ์ไม่ดี ถ้าไม่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เข้าใจก็อาจจะไปกระตุ้นให้อารมณ์ที่ไม่ดีเหล่านี้เติบโตจนฝังรากลึก ไร้การควบคุม กลายเป็นปัญหาต่อตนเองและสังคมที่เกี่ยวข้อง แต่ถ้าพ่อแม่ผู้ปกครองเข้าใจในธรรมชาติของเด็ก ก็จะสามารถชดเชยหรือควบคุมส่วนที่ด้อยไม่ให้มีอิทธิพล หรือเป็นปัญหาในการดำเนินชีวิต

นอกจากปัจจัยข้างต้นแล้ว Goleman และ Salovey and Mayer (1998 และ 1997) อ้างถึงในจิตสุภา ไวทยวรรณ, 2543: 34) เชื่อว่าความฉลาดทางอารมณ์สามารถพัฒนาได้ เมื่ออายุมากขึ้นระดับความฉลาดทางอารมณ์ก็จะสูงขึ้นไปด้วย ซึ่งก็คือ ระดับความฉลาดทางอารมณ์จะเกี่ยวข้องกับอายุและจะพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปตลอดชีวิต แต่ Bar-On (1997 อ้างถึงในจิตสุภา ไวทยวรรณ, 2543: 34) เชื่อว่าระดับความฉลาดทางอารมณ์จะพัฒนาตั้งแต่เด็กจนถึงอายุประมาณ 50

ตอนปลาย ส่วน Stuller (1997 อ้างถึงในวิระวัฒน์ ปันนิตามัย 2542: 57) เชื่อว่าระดับความฉลาดทางอารมณ์ของบุคคลพัฒนาได้ตั้งแต่วัยเด็กไปจนถึงอายุ 50 กว่าๆ โดยจะมีจุดสูงสุดในช่วงอายุระหว่าง 45-55 ปี

จากแนวคิดที่นำเสนอข้างต้น สรุปได้ว่า บุคคลสามารถพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ได้ตั้งแต่เกิดจนเป็นผู้ใหญ่ โดยบุคคลนั้นจะมีระดับความฉลาดทางอารมณ์อย่างไร ขึ้นอยู่กับ 3 ปัจจัยหลัก คือ 1) พันธุกรรมและพื้นฐานทางอารมณ์ 2) สิ่งแวดล้อม ได้แก่ ครอบครัว โรงเรียน สื่อ และ 3) การอบรมเลี้ยงดู

1.4 กรอบแนวคิดของการวิจัย

จากแนวคิดข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยในครั้งนี้ โดยนำปัจจัย สิ่งแวดล้อม ได้แก่ ครอบครัว โรงเรียน สื่อ และปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูมาศึกษา ส่วนปัจจัย พันธุกรรมและพื้นฐานทางอารมณ์ไม่ได้นำมาศึกษาเนื่องจากจากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า ยังไม่มีการวิจัยที่ยืนยันแน่ชัดว่า อารมณ์มีการถ่ายทอดทางพันธุกรรม (พรหมทิพย์ ศิริวรรณบุศย์, 2547: 76) นอกจากนี้ นักสังคมวิทยาเชื่อว่าพันธุกรรมมิได้มีอิทธิพลโดยตรงต่อนิสัยใจคอ แต่พฤติกรรมนิสัยใจคอของลูกจะเหมือนพ่อแม่เพราะการเลียนแบบ (เซอร์รี, อเล็กซานเดรีย เค, 2549: 117) โดยในส่วนของปัจจัยสิ่งแวดล้อมในด้านโรงเรียน ผู้วิจัยได้นำการได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียน และการได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์มาศึกษา เนื่องจากเห็นว่าหากนักเรียนได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียนและครู/อาจารย์ จะทำให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตัวเอง มีกำลังใจ และเห็นคุณค่าของตนเอง ซึ่งน่าจะมีส่วนทำให้นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์ด้วย ส่วนปัจจัย สิ่งแวดล้อมในด้านสื่อ ผู้วิจัยนำการใช้เวลากับสื่อมาศึกษา เนื่องจากเห็นว่า ปัจจุบันสื่อเข้ามามีอิทธิพลต่อนักเรียนเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากผู้ปกครองไม่มีเวลาให้ โดยสื่อมีผลต่อพฤติกรรม และ อารมณ์ของนักเรียน ซึ่งหากนักเรียนใช้เวลาอยู่กับสื่อมากก็อาจจะส่งผลกระทบต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนได้ (มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก, 2535 อ้างถึงในวิระวัฒน์ วราลักษณ์, 2538: 18)

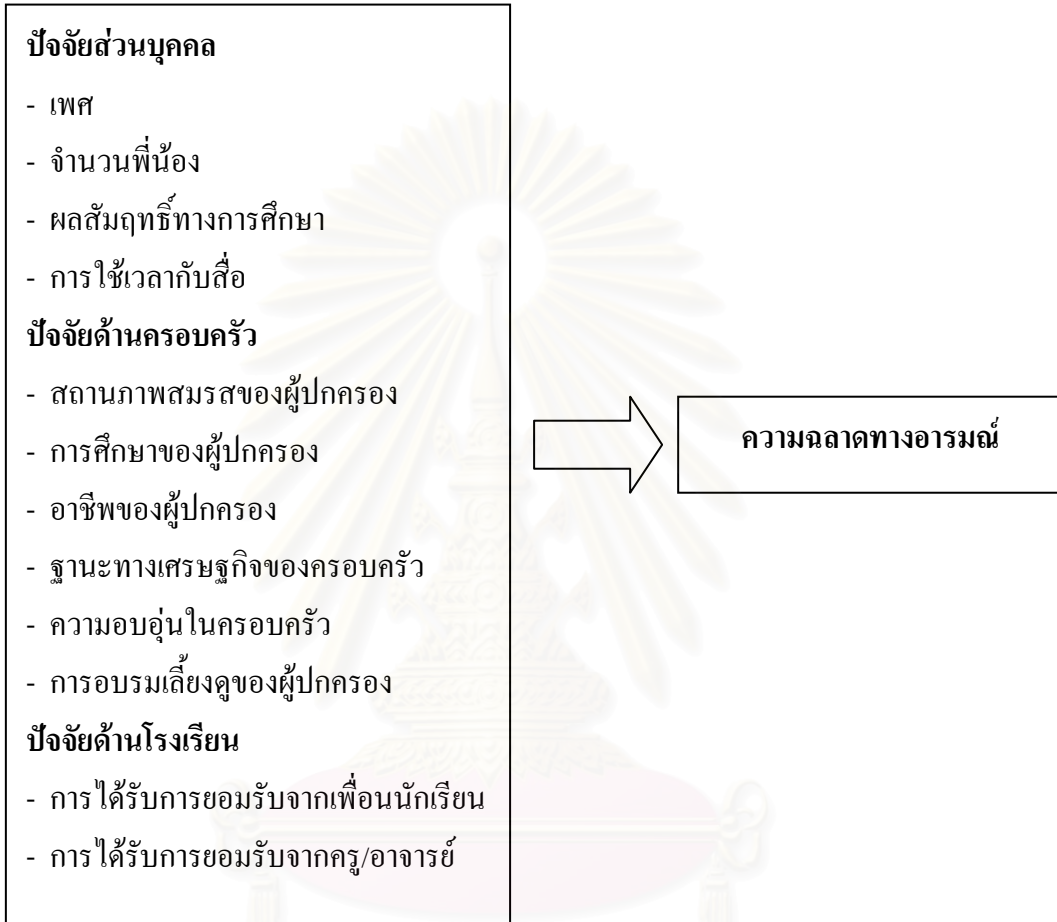
นอกจากนี้ จากการทบทวนงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่าปัจจัยส่วนบุคคล เช่น เพศ จำนวนพี่น้อง ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาและปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง การศึกษาของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และความอบอุ่นในครอบครัวที่แตกต่างกันส่งผลกระทบต่อความฉลาดทางอารมณ์ด้วยเช่นกัน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงจัดปัจจัยที่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์เป็น 3 กลุ่ม คือ 1) ปัจจัยส่วนบุคคล 2) ปัจจัยด้านครอบครัว และ 3) ปัจจัยด้านโรงเรียน โดยกรอบแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ตามแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดของการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานคร

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

1.5 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่เน้นไปที่การศึกษาเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์กับความฉลาดทางเชาว์ปัญญา หรือไม่ก็เป็นการศึกษาในเชิงทดลอง เช่น การศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนหลังจากได้ดูความฉลาดทางอารมณ์จากตัวแบบวิดีโอ หรือมีการรวมกลุ่มแล้ว ซึ่งต่างกับการศึกษาในครั้งนี้ ที่ผู้วิจัยเน้นการศึกษาในบริบทด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมตามที่เป็นอยู่จริงที่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนด้วยวิธีการศึกษาเชิงตัดขวาง คือการที่ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลเพียงครั้งเดียวจากนักเรียนในหลายๆ โรงเรียน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ โดยมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจำแนกตามตัวแปร ดังต่อไปนี้

1.5.1 ปัจจัยส่วนบุคคล

ตัวแปรอิสระภายใต้ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ จำนวนพี่น้อง ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา และการใช้เวลากับสื่อ ผลของการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีดังนี้

1) เพศ

เพศเป็นสิ่งที่แสดงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ทั้งทางด้านร่างกาย ความคิด และจิตใจ โดยทั่วไปจะพบว่า เพศชายมีร่างกายที่แข็งแรงกว่าเพศหญิง มีความต้องการเป็นอิสระ และมีจิตใจที่เข้มแข็ง ซึ่งตรงข้ามกับเพศหญิงที่มีร่างกายอ่อนแอกว่า อ่อนนุ่มถ่อมตน อ่อนโยน และว่อนอนสอนง่าย ซึ่งความแตกต่างดังกล่าวน่าจะส่งผลกระทบต่อความฉลาดทางอารมณ์

การทบทวนผลงานวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ในเรื่องของความฉลาดทางอารมณ์กับเพศ เช่น การศึกษาของซัชรินทร์ บุญญะสุด (2547: 81) เรื่อง ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร ซึ่งทำการศึกษานักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 พบว่า เพศชายส่งผลทางลบต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่านักเรียนชายมีความฉลาดทางอารมณ์น้อยกว่านักเรียนหญิง

ในทางตรงกันข้าม การศึกษาเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กวัยย่างเข้าสู่วัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูในรูปแบบที่แตกต่างกันตามการรับรู้ของตนเองของกันตวรรณ มีสมสาร (2544: 57) โดยกลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนสหศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ความแตกต่างระหว่างเพศไม่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนคลองมหาหงส์ จังหวัดสมุทรปราการของชชณิชา แพงทรัพย์ (2546: 60) ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-5 อายุ 6-11 ปี พบว่านักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี ด้านเก่ง ด้านสุข และรวมทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 รวมถึงการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กวัยเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาธรรมดาของมารยาท รุจิวิทย์ และศิริพร ศรีวิชัย (2547: 18) ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 อายุ 6-12 ปี พบว่าค่าเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนเมื่อจำแนกตามเพศไม่แตกต่างกัน

งานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นส่วนใหญ่พบว่าเพศไม่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งการที่เพศมีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์หรือไม่ก็น่าจะขึ้นอยู่กับกลุ่มตัวอย่างและพื้นที่ที่ทำการศึกษา สำหรับการศึกษารุ่นนี้ผู้วิจัยเห็นว่า เพศน่าจะมีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ โดยนักเรียนที่มีเพศต่างกันน่าจะมีความฉลาดทางอารมณ์แตกต่างกัน โดยตั้งสมมติฐานเพื่อการวิจัยว่า

นักเรียนหญิงน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงกว่านักเรียนชาย เนื่องจากเด็กหญิงถูกสอนให้มีความอ่อนน้อมถ่อมตน ว่านอนสอนง่าย เห็นอกเห็นใจผู้อื่น ส่วนเด็กชายจะถูกสอนให้มีความเข้มแข็ง อดทน ดังนั้นเมื่อเด็กชายเข้ากลุ่มกับเพื่อน เวลาที่มีความขัดแย้งหรือมีอารมณ์โกรธมักใช้กำลังต่อสู้กัน ถึงแม้เด็กในวัยนี้เริ่มที่จะรับทราบเรื่องอารมณ์ ควบคุมอารมณ์ และปลดปล่อยอารมณ์ตามที่สังคมยอมรับ แต่ก็ยังไม่สามารถควบคุมอารมณ์ได้เท่าที่ควร (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2549: 264)

2) จำนวนพี่น้อง

จากการทบทวนงานวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนพี่น้องกับความฉลาดทางอารมณ์พบเพียงงานวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อเชาวน์อารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานีของลักษณะมาพร ศรีวรบุญ (2546) ซึ่งทำการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า จำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันมีความสัมพันธ์ทางลบกับเชาวน์อารมณ์

นอกจากนี้ยังพบงานวิจัยที่ใกล้เคียงกันคือ การศึกษาเรื่องผลของการอบรมเลี้ยงดูและบรรยากาศในครอบครัวที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กวัยรุ่นตอนต้นในกรุงเทพมหานครของวชิราภรณ์ มอนเต้ (2546: 75-76) ซึ่งทำศึกษานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่านักเรียนวัยรุ่นที่มีขนาดของครอบครัวต่างกันจะมีความฉลาดทางอารมณ์ไม่แตกต่างกัน

งานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่าจำนวนพี่น้องมีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กในวัยเรียนหรือวัยเด็กตอนกลางแต่ไม่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของวัยรุ่นตอนต้น ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยทำศึกษานักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นวัยเด็กตอนกลาง ดังนั้นจึงเห็นว่า จำนวนพี่น้องน่าจะมีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ โดยนักเรียนที่มีจำนวนพี่น้องต่างกัน น่าจะมีความฉลาดทางอารมณ์แตกต่างกัน และตั้งสมมติฐานเพื่อการวิจัยว่า นักเรียนที่มีจำนวนพี่น้องน้อยกว่าน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงกว่านักเรียนที่มีจำนวนพี่น้องมากกว่า เนื่องจากหากนักเรียนมีจำนวนพี่น้องมาก จะทำให้ได้รับการอบรมสั่งสอนจากผู้ปกครองได้ไม่เต็มที่ นอกจากนี้ การที่มีพี่น้องจำนวนมากจะทำให้เกิดการแข่งขันกันโดยไม่รู้ตัว ส่งผลให้เกิดปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนได้ (เต็มสิริ บุญยสิงห์, 2520: 2 อ้างถึงในพงษ์พรณ เกิดพิทักษ์, 2530: 195)

3) ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา

ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาเป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่น่าจะมีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ จากการทบทวนงานวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ในเรื่องความฉลาดทางอารมณ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา เช่น การศึกษาของชัชรินทร์ บุญยยะสุต (2547: 79) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาส่งผลทาง

ลบต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาสูงจะมีความฉลาดทางอารมณ์น้อย

ส่วนการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวชิรวิทย์ จังหวัดเชียงใหม่โดยสุธิดา พลธานี (2546: 55) พบว่าความฉลาดทางอารมณ์ ด้านดี ได้แก่ การควบคุมตนเอง ความฉลาดทางอารมณ์ ด้านเก่ง ได้แก่ การมีแรงจูงใจ และความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมของนักเรียนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

งานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษามีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ และบางครั้งผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษามีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์บางด้านเท่านั้น ซึ่งอาจขึ้นอยู่กับกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา สำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาต่างกัมน่าจะมีความฉลาดทางอารมณ์แตกต่างกัน โดยตั้งสมมติฐานเพื่อการวิจัยว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาสูงกว่าน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาต่ำกว่า เนื่องจากนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาสูงน่าจะมีคามมั่นใจในตนเอง เป็นที่ยอมรับของเพื่อนส่งผลให้มีอารมณ์ดีด้วย ส่วนนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาต่ำจะมีความคับข้องใจเกิดความเครียดและไม่อยากเข้ากลุ่มกับเพื่อน ส่งผลให้มีพฤติกรรมก้าวร้าวได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาที่พบว่าชาวบราซิลและออสเตรียมีส่วนสัมพันธ์เกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์, 2542 อ้างถึงในเพียงพนอ เปลียนดวง, 2544: 87)

4) การใช้เวลากับสื่อ

การใช้เวลากับสื่อเป็นอีกตัวแปรที่น่าจะส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์เช่นกัน จากการทบทวนงานวิจัยที่ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เวลากับสื่อกับความฉลาดทางอารมณ์ พบเพียงงานวิจัยเรื่อง การศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการดูโทรทัศน์และความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กอายุ 3-11 ปีในเขตกรุงเทพมหานครของมัธยมวิทย์ หนังสือ (2549: 74) พบว่า พฤติกรรมในการดูโทรทัศน์ และจำนวนเวลาในการดูโทรทัศน์ มีความสัมพันธ์ทางลบกับความฉลาดทางอารมณ์ นั่นคือ เด็กที่ดูโทรทัศน์มากจะมีความฉลาดทางอารมณ์ที่ต่ำ

นอกจากนี้จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า ในปัจจุบันเด็กได้รับอิทธิพลจากสื่อต่างๆค่อนข้างมาก เพราะในแต่ละวันเด็กใช้เวลาไม่น้อยไปกับสื่อต่างๆ เช่น ดูโทรทัศน์ ฟังวิทยุ อ่านหนังสือพิมพ์ นิทานและการ์ตูน เป็นต้น และในสภาพสังคมที่พ่อแม่มีเวลาให้ลูกน้อย ก็ยังทำให้สื่อต่างๆเข้าถึงเด็กได้ง่ายและมากขึ้น ประกอบกับงานวิจัยที่ผ่านมาหลายชิ้น พบว่าสื่อมีอิทธิพลทั้งที่เป็นคุณและโทษต่อเด็ก ทั้งด้านกระบวนการเรียนรู้ ความคิดเห็น ค่านิยม เจตคติตลอดจนพฤติกรรมต่างๆ (มูลนิธิเพื่อการศึกษาเด็ก, 2535 อ้างถึงในไพเราะ เลิศวิราม, 2544: 33)

งานวิจัยและวรรณกรรมที่กล่าวมาข้างต้นจึงสรุปได้ว่าการใช้เวลากับสื่อมีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งหากนักเรียนใช้เวลากับสื่อมากก็จะทำให้ซึมซับพฤติกรรมที่ไม่ดีจากสื่อได้ง่ายและส่งผลกระทบต่อความฉลาดทางอารมณ์ได้ สำหรับการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่า นักเรียนที่ใช้เวลากับสื่อต่างกันน่าจะมีการฉลาดทางอารมณ์แตกต่างกัน โดยตั้งสมมติฐานเพื่อการวิจัยว่า นักเรียนที่ใช้เวลากับสื่อน้อยกว่าน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูงสูงกว่านักเรียนที่ใช้เวลากับสื่อมากกว่า

1.5.2 ปัจจัยด้านครอบครัว

ตัวแปรอิสระภายใต้ปัจจัยด้านครอบครัว ประกอบด้วย สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง การศึกษาของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ความอบอุ่นในครอบครัว และการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง ผลของการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีดังนี้

1) สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง

สถานภาพสมรสของผู้ปกครองเป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่น่าจะมีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ จากการทบทวนงานวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ในเรื่องความฉลาดทางอารมณ์กับสถานภาพสมรสของผู้ปกครองพบว่ามีข้อสรุปที่แตกต่างกันออกไป ดังนี้

การศึกษาของซัชรินทร์ บุญญะสุด (2547: 78) พบว่า สถานภาพสมรสของบิดามารดาที่อยู่ด้วยกันส่งผลกระทบต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่าบิดามารดาที่อยู่ด้วยกันส่งผลให้นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์มาก ส่วนการศึกษาของชัชฌิชา แพงทรัพย์ (2546: 59) พบว่า นักเรียนที่บิดามารดาผู้ปกครองมีสถานภาพสมรสต่างกัน มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุขแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านดี ด้านเก่งและรวมทุกด้านไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ในทางตรงกันข้าม การศึกษาของ มารยาท รุจิวิทย์ และศิริพร ศรีวิชัย (2547: 18) กลับพบว่าค่าเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนเมื่อจำแนกตามสถานภาพสมรสของผู้ปกครองไม่แตกต่างกัน

งานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีสถานภาพสมรสต่างกัน มีความฉลาดทางอารมณ์แตกต่างกัน โดยนักเรียนที่ผู้ปกครองสมรสและอยู่ด้วยกันส่งผลให้นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์มาก และบางครั้งสถานภาพสมรสของผู้ปกครองไม่มีผลหรือมีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์บางด้านเท่านั้น ซึ่งอาจขึ้นอยู่กับกลุ่มตัวอย่างและพื้นที่ที่ทำการศึกษา สำหรับการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าสถานภาพสมรสของผู้ปกครองน่าจะมีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ โดยนักเรียนที่ผู้ปกครองมีสถานภาพสมรสต่างกันน่าจะมีการฉลาดทางอารมณ์แตกต่างกัน

โดยตั้งสมมติฐานเพื่อการวิจัยว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองสมรสและอยู่ด้วยกันน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีสถานภาพสมรสอื่นๆ เนื่องจากผู้ปกครองที่สมรสและอยู่ด้วยกันจะมีสุขภาพจิตดี ช่วยกันดูแลและให้ความรักกับนักเรียนอย่างเต็มที่ ทำให้นักเรียนรู้สึกมีความอบอุ่น ซึ่งจะทำให้นักเรียนมีพื้นฐานทางอารมณ์ที่ดี ส่วนผู้ปกครองที่หย่าร้าง หรือแยกกันอยู่ อาจมีภาวะเครียด หงุดหงิด และแสดงอารมณ์ให้นักเรียนเห็นเสมอ ซึ่งจะแบบอย่างให้นักเรียน ทำให้นักเรียนโกรธง่ายเอาแต่ใจเหมือนผู้ปกครอง สำหรับผู้ปกครองที่โสดอาจจะขาดความรักใคร่ผูกพันในตัวนักเรียนทำให้นักเรียนรู้สึกห่างเหิน ขาดความรัก ขาดที่พึ่ง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่ออารมณ์ของนักเรียนเช่นกัน

2) การศึกษาของผู้ปกครอง

การศึกษาของผู้ปกครองน่าจะเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะส่งผลกระทบต่อความฉลาดทางอารมณ์ จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง คือการศึกษาของมารยาท รุจิวิทย์ และศิริพร ศรีวิชัย (2547: 18) พบว่าค่าเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนเมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยนักเรียนที่มารดามีการศึกษาในระดับประถมศึกษา มีค่าเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ต่ำสุด และต่ำกว่ากลุ่มที่มารดาการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา และระดับปวช. ปวส. ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของของชัชรินทร์ บุญญะสุด (2547: 78-79) ที่พบว่าวุฒิการศึกษาของมารดาและวุฒิการศึกษาของบิดาส่งผลทางบวกต่อความฉลาดทางอารมณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมารดาที่มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรีและบิดาที่มีวุฒิทางการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรีมีผลให้นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์มาก

นอกจากนี้ การศึกษาของชชฌิชา แพงทรัพย์ (2546: 61) พบว่า นักเรียนที่มีวุฒิการศึกษาของบิดาและผู้ปกครองต่างกันมีความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่งและรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และนักเรียนที่มีวุฒิการศึกษาของมารดาและผู้ปกครองต่างกัน มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

งานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีการศึกษาสูงกว่ามีความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีการศึกษาดำกว่า และบางครั้งการศึกษาของผู้ปกครองอาจมีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์บางด้านเท่านั้น สำหรับการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีการศึกษาที่แตกต่างกันน่าจะมีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ที่แตกต่างกัน โดยตั้งสมมติฐานเพื่อการวิจัยว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองมีการศึกษาสูงกว่าน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีการศึกษาดำกว่า เนื่องจาก ผู้ปกครองที่มีการศึกษาสูงน่าจะมีความรู้ความสามารถในการอบรมสั่งสอน ให้คำแนะนำในทางที่ดีแก่นักเรียน

ให้กำลังใจและมีเหตุผล ไม่ใช่อารมณ์ในการอบรมสั่งสอน ส่งผลให้นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์ที่สูงได้

3) อาชีพของผู้ปกครอง

อาชีพของผู้ปกครองเป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่น่าจะมีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์เช่นกัน เนื่องจากผู้ปกครองที่มีอาชีพแตกต่างกันจะมีภาระหน้าที่และเวลาที่แตกต่างกัน รวมทั้งมีวิธีการอบรมสั่งสอนเลี้ยงดูบุตรที่แตกต่างกันด้วย จากการทบทวนงานวิจัยพบงานวิจัยที่เกี่ยวข้องคือ การศึกษาของซัชรินทร์ บุญญะสุต (2547: 76-77, 80) มีผลการวิจัยดังนี้

- อาชีพของมารดาที่ประกอบธุรกิจส่วนตัว ส่งผลทางบวกต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่ามารดาที่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว ทำให้นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์มาก

- อาชีพของบิดาที่ประกอบธุรกิจส่วนตัว ส่งผลทางลบต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่าบิดาที่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว ทำให้นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์น้อย

- อาชีพของบิดาที่เป็นข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ลูกจ้างรัฐบาลส่งผลทางลบต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่าบิดาที่เป็นข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ลูกจ้างรัฐบาลทำให้นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์น้อย

งานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่าอาชีพของผู้ปกครองมีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน โดยพบว่านักเรียนที่มารดาประกอบธุรกิจส่วนตัวจะมีความฉลาดทางอารมณ์มาก แต่เด็กที่บิดาประกอบธุรกิจส่วนตัว และเป็นข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ มีความฉลาดทางอารมณ์น้อย ซึ่งอาจขึ้นอยู่กับเวลาที่ให้กับบุตร ซึ่งโดยทั่วไปมารดาจะใช้เวลากับบุตรมากกว่าบิดา สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพแตกต่างกัน น่าจะมีความฉลาดทางอารมณ์แตกต่างกันโดยตั้งสมมติฐานเพื่อการวิจัยว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกี่ยวกับวิชาการ วิชาชีพและบริหาร น่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพอื่นๆที่ไม่ใช่วิชาการ วิชาชีพและบริหาร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับวิชาการ วิชาชีพและบริหาร น่าจะมีความรู้ในเรื่องการอบรมเลี้ยงดูบุตรนักเรียนให้มีความฉลาดทางอารมณ์ได้ดีกว่า และน่าจะมีเวลาให้กับบุตรหลานอย่างสม่ำเสมอมากกว่าอาชีพอื่น

4) ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

ปัจจัยฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะมีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์เช่นกัน การทบทวนงานวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทาง

อารมณ์กับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว เช่น การศึกษาของซัชรินทร์ บุญญะสุด (2547: 80-81) พบว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวส่งผลกระทบต่อความฉลาดทางอารมณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่านักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงมีความฉลาดทางอารมณ์น้อย

ในทางตรงกันข้ามการศึกษาของมารยาท รุจิวิทย์ และศิริพร ศรีวิชัย (2547: 18) กลับพบว่าค่าเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนเมื่อจำแนกตามรายได้ของครอบครัวไม่แตกต่างกัน

แต่สำหรับการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่าฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวน่าจะมีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ โดยนักเรียนที่ครอบครัวมีฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกันน่าจะมีความฉลาดทางอารมณ์แตกต่างกัน โดยตั้งสมมติฐานเพื่อการวิจัยว่า นักเรียนที่ครอบครัวมีฐานะทางเศรษฐกิจสูงกว่าน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงกว่านักเรียนที่ครอบครัวมีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำกว่า เนื่องจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ อาจทำให้ขวัญและจิตใจของคนในครอบครัวหดหู่และหมดกำลังใจ ทำให้เก็บกดและส่งผลกระทบต่ออารมณ์ ทำให้เป็นคนเจ้าอารมณ์ (นิภา นิชยาน, 2530: 195-196)

5) ความอบอุ่นในครอบครัว

ความอบอุ่นในครอบครัวน่าจะเป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อความฉลาดทางอารมณ์เช่นกัน จากการทบทวนผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์กับความอบอุ่นในครอบครัวในกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุใกล้เคียงกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คือ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเขาวัวปัญญาและเขาวัวอารมณ์ในเยาวชนไทยของจิตสุภา ไวยทวารณ (2543: 71) โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นเยาวชนไทยอายุ 15-18 ปี พบว่า สัมพันธภาพในครอบครัวส่งผลกระทบต่อระดับเขาวัวอารมณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นอกจากนี้ ยังพบงานวิจัยที่ใกล้เคียงคือ การศึกษาของวชิราภรณ์ มอนต์ (2546: 76) พบว่า นักเรียนวัยรุ่นที่มีบรรยากาศในครอบครัวต่างกัน จะมีความฉลาดทางอารมณ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

งานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ความอบอุ่นในครอบครัวมีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ทั้งในเด็กตอนกลางและวัยรุ่น โดยความอบอุ่นในครอบครัวที่แตกต่างกันจะทำให้มีความฉลาดทางอารมณ์ที่แตกต่างกันด้วย การศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงเห็นว่านักเรียนที่มีความอบอุ่นในครอบครัวแตกต่างกัน น่าจะมีความฉลาดทางอารมณ์แตกต่างกัน โดยตั้งสมมติฐานเพื่อการวิจัยว่า นักเรียนที่มีความอบอุ่นในครอบครัวมากกว่าน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงกว่านักเรียนที่มีความอบอุ่นในครอบครัวน้อยกว่า เนื่องจากความรักความอบอุ่นในครอบครัว จะเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาอารมณ์ ความคิด เขาวัวปัญญา สังคม

และบุคลิกภาพ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์, 2530: 178) ดังนั้นครอบครัวที่มีความรัก ความอบอุ่นจะทำให้ให้นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์ที่สูงได้

6) การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง

การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญต่อพัฒนาการทุกๆ ด้าน ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม รวมทั้งการปลูกฝังความคิด ค่านิยม ความเชื่อ และพฤติกรรมต่างๆ การอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันจะส่งผลต่อพฤติกรรมและความฉลาดทางอารมณ์ที่แตกต่างกันด้วย

การทบทวนงานวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ในเรื่องความฉลาดทางอารมณ์กับการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง เช่น งานวิจัยของกันตวรรณ มีสมสาร (2544: 61) ผลการศึกษาพบว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูเอาใจใส่มีคะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม การอบรมเลี้ยงดูแบบรักตามใจและการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และการศึกษาเรื่องปัจจัยด้านครอบครัว โรงเรียน และลักษณะทางพุทธของบิดามารดาที่เกี่ยวข้องกับปรีชาเชิงอารมณ์แนวพุทธของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของสุราษฎร์ธานี แห่งตั้ง (2547: 90) พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนจากบิดามารดามากมีปรีชาเชิงอารมณ์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนจากบิดามารดาอย่างน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

งานวิจัยข้างต้นสอดคล้องกับงานวิจัยที่ทำการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่อายุใกล้เคียงกัน เช่น การศึกษาวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่มีผลต่อเชาวน์อารมณ์ กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลร้อยเอ็ด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ดของชมพูนุท โคตรนรินทร์ (2546: 53) ซึ่งทำการศึกษานักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมีเชาวน์อารมณ์โดยรวมมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทนุถนอมเกินกว่าเหตุและการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 รวมถึงการศึกษาของวชิราภรณ์ มอนเต้ (2546: 136) พบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และแบบใช้เหตุผลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความฉลาดทางอารมณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการอบรมเลี้ยงดูมีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์อย่างเห็นได้ชัดเจน โดยนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ มีเหตุผล หรือแบบประชาธิปไตยจะมีความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทนุถนอมเกินกว่าเหตุและแบบปล่อยปละละเลย การศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยจึงเห็นว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครองแตกต่างกันน่าจะมีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์แตกต่างกัน โดยตั้งสมมติฐานเพื่อการวิจัยว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครองแบบประชาธิปไตยน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทาง

อารมณ์ในระดับสูง สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครองแบบปล่อยปละละเลย และแบบเข้มงวดกวดขัน

1.5.3 ปัจจัยด้านโรงเรียน

ตัวแปรอิสระภายใต้ปัจจัยด้านโรงเรียน ประกอบด้วย การได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียน และการได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์ ผลของการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีดังนี้

1) การได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียน

การได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียนเป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่ผู้วิจัยคาดว่าน่าจะมีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ จากการทบทวนงานวิจัยยังไม่พบงานวิจัยที่ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียนกับความฉลาดทางอารมณ์ มีเพียงงานวิจัยที่ใกล้เคียงคือ การศึกษาสัมพันธภาพในครอบครัว การยอมรับจากเพื่อนกับการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยรุ่นตอนต้นของณัฐกมล ชาญสาธิตพร ชัยวัฒน์ วงศ์อาษาและศิริกุล อิศรานุรักษ์ (2545: 136) ซึ่งทำการศึกษานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสระแก้ว พบว่า การได้รับการยอมรับจากเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเห็นคุณค่าในตนเองด้านสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงคาดว่า การได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียนน่าจะมีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ โดยนักเรียนที่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนแตกต่างกันน่าจะมีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์แตกต่างกัน โดยตั้งสมมติฐานเพื่อการวิจัยว่า นักเรียนที่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียนมากกว่าน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียนน้อยกว่า เนื่องจากนักเรียนที่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียนมากเพียงใด ย่อมทำให้มีลักษณะเป็นมิตร น่าคบ กล้าแสดงออก วางตัวในสังคมเป็น และมีความเชื่อมั่นในตัวเองมากขึ้น โดยที่ไม่เพียงแต่จะสร้างความรู้สึกรักนึกคิดต่อตนเองเท่านั้น แต่จะปรุงแต่งพฤติกรรมและบุคลิกภาพให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน เช่น ไม่เอาแต่ใจ ไม่จุนเจิวเจ้าอารมณ์ เพื่อให้เป็นที่รักใคร่ของเพื่อนฝูง (นิภา นิธยาน, 2530: 140-142)

2) การได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์

จากการทบทวนงานวิจัยไม่พบว่ามีการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับการได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์ แต่จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่าการได้รับการยอมรับจากผู้อื่นเป็นความต้องการทางสังคมขั้นพื้นฐานของคนเราตามทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ของ Maslow ซึ่งความต้องการในขั้นนี้ถ้าได้รับจะก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง (ลักขณา ศรีวิวัฒน์, 2545: 60) ดังนั้นการที่นักเรียนได้รับการยอมรับจากผู้อื่น โดยเฉพาะการได้รับการยอมรับจากครูไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบการยกย่องชมเชย การให้รางวัล หรือ

การให้ทำกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อเพื่อน ก็จะทำให้นักเรียนมั่นใจในตนเอง มีความภูมิใจในตนเอง มองเห็นคุณค่าและความสามารถของตนเอง และมีความพยายามที่จะทำงานหรือกิจกรรมนั้นให้สำเร็จลุล่วง

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงคาดว่า การได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์น่าจะมีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ โดยนักเรียนที่ได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์แตกต่างกันน่าจะมีผลฉลาดทางอารมณ์แตกต่างกัน โดยตั้งสมมติฐานเพื่อการวิจัยว่า นักเรียนที่ได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์มากกว่าน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์น้อยกว่า

1.6 สมมติฐานของการวิจัย

ในการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานคร มีสมมติฐานในการศึกษาดังนี้

1.6.1 สมมติฐานหลัก:

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านโรงเรียนแตกต่างกันน่าจะมีผลฉลาดทางอารมณ์แตกต่างกัน

1.6.2 สมมติฐานรอง:

- 1) นักเรียนหญิงน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงกว่านักเรียนชาย
- 2) นักเรียนที่มีจำนวนพี่น้องน้อยกว่าน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงกว่านักเรียนที่มีจำนวนพี่น้องมากกว่า
- 3) นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาสูงกว่าน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาดำกว่า
- 4) นักเรียนที่ใช้เวลากับสื่อน้อยกว่าน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงกว่านักเรียนที่ใช้เวลากับสื่อมากกว่า
- 5) นักเรียนที่ผู้ปกครองสมรสและอยู่ด้วยกันน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีสถานภาพสมรสอื่นๆ
- 6) นักเรียนที่ผู้ปกครองมีการศึกษาสูงกว่าน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีการศึกษาดำกว่า

- 7) นักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกี่ยวกับวิชาการ วิชาชีพและบริหารน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพอื่นๆที่ไม่ใช่วิชาการ วิชาชีพและบริหาร และที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ
- 8) นักเรียนที่ครอบครัวมีฐานะทางเศรษฐกิจสูงกว่าน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงกว่านักเรียนที่ครอบครัวมีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำกว่า
- 9) นักเรียนที่มีความอบอุ่นในครอบครัวมากกว่าน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงกว่านักเรียนที่มีความอบอุ่นในครอบครัวน้อยกว่า
- 10) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครองแบบประชาธิปไตยน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครองแบบปล่อยปละละเลยและแบบเข้มงวดกวดขัน
- 11) นักเรียนที่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียนมากกว่าน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียนน้อยกว่า
- 12) นักเรียนที่ได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์มากกว่าน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์น้อยกว่า

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานคร มี 2 ประการ ดังนี้

- 1) ได้ทราบระดับความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานครและปัจจัยที่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนหรือกำหนดนโยบายเพื่อส่งเสริมและพัฒนาให้เด็กในวัยนี้มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับที่เหมาะสม

- 2) ผลการศึกษาที่ได้จะเป็นข้อมูลให้ผู้ที่มีความสนใจได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กในวัยเรียนหรือเด็กที่อยู่ในวัยเด็กตอนกลางต่อไป

บทที่ 2

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานครในครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งในบทนี้จะเป็นการอธิบายถึงระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ดำเนินการวิจัย โดยเริ่มตั้งแต่การกำหนดประชากรเป้าหมายและกลุ่มตัวอย่าง วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ขอบเขตของการศึกษา การนิยามศัพท์ การนิยาม ตัวแปรและการสร้างดัชนี รวมถึงการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยกำหนดประชากรเป้าหมาย ขนาดของตัวอย่างและวิธีเลือกตัวอย่างเพื่อให้ได้จำนวนตัวอย่างที่เหมาะสม ดังนี้

2.1.1 ประชากรเป้าหมาย

ประชากรเป้าหมายของการศึกษาในครั้งนี้คือนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งจากฐานข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่ามีจำนวนนักเรียนรวมทั้งสิ้น 5,728 คน (ศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550) ได้แก่ นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานครเขต 1 จำนวน 3,086 คน นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานครเขต 2 จำนวน 1,166 คน และนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานครเขต 3 จำนวน 1,476 คน

2.1.2 ขนาดของตัวอย่าง

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้คำนวณจากสูตรของยามานะ (Yamane, 1967 อ้างถึงในสุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2546: 141-142) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

n คือ ขนาดของตัวอย่าง

N คือ ขนาดของประชากรทั้งหมด

e คือ ความคลาดเคลื่อน

ในการศึกษานี้กำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ 95% ได้ขนาดของตัวอย่าง ดังนี้

$$n = \frac{5,728}{1 + 5,728(0.05)^2}$$
$$= 373.89$$

ดังนั้น ขนาดของตัวอย่างขั้นต่ำคือ 374 ราย

2.1.3 วิธีเลือกตัวอย่าง

การศึกษาในครั้งนี้ใช้วิธีเลือกตัวอย่างแบบสองขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 แบ่งโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกรุงเทพมหานคร ออกเป็นเขตพื้นที่การศึกษา 3 เขต ซึ่งแต่ละเขตพื้นที่การศึกษาจะประกอบด้วย โรงเรียนต่างๆ ดังนี้

1) เขตพื้นที่การศึกษากทม.เขต 1 มีโรงเรียนจำนวน 18 โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนคาราราม โรงเรียนอนุบาลพิบูลเวศม์ โรงเรียนวัดพลับพลาชัย โรงเรียนวัดโสมนัส โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ โรงเรียนพญาไท โรงเรียนประถมนนทรี โรงเรียนวัดด่าน โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ โรงเรียนวัดชัยชนะสงคราม โรงเรียนวัดชนะสงคราม โรงเรียนราชวินิต โรงเรียนสายน้ำทิพย์ โรงเรียนอนุบาลวัดปรีดิยาศรี โรงเรียนอนุบาลสามเสน โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ โรงเรียนวัดเวตวันธรรมมาวาส และโรงเรียนวัดโบสถ์

2) เขตพื้นที่การศึกษากทม.เขต 2 มีโรงเรียนจำนวน 8 โรงเรียน ประกอบด้วยโรงเรียนวัดอุทัยธาราม โรงเรียนพิบูลอุปถัมภ์ โรงเรียนวัดมหาบุศย์ (พิทักษ์ถาวรคุณ) โรงเรียนบ้านหนองบอน (นัยนานนท์อนุสรณ์) โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 75 โรงเรียนบางบัว (เฟื่องตั้งตรงจิตรวิทยาคาร) โรงเรียนพระยาประเสริฐสุนทราศรัย (กระจ่าง สิงหเสนี) และโรงเรียนวัดช่องลม

3) เขตพื้นที่การศึกษากทม.เขต 3 มีโรงเรียนจำนวน 12 โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนวัดประยูรวงศาวาส โรงเรียนวัดนาครปรก โรงเรียนโสมมิตร โรงเรียนวัดช่างเหล็ก โรงเรียนวัดเจ้ามูล โรงเรียนวัดหงส์รัตนาราม โรงเรียนวัดอมรินทราราม โรงเรียนวัดหนัง โรงเรียนอนุบาลวัดนางนอง โรงเรียนประถมทวีธาภิเศก โรงเรียนราชวินิต ประถมบางแค และโรงเรียนวัดสังข์กระจาย

จากนั้นเลือกโรงเรียนในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อเป็นตัวแทนของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) ดังนี้

1) เขตพื้นที่การศึกษากทม.เขต 1 ได้โรงเรียนที่เป็นตัวแทน คือ โรงเรียนพญาไท

2) เขตพื้นที่การศึกษากทม.เขต 2 ได้โรงเรียนที่เป็นตัวแทน คือ โรงเรียนพิบูลย์อุปถัมภ์

3) เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานครเขต 3 ได้โรงเรียนที่เป็นตัวแทน คือ โรงเรียนวัดประยูรวงศาวาส

ขั้นที่ 2 เลือกนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกคนของโรงเรียนตัวอย่าง ดังปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 โรงเรียนตัวอย่างและจำนวนนักเรียนตัวอย่างจำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา

เขตพื้นที่การศึกษา	โรงเรียนตัวอย่าง	จำนวนนักเรียนตัวอย่าง	
		ก่อนเก็บรวบรวมข้อมูล	หลังเก็บรวบรวมข้อมูล
กรุงเทพมหานครเขต 1	พญาไท	329	298
กรุงเทพมหานครเขต 2	พิบูลย์อุปถัมภ์	181	175
กรุงเทพมหานครเขต 3	วัดประยูรวงศาวาส	166	148
	รวม	676	621

2.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม โดยแจกให้กับกลุ่มตัวอย่างกรอกข้อมูลด้วยตัวเอง

2.3 เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาในครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยข้อคำถาม 4 ส่วน ซึ่งผู้วิจัยสร้างข้อคำถามในส่วนที่ 1-3 จากแนวคิดเชิงทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ส่วนข้อคำถามในส่วนที่ 4 ผู้วิจัยนำมาจากแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์สำหรับวัยรุ่น (อายุ 12-17 ปี) ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข มาประมวลและประยุกต์ใหม่ โดยปรับแก้ข้อคำถามทั้ง 4 ส่วนตามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาและกรรมการวิทยานิพนธ์ แบบสอบถามนี้เป็นแบบเลือกตอบ (checklist) และเติมคำ แต่ละส่วนมีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับเพศ จำนวนพี่น้อง ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา การใช้เวลาในการทำการบ้านหรือทบทวนบทเรียน และการใช้เวลากับสื่อ

ส่วนที่ 2 ปัจจัยด้านครอบครัว ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับผู้ปกครองของนักเรียน สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง การศึกษาของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ความอบอุ่นในครอบครัว และการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง

ส่วนที่ 3 ปัจจัยด้านโรงเรียน ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับการได้รับการยอมรับจากเพื่อน
นักเรียน และการได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์

ส่วนที่ 4 แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์

2.4 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ในการทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และกรรมการวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหาและภาษา
ที่ใช้ เมื่อมีการปรับแก้แล้ว จึงนำไปทดสอบ (pre-test) กับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขต
กรุงเทพมหานครที่ไม่เป็นโรงเรียนตัวอย่าง จำนวน 6 ราย หลังจากนั้นจึงนำแบบสอบถาม
มาปรับปรุงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นก่อนนำไปใช้จริง

2.5 ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษานี้ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะนักเรียนที่กำลังศึกษาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียน
ที่ 1 ปีการศึกษา 2550 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกรุงเทพ-
มหานคร จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนพญาไท โรงเรียนพิบูลย์อุปถัมภ์ และโรงเรียน
วัดประยูรวงศาวาส รวมทั้งสิ้น 676 คน แต่หลังจากผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วพบว่า
มีจำนวนแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งสิ้น 621 ชุด เนื่องจากมีนักเรียนขาดเรียนในช่วงเวลาที่เก็บ
ข้อมูลและมีแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ ทำให้การศึกษาในครั้งนี้มีจำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 621 ราย

สำหรับประเด็นเรื่องความฉลาดทางอารมณ์ที่นำมาใช้ศึกษาในครั้งนี้ แบ่งองค์ประกอบหลัก
ของความฉลาดทางอารมณ์ออกเป็น 3 ด้าน ตามแนวคิดของกรมสุขภาพจิต คือ ด้านดี ด้านเก่ง และ
ด้านสุข

2.6 การนิยามศัพท์

ความฉลาดทางอารมณ์ หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการรับรู้ และจัดการกับ
อารมณ์ของตนเองและของผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม ทำให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
โดยในการศึกษานี้แบ่งองค์ประกอบหลักของความฉลาดทางอารมณ์ออกเป็น 3 ด้าน
ตามแนวคิดของกรมสุขภาพจิต คือ 1) ด้านดี หมายถึง ความสามารถในการควบคุมอารมณ์และ
ความต้องการของตนเอง รู้จักเห็นใจผู้อื่นและมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม 2) ด้านเก่ง หมายถึง
ความสามารถในการรู้จักตนเอง มีแรงจูงใจ สามารถตัดสินใจแก้ปัญหา และแสดงออกได้อย่างมี

ประสิทธิภาพ รวมทั้งมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น และ 3) ด้านสุข หมายถึง ความสามารถในการดำเนินชีวิตอย่างเป็นสุข

นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้งเพศหญิงและเพศชายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานคร

ผู้ปกครอง หมายถึง บุคคลในครอบครัวที่นักเรียนคิดว่าใกล้ชิดและมีอิทธิพลต่อนักเรียนมากที่สุด

2.7 การนิยามตัวแปรและการสร้างดัชนี

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรอิสระทั้งหมด 12 ตัว และตัวแปรตาม 1 ตัว โดยผู้วิจัยได้ทำการนิยามตัวแปร และสร้างดัชนีชีวิต ดังนี้

2.7.1 ตัวแปรตาม

ความฉลาดทางอารมณ์ หมายถึง ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ ต่ำ ปกติ และสูง เป็นสัดส่วนตามเกณฑ์ประเมินของกรมสุขภาพจิต ซึ่งการศึกษาครั้งนี้ ได้มีการตัดข้อความบางข้อของกรมสุขภาพจิตออก ให้เหลือจำนวน 30 ข้อ เพื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง โดยเนื้อหายังคงตามแนวคิด คือ มีด้านดี ด้านเก่ง และด้านสุข เหมือนเดิม และปรับตัวเลือกใหม่จาก 4 ตัวเลือก คือ ไม่จริง จริงบางครั้ง ก่อนข้างจริง จริงมาก ให้เหลือ 3 ตัวเลือก คือ ไม่จริง จริงบางครั้ง และจริงทุกครั้ง เพื่อง่ายต่อความเข้าใจ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

<u>คำถามเชิงบวก</u>	<u>คำถามเชิงลบ</u>	<u>คะแนน</u>
ไม่จริง	จริงทุกครั้ง	1
จริงบางครั้ง	จริงบางครั้ง	2
จริงทุกครั้ง	ไม่จริง	3

ดังนั้นคะแนนความฉลาดทางอารมณ์จึงมีคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 30 คะแนน และคะแนนสูงสุดเท่ากับ 90 คะแนน หลังจากนั้นนำมาจัดกลุ่มใหม่เพื่อให้เหมาะสมกับการศึกษาครั้งนี้ โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

- ต่ำ
- ปกติ
- สูง

2.7.2 ตัวแปรอิสระ

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยแบ่งตัวแปรอิสระเป็น 3 กลุ่ม คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านโรงเรียน ดังนี้

ก. ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วยตัวแปร 4 ตัว คือ เพศ จำนวนพี่น้อง ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา และการใช้เวลากับสื่อ มีรายละเอียดดังนี้

1) เพศ หมายถึง เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

- หญิง
- ชาย

2) จำนวนพี่น้อง หมายถึง จำนวนพี่น้องของนักเรียนที่เกิดจากพ่อแม่เดียวกัน ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้แบ่งจำนวนพี่น้องออกเป็น 3 กลุ่มคือ

- ไม่มีพี่น้อง
- มีพี่น้อง 1 คน
- มีพี่น้องมากกว่า 1 คน

3) ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา หมายถึง ระดับความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียนซึ่งผ่านกระบวนการประเมินผลของแต่ละโรงเรียนแล้ว โดยคิดจากคะแนนเฉลี่ยสะสมของปีการศึกษาที่ผ่านมา โดยผู้วิจัยนำการจัดกลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมาปรับปรุงใหม่เพื่อให้เหมาะสมกับการศึกษาในครั้งนี้เป็น 3 กลุ่ม คือ

- พอใช้ (GPA = 1.00-1.99)
- ดี (GPA = 2.00-2.99)
- ดีมาก (GPA = 3.00-4.00)

4) การใช้เวลากับสื่อ หมายถึง จำนวนชั่วโมงโดยรวมในแต่ละวันที่นักเรียนใช้อ่านหนังสือพิมพ์/ นิตยสาร ดูโทรทัศน์ ฟังวิทยุ ชมภาพยนตร์ และเล่นอินเทอร์เน็ต โดยการศึกษาครั้งนี้แบ่งการใช้เวลากับสื่อออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

- น้อย (0.30-2.00 ชั่วโมง)
- ปานกลาง (2.01-4.00 ชั่วโมง)
- มาก (มากกว่า 4.00 ชั่วโมง)

ข. ปัจจัยด้านครอบครัว ประกอบด้วยตัวแปร 6 ตัว คือ สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง การศึกษาของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ความอบอุ่นในครอบครัว และการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง มีรายละเอียดดังนี้

1) **สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง** หมายถึง สถานภาพในการใช้ชีวิตของผู้ปกครอง โดยแบ่งสถานภาพสมรสของผู้ปกครอง ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

- สมรสและอยู่ด้วยกัน
- สถานภาพสมรสอื่นๆ

2) **การศึกษาของผู้ปกครอง** หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้ปกครอง โดยผู้วิจัยนำการจัดกลุ่มการศึกษาของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550) มาปรับปรุงใหม่ เพื่อให้เหมาะสมกับการศึกษารุ่นนี้ โดยแบ่งการศึกษาของผู้ปกครอง ออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

- ประถมศึกษาและต่ำกว่า
- มัธยมศึกษาตอนต้น-ปวส.
- อุดมศึกษา

3) **อาชีพของผู้ปกครอง** หมายถึง อาชีพหลักที่เป็นรายได้ประจำของผู้ปกครอง โดยผู้วิจัยนำการจัดกลุ่มอาชีพของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2550) มาปรับปรุงใหม่ เพื่อให้เหมาะสมกับการศึกษารุ่นนี้ โดยแบ่งอาชีพออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

- วิชาการ วิชาชีพและบริหาร
- อาชีพอื่นๆ ได้แก่ เสมียน พนักงานบริการ พนักงานขาย ธุรกิจด้านความสามารถทางฝีมือและธุรกิจอื่นๆที่เกี่ยวข้อง และอาชีพเกี่ยวกับกระบวนการผลิตและกรรมกร
- ไม่ได้ประกอบอาชีพ

4) **ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว** หมายถึง การที่นักเรียนรับรู้ว่าครอบครัวของตนมีฐานะความเป็นอยู่ในระดับใด โดยจะถามว่า “นักเรียนคิดว่าครอบครัวของนักเรียนมีฐานะความเป็นอยู่ในระดับใด” และมีคำตอบให้เลือก 3 ข้อคือ

- ยากจน
- ปานกลาง
- รวย

5) **ความอบอุ่นในครอบครัว** หมายถึง การรับรู้ว่าครอบครัวของตนมีความอบอุ่นมากน้อยเพียงใด โดยจะถามว่า “นักเรียนคิดว่าครอบครัวของนักเรียนมีความอบอุ่นมากน้อยเพียงใด” และมีคำตอบให้เลือก 5 ข้อ คือ อบอุ่นมากที่สุด อบอุ่นมาก อบอุ่นปานกลาง อบอุ่นน้อย และไม่มี ความอบอุ่นเลย หลังจากนั้นนำมาจัดกลุ่มใหม่เพื่อให้เหมาะสมกับการศึกษารุ่นนี้ โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

- น้อย (ไม่มีความอบอุ่นถึงอบอุ่นน้อย)
- ปานกลาง
- มาก (อบอุ่นมากถึงมากที่สุด)

6) การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง หมายถึง แนวทางหรือวิธีการที่ผู้ปกครองใช้ในการอบรมสั่งสอนและปฏิบัติต่อนักเรียนโดยจะถามว่า “นักเรียนคิดว่าได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใด” และมีคำตอบให้เลือก 3 ข้อ คือ

- แบบประชาธิปไตย หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่ใช้เหตุผล โดยให้นักเรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วม มีบทบาทในครอบครัวในลักษณะที่เหมาะสม
- แบบปล่อยปละละเลย หมายถึง การที่ผู้ปกครองทอดทิ้ง ไม่เหลียวแล ไม่สนใจ ปล่อยให้เด็กทำอะไรตามอำเภอใจ ไม่แนะแนวทางที่ถูกต้องและเหมาะสมให้
- แบบเข้มงวดกวดขัน หมายถึง การที่ผู้ปกครองควบคุม บังคับ เข้มงวดกับนักเรียนมากเกินไป คอยออกคำสั่งให้นักเรียนปฏิบัติตาม นักเรียนไม่มีอิสระในการคิดหรือทำ ต้องปฏิบัติตามคำสั่งโดยเคร่งครัด และอยู่ในระเบียบวินัยที่ผู้ปกครองกำหนด

ค. ปัจจัยด้านโรงเรียน ประกอบด้วยตัวแปร 2 ตัว คือ การได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียนและการได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) การได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียน หมายถึง การที่นักเรียนรู้สึกว่าคุณเองเป็นที่ต้องการของเพื่อน เข้ากับเพื่อนได้ มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ ซึ่งจะพิจารณาจากการได้รับการยกย่องจากเพื่อนและการได้รับการปฏิบัติในทางที่ดีจากเพื่อน โดยผู้วิจัยวัดตัวแปรดังกล่าวจากคำถามที่ว่า “นักเรียนได้รับการปฏิบัติจากเพื่อนๆขณะที่อยู่ในโรงเรียนอย่างไรบ้าง” และประกอบด้วยข้อคำถามย่อย 16 ข้อ และมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

คำถามเชิงบวก	คำถามเชิงลบ	คะแนน
เคย	ไม่เคย	1
ไม่เคย	เคย	0

ดังนั้นคะแนนการได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียนจึงมีคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 0 คะแนน และคะแนนสูงสุดเท่ากับ 16 คะแนน หลังจากนั้นนำมาจัดกลุ่มใหม่เพื่อให้เหมาะสมกับการศึกษาครั้งนี้ โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

- น้อย
- ปานกลาง
- มาก

2) การได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์ หมายถึง การที่นักเรียนรู้สึกว่าคุณพอใจและเห็นความสามารถในตัวนักเรียน ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ซึ่งจะพิจารณาจากการได้รับการยกย่องจากครู/อาจารย์ และการได้รับการปฏิบัติจากครูในทางที่ดี โดยผู้วิจัยวัดตัวแปรดังกล่าวจากคำถามที่ว่า “นักเรียนได้รับการปฏิบัติจากครู/อาจารย์ขณะที่อยู่ในโรงเรียนอย่างไรบ้าง” และประกอบด้วยข้อคำถามย่อย 17 ข้อ และมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

คำถามเชิงบวก	คำถามเชิงลบ	คะแนน
เคย	ไม่เคย	1
ไม่เคย	เคย	0

คะแนนการได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์ จึงมีคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 0 คะแนน และคะแนนสูงสุดเท่ากับ 17 คะแนน หลังจากนั้นนำมาจัดกลุ่มใหม่เพื่อให้เหมาะสมกับการศึกษาครั้งนี้ โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

- น้อย
- ปานกลาง
- มาก

2.8 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลของการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานคร แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ

2.8.1 การพรรณนาลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านโรงเรียน และการพรรณนาความฉลาดทางอารมณ์ของกลุ่มตัวอย่าง ใช้สถิติเชิงพรรณนา ในกรณีที่เป็นตัวแปรกลุ่มและตัวแปรอันดับ นำเสนอด้วยการกระจายอัตราร้อยละ และในกรณีที่เป็นตัวแปรช่วงได้เพิ่มการนำเสนอด้วยค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด และค่าสูงสุด

2.8.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามใช้การวิเคราะห์ตารางไขว้ (Crosstabulation) และทดสอบสมมุติฐานด้วยสถิติไคสแควร์ (Chi-square) ซึ่งกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม และ 2) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามโดยมีตัวแปรคุม

บทที่ 3

ลักษณะทั่วไปและความฉลาดทางอารมณ์ของกลุ่มตัวอย่าง

ในบทนี้เป็นการนำเสนอผลการศึกษาเรื่อง “ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานคร” โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นการพรรณาลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านโรงเรียน และส่วนที่ 2 เป็นผลการวิเคราะห์ความฉลาดทางอารมณ์ของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

การนำเสนอลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างในส่วนนี้ เป็นการพรรณาลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านโรงเรียน ซึ่งมีรูปแบบการนำเสนอที่แตกต่างกันตามระดับของตัวแปร คือ ตัวแปรระดับกลุ่ม ได้แก่ เพศ ผู้ปกครองของนักเรียน สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง และการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง และตัวแปรอันดับ ได้แก่ การศึกษาของผู้ปกครอง ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และความอบอุ่นในครอบครัว นำเสนอโดยการใช้การกระจายอัตราร้อยละ ส่วนตัวแปรระดับช่วง ได้แก่ จำนวนพี่น้อง ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา การใช้เวลาในการทำการบ้านหรือทบทวนบทเรียน การใช้เวลากับสื่อ การได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียน และการได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์ นำเสนอโดยการใช้การกระจายอัตราร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด และค่าสูงสุด ปรากฏตามตารางที่ 2 และมีรายละเอียด ดังนี้

3.1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคลประกอบด้วย เพศ จำนวนพี่น้อง ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา การใช้เวลาในการทำการบ้านหรือทบทวนบทเรียน และการใช้เวลากับสื่อ มีลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างในด้านปัจจัยส่วนบุคคล ดังนี้

1) เพศ

กลุ่มตัวอย่างมีสัดส่วนของเพศหญิงและเพศชายใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 49.9 เปรียบเทียบกับร้อยละ 50.1 ตามลำดับ)

ตารางที่ 2 การกระจายอัตราร้อยละของลักษณะทั่วไปของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานคร (n = 621)

ลักษณะทั่วไป	อัตราร้อยละ
ปัจจัยส่วนบุคคล	
1. เพศ	
หญิง	49.9
ชาย	50.1
รวม	100.0
2. จำนวนพี่น้อง	
ไม่มีพี่น้อง	21.9
มีพี่น้อง 1 คน	47.2
มีพี่น้องมากกว่า 1 คน (2-5 คน)	30.9
รวม	100.0
ค่าเฉลี่ย = 2.20	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.94
ค่าต่ำสุด = 0	ค่าสูงสุด = 5
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา	
พอใช้ (GPA = 1.00-1.99)	13.2
ดี (GPA = 2.00-2.99)	34.3
ดีมาก (GPA = 3.00-4.00)	52.5
รวม	100.0
ค่าเฉลี่ย = 2.94	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.75
ค่าต่ำสุด = 1.00	ค่าสูงสุด = 4.00
4. การใช้เวลาในการทำการบ้าน	
น้อย (0.30-1.00 ชั่วโมง)	34.6
ปานกลาง (1.01-2.00 ชั่วโมง)	38.0
มาก (มากกว่า 2.00 ชั่วโมง)	27.4
รวม	100.0
ค่าเฉลี่ย = 1.99	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.03
ค่าต่ำสุด = 0.30	ค่าสูงสุด = 6.00

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลักษณะทั่วไป	อัตราร้อยละ
ปัจจัยส่วนบุคคล (ต่อ)	
5. การใช้เวลากับสื่อ	
น้อย (0.30-2.00 ชั่วโมง)	39.3
ปานกลาง (2.01-4.00 ชั่วโมง)	34.3
มาก (มากกว่า 4.00 ชั่วโมง)	26.4
รวม	100.0
ค่าเฉลี่ย = 3.26	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.77
ค่าต่ำสุด = 0.30	ค่าสูงสุด = 8.00
ปัจจัยด้านครอบครัว	
6. ผู้ปกครองของนักเรียน	
มารดา	63.1
บิดา	26.9
ญาติอื่นๆ	10.0
รวม	100.0
7. สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง	
สมรสและอยู่ด้วยกัน	76.8
สถานภาพสมรสอื่นๆ	19.2
ไม่ทราบสถานภาพสมรส	4.0
รวม	100.0
8. การศึกษาของผู้ปกครอง	
ประถมศึกษาและต่ำกว่า	19.8
มัธยมศึกษาตอนต้น-ปวส.	40.3
อุดมศึกษา	39.9
รวม	100.0
9. อาชีพของผู้ปกครอง	
วิชาการ วิชาชีพและบริหาร	35.9
อาชีพอื่นๆ	51.2
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	12.9
รวม	100.0

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลักษณะทั่วไป	อัตราร้อยละ
ปัจจัยด้านครอบครัว (ต่อ)	
10. ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว	
ยากจน	3.4
ปานกลาง	95.7
รวย	1.0
รวม	100.0
11. ความอบอุ่นในครอบครัว	
น้อย	5.8
ปานกลาง	38.0
มาก	56.2
รวม	100.0
12. การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง	
แบบประชาธิปไตย	76.8
แบบปล่อยปละละเลย	2.6
แบบเข้มงวดกวดขัน	20.6
รวม	100.0
ปัจจัยด้านโรงเรียน	
13. การได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียน	
น้อย (0-6 คะแนน)	21.7
ปานกลาง (7-9 คะแนน)	64.4
มาก (10-14 คะแนน)	13.8
รวม	100.0
ค่าเฉลี่ย = 7.67	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.81
ค่าต่ำสุด = 0	ค่าสูงสุด = 14
14. การได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์	
น้อย (0-6 คะแนน)	73.4
ปานกลาง (7-9 คะแนน)	21.9
มาก (10-12 คะแนน)	4.7
รวม	100.0
ค่าเฉลี่ย = 5.18	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 2.27
ค่าต่ำสุด = 0	ค่าสูงสุด = 12

2) จำนวนพี่น้อง

กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนพี่น้องเฉลี่ยเท่ากับ 2.20 คน มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.94 โดยมีจำนวนพี่น้องต่ำสุดเท่ากับ 0 คน หรือไม่มีพี่น้องเลย และมีจำนวนสูงสุดเท่ากับ 5 คน เมื่อแบ่งพิจารณาออกเป็น 3 กลุ่ม พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีพี่น้อง 1 คนหรือครอบครัวที่มีบุตรเท่ากับ 2 คนมีส่วนสูงที่สุด (ร้อยละ 47.2) รองลงไปเป็นกลุ่มที่มีพี่น้องมากกว่า 1 คน (ร้อยละ 30.9) และกลุ่มที่ไม่มีพี่น้องหรือครอบครัวที่มีบุตรคนเดียว (ร้อยละ 21.9) ตามลำดับ

3) ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาเฉลี่ยเท่ากับ 2.94 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.75 โดยผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาต่ำสุดเท่ากับ 1.00 และสูงสุดเท่ากับ 4.00 เมื่อแบ่งพิจารณาออกเป็น 3 กลุ่ม พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในระดับดีมากคือได้เกรดเฉลี่ยระหว่าง 3.00-4.00 มีสัดส่วนสูงที่สุด (ร้อยละ 52.5) รองลงไปเป็นกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในระดับดีคือได้เกรดเฉลี่ยระหว่าง 2.00-2.99 (ร้อยละ 34.3) และกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในระดับพอใช้คือได้เกรดเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.99 (ร้อยละ 13.2) ตามลำดับ

4) การใช้เวลาในการทำการบ้านหรือทบทวนบทเรียน

กลุ่มตัวอย่างใช้เวลาในการทำการบ้านหรือทบทวนบทเรียนต่อวันเฉลี่ยเท่ากับ 1.99 ชั่วโมง มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.03 โดยใช้เวลาในการทำการบ้านหรือทบทวนบทเรียนต่ำสุดเท่ากับ 30 นาที และใช้เวลาสูงสุดเท่ากับ 6 ชั่วโมง เมื่อแบ่งพิจารณาออกเป็น 3 กลุ่ม พบว่า กลุ่มที่ใช้เวลาในการทำการบ้านหรือทบทวนบทเรียนในระดับปานกลางคือใช้เวลาวันละ 1.01-2.00 ชั่วโมง มีสัดส่วนสูงที่สุด (ร้อยละ 38.0) และใกล้เคียงกับกลุ่มที่ใช้เวลาในการทำการบ้านหรือทบทวนบทเรียนในระดับน้อยคือใช้เวลาวันละ 30 นาทีถึง 1 ชั่วโมง (ร้อยละ 34.6) รองลงไปเป็นกลุ่มที่ใช้เวลาในการทำการบ้านหรือทบทวนบทเรียนในระดับมากคือใช้เวลามากกว่าวันละ 2 ชั่วโมง (ร้อยละ 27.4) ตามลำดับ

5) การใช้เวลากับสื่อ

กลุ่มตัวอย่างใช้เวลากับสื่อต่อวันเฉลี่ยเท่ากับ 3.26 ชั่วโมง มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.77 โดยใช้เวลากับสื่อต่ำสุดเท่ากับ 30 นาที และใช้เวลาสูงสุดเท่ากับ 8 ชั่วโมง เมื่อแบ่งพิจารณาออกเป็น 3 กลุ่ม พบว่า กลุ่มที่ใช้เวลากับสื่อในระดับน้อยคือใช้เวลาวันละ 30 นาทีถึง 2 ชั่วโมง มีสัดส่วนสูงที่สุด (ร้อยละ 39.3) และใกล้เคียงกับกลุ่มที่ใช้เวลากับสื่อในระดับปานกลางโดยใช้เวลา 2.01-4.00 ชั่วโมง (ร้อยละ 34.3) รองลงไปเป็นกลุ่มที่ใช้เวลากับสื่อในระดับมากคือใช้เวลามากกว่า 4 ชั่วโมง (ร้อยละ 26.4) ตามลำดับ

3.1.2 ปัจจัยด้านครอบครัว

ปัจจัยด้านครอบครัวประกอบด้วย ผู้ปกครองของนักเรียน สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง การศึกษาของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ความอบอุ่นในครอบครัว และการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง มีลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างในด้านปัจจัยด้านครอบครัวดังนี้

6) ผู้ปกครองของนักเรียน

กลุ่มตัวอย่างเกินครึ่งระบุว่ามารดาเป็นผู้ปกครองหรือบุคคลที่ใกล้ชิดที่สุดในครอบครัว (ร้อยละ 63.1) รองลงไปคือบิดา (ร้อยละ 26.9) และญาติอื่นๆ ได้แก่ พี่สาว พี่ชาย ลูกพี่ น้อง (ร้อยละ 10.0) ตามลำดับ

7) สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีผู้ปกครองสมรสและอยู่ด้วยกัน (ร้อยละ 76.8) รองลงไปเป็นกลุ่มที่ผู้ปกครองมีสถานภาพสมรสอื่นๆ ได้แก่ โสด สมรสแต่แยกกันอยู่ หม้ายและหย่าร้าง (ร้อยละ 19.2) และกลุ่มที่ไม่ทราบสถานภาพสมรสของผู้ปกครอง (ร้อยละ 4.0) ตามลำดับ

8) การศึกษาของผู้ปกครอง

ผู้ปกครองเกือบครึ่งของกลุ่มตัวอย่างมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นถึงระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) (ร้อยละ 40.3) รองลงไปมีการศึกษาระดับอุดมศึกษา คือระดับปริญญาตรี ปริญญาโทและปริญญาเอก (ร้อยละ 39.9) และมีการศึกษาระดับประถมศึกษาและต่ำกว่าประถมศึกษา รวมทั้งไม่ได้รับการศึกษา (ร้อยละ 19.8) ตามลำดับ

9) อาชีพของผู้ปกครอง

ผู้ปกครองของกลุ่มตัวอย่างกว่าครึ่งประกอบอาชีพอื่นที่ไม่ใช่วิศวกร วิชาชีพ และบริหาร (ร้อยละ 51.2) รองลงไปเป็นอาชีพเกี่ยวกับวิศวกร วิชาชีพและบริหาร (ร้อยละ 35.9) และไม่ได้ประกอบอาชีพ (ร้อยละ 12.9) ตามลำดับ

10) ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าครอบครัวของตนมีฐานะในระดับปานกลาง (ร้อยละ 95.7) รองลงไปเห็นว่าครอบครัวของตนมีฐานะยากจน (ร้อยละ 3.4) และมีฐานะรวย (ร้อยละ 1.0) ตามลำดับ

11) ความอบอุ่นในครอบครัว

กลุ่มตัวอย่างกว่าครึ่งเห็นว่าครอบครัวของตนเองมีความอบอุ่นในครอบครัวมาก (ร้อยละ 56.2) รองลงไปเห็นว่ามีความอบอุ่นปานกลาง (ร้อยละ 38.0) และมีความอบอุ่นน้อย (ร้อยละ 5.8) ตามลำดับ

12) การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าตนเองได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครองแบบประชาธิปไตย (ร้อยละ 76.8) รองลงไปแบบเข้มงวดกวดขัน (ร้อยละ 20.6) และแบบปล่อยปละละเลย (ร้อยละ 2.6) ตามลำดับ

3.1.3 ปัจจัยด้านโรงเรียน

ปัจจัยด้านโรงเรียนประกอบด้วย การได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียน และการได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์ มีลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างในด้านปัจจัยด้านโรงเรียน ดังนี้

13) การได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียน

กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนการได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 7.67 คะแนน มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.81 โดยมีคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 0 คะแนนและคะแนนสูงสุดเท่ากับ 14 คะแนน เมื่อแบ่งพิจารณาออกเป็น 3 กลุ่ม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียนในระดับปานกลาง คือ กลุ่มที่มีคะแนนตั้งแต่ 7-9 คะแนน (ร้อยละ 64.4) รองลงไปคือกลุ่มที่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียนในระดับน้อย คือ กลุ่มที่มีคะแนนตั้งแต่ 0-6 คะแนน และกลุ่มที่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียนในระดับมาก คือ กลุ่มที่มีคะแนนตั้งแต่ 10-14 คะแนน (ร้อยละ 21.7 และ ร้อยละ 13.8 ตามลำดับ)

14) การได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์

กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนการได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์เฉลี่ย 5.18 คะแนน มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.27 โดยมีคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 0 คะแนนและคะแนนสูงสุดเท่ากับ 12 คะแนน เมื่อแบ่งพิจารณาออกเป็น 3 กลุ่ม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์ในระดับน้อย คือ กลุ่มที่มีคะแนนตั้งแต่ 0-6 คะแนน (ร้อยละ 73.4) รองลงไปคือกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์ในระดับปานกลาง คือ กลุ่มที่มีคะแนนตั้งแต่ 7-9 คะแนน และกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์ในระดับมาก คือ กลุ่มที่มีคะแนนตั้งแต่ 10-12 คะแนน (ร้อยละ 21.9 และ ร้อยละ 4.7 ตามลำดับ)

3.2 ผลการวิเคราะห์ความฉลาดทางอารมณ์ของกลุ่มตัวอย่าง

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ความฉลาดทางอารมณ์ของกลุ่มตัวอย่างในส่วนนี้ เป็นการวิเคราะห์ความฉลาดทางอารมณ์ของกลุ่มตัวอย่างโดยรวมก่อน แล้วจึงวิเคราะห์เป็นรายด้าน ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านดี ด้านเก่งและด้านสุข ซึ่งนำเสนอโดยการใช่การกระจายอัตราร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังปรากฏตามตารางที่ 3 และมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 3 การกระจายอัตราร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความฉลาดทางอารมณ์ เป็นรายข้อ (n = 621)

รายการ	สูง	ปกติ	ต่ำ	$\bar{X}$	SD
ความฉลาดทางอารมณ์	24.5	65.4	10.1	66.88	5.52
ด้านดี	6.6	83.4	10.0	26.52	2.71
มิตិควบคุมอารมณ์	13.2	63.8	23.0	8.21	1.26
1. ฉันบอกไม่ได้ว่าจะอะไรทำให้ฉันรู้สึกโกรธ	21.6	74.1	4.3		
2. เมื่อถูกขัดใจ ฉันมักรู้สึกหงุดหงิดจนควบคุมอารมณ์ไม่ได้	19.2	66.0	14.8		
3. ฉันสามารถคอยเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่พอใจ	17.4	70.0	12.6		
4. เมื่อถูกบังคับให้ทำในสิ่งที่ไม่ชอบฉันจะอธิบายเหตุผลจนผู้อื่นยอมรับได้	13.8	66.8	19.3		
มิติเห็นใจผู้อื่น	30.4	55.1	14.5	8.81	1.31
5. ฉันสังเกตได้ เมื่อคนใกล้ชิดมีอารมณ์เปลี่ยนแปลง	37.4	55.1	7.6		
6. ฉันไม่สนใจกับความทุกข์ของผู้อื่นที่ฉันไม่รู้จัก	37.0	50.1	12.9		
7. ฉันรู้สึกว่าผู้อื่นชอบเรียกร้องความสนใจมากเกินไป	25.9	59.6	14.5		
8. แม้จะมีภาระที่ต้องทำ ฉันก็ยินดีรับฟังความทุกข์ของผู้อื่นที่ต้องการความช่วยเหลือ	24.2	67.3	8.5		
มิติรับผิดชอบ	52.0	42.8	5.2	9.50	1.30
9. ฉันเห็นคุณค่าในน้ำใจที่ผู้อื่นมีต่อฉัน	57.8	38.2	4.0		
10. เมื่อทำผิด ฉันสามารถกล่าวคำ "ขอโทษ" ผู้อื่นได้	57.3	39.6	3.1		
11. ฉันยอมรับข้อผิดพลาดของผู้อื่นได้ง่าย	27.1	66.8	6.1		
12. ฉันรู้สึกลำบากใจในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อผู้อื่น	28.5	64.4	7.1		

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 3 (ต่อ)

รายการ	สูง	ปกติ	ต่ำ	$\bar{X}$	SD
ด้านเก่ง	11.9	76.7	11.4	19.89	2.13
มิตินี้แรงจูงใจ	38.3	52.4	9.3	9.13	1.28
13. ฉันไม่รู้ว่ฉันเก่งเรื่องอะไร	30.0	52.8	17.2		
14. ฉันรู้สึกมีคุณค่าเมื่อได้ทำสิ่งต่างๆอย่าง เต็มความสามารถ	54.6	40.1	5.3		
15. เมื่อต้องเผชิญกับอุปสรรคและความ ผิดหวังฉันก็จะไม่ยอมแพ้	31.4	61.4	7.2		
16. เมื่อเริ่มทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด ฉันมักทำต่อไป ไม่สำเร็จ	33.3	60.2	6.4		
มิติตัดสินใจและแก้ปัญหา	10.6	61.4	28.0	6.15	1.06
17. ฉันไม่รู้ว่อะไรทำให้ฉันไม่มีความสุข	36.9	54.8	8.4		
18. เมื่อต้องทำอะไรหลายอย่างในเวลาเดียวกัน ฉันตัดสินใจได้ว่าทำอะไรก่อนหลัง	32.2	60.9	6.9		
19. ฉันลำบากใจเมื่อต้องอยู่กับคนแปลกหน้า หรือคนไม่คุ้นเคย	13.2	34.6	52.2		
มิตีสัมพันธภาพกับผู้อื่น	59.9	33.3	6.8	4.61	0.79
20. ฉันมีเพื่อนสนิทหลายคนที่คบกันมานาน	69.9	25.6	4.5		
21. ฉันไม่กล้าบอกความต้องการของฉันให้ ผู้อื่นรู้	13.5	68.6	17.9		

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 3 (ต่อ)

รายการ	สูง	ปกติ	ต่ำ	$\bar{X}$	SD
ด้านสุข	21.1	69.1	9.8	20.47	2.44
มิติภูมิใจตนเอง	34.3	50.2	15.5	4.24	0.84
22. ฉันรู้สึกดียกกว่าผู้อื่น	29.6	59.1	11.3		
23. ฉันสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมาย ได้ดีที่สุด	16.7	72.1	11.1		
มิติพึงพอใจในชีวิต	51.4	43.3	5.3	7.42	1.18
24. ฉันสนุกสานกับกิจกรรมในวันสุดสัปดาห์ และวันหยุดพักผ่อน	65.7	30.9	3.4		
25. ฉันรู้สึกไม่พอใจที่ผู้อื่นได้รับสิ่งดีๆ มากกว่าฉัน	35.3	55.9	8.9		
26. ฉันพอใจกับสิ่งที่ฉันเป็นอยู่	58.9	35.3	5.8		
มิติสุขสงบทางใจ	29.3	56.4	14.3	8.81	1.36
27. ฉันไม่รู้ว่าจะหาอะไรทำเมื่อรู้สึกเบื่อหน่าย	20.8	57.8	21.4		
28. เมื่อว่างเว้นจากภาระหน้าที่ ฉันจะทำใน สิ่งที่ฉันชอบ	51.2	43.8	5.0		
29. เมื่อรู้สึกไม่สบายใจ ฉันมีวิธีผ่อนคลาย อารมณ์ได้	39.1	51.5	9.3		
30. ฉันมักทุกข์ร้อนกับเรื่องเล็กๆน้อยๆที่เกิด ขึ้นกับฉัน	23.3	58.6	18.0		

3.2.1 ความฉลาดทางอารมณ์โดยรวม

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับปกติหรือมีคะแนนระหว่าง 61-70 คะแนน (ร้อยละ 65.4) รองลงไปคือกลุ่มที่มีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับสูงหรือมีคะแนนมากกว่า 70 คะแนน และกลุ่มที่มีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับต่ำหรือมีคะแนนน้อยกว่า 61 คะแนน (ร้อยละ 24.5 และ ร้อยละ 10.1 ตามลำดับ) โดยมีคะแนนเฉลี่ยของความฉลาดทางอารมณ์เท่ากับ 66.88 คะแนน และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5.52

3.2.2 ความฉลาดทางอารมณ์รายด้าน

เมื่อพิจารณาความฉลาดทางอารมณ์เป็นรายด้านพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่งในระดับสูงเป็นสัดส่วนสูงสุด รองลงไปคือมีความฉลาดทางอารมณ์ในด้านสุขและด้านดีตามลำดับ โดยมีรายละเอียดเป็นรายด้านดังนี้

1) ด้านดี

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีในระดับปกติ (ร้อยละ 83.4) โดยมีคะแนนเฉลี่ยของความฉลาดทางอารมณ์เท่ากับ 26.52 คะแนนและมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.71 อย่างไรก็ตามความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีประกอบด้วย 3 มิติคือ มิติควบคุมอารมณ์ มิติเห็นใจผู้อื่นและมิติรับผิดชอบ เมื่อพิจารณาในรายมิติพบว่า ในมิติควบคุมอารมณ์ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับปกติ (ร้อยละ 63.8) โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 8.21 คะแนนและมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.26 ส่วนมิติเห็นใจผู้อื่น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับปกติเช่นเดียวกัน (ร้อยละ 55.1) โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 8.81 คะแนนและมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.31 ในขณะที่มิติรับผิดชอบ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 52.0) โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 9.50 คะแนนและมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.30 ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะมีความฉลาดทางอารมณ์ในมิติรับผิดชอบ คือ รู้จักการให้ รู้จักการรับ รู้จักรับผิดชอบ รู้จักให้อภัย และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมดีที่สุดในส่วนมิติควบคุมอารมณ์และมิติเห็นใจผู้อื่นอยู่ในระดับปกติเป็นส่วนใหญ่เท่านั้น

2) ด้านเก่ง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่งในระดับปกติ (ร้อยละ 76.7) โดยมีคะแนนเฉลี่ยของความฉลาดทางอารมณ์เท่ากับ 19.89 คะแนน และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.13 อย่างไรก็ตามความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่งประกอบด้วย 3 มิติคือ มิติมีแรงจูงใจ มิติตัดสินใจและแก้ปัญหาและมิติสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น เมื่อพิจารณาในรายมิติพบว่า ในมิติมีแรงจูงใจ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับปกติ (ร้อยละ 52.4)

โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 9.13 คะแนนและมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.28 ส่วนมิติตัดสินใจและแก้ปัญหา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ก็มีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับปกติเช่นกัน (ร้อยละ 61.4) โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 6.15 คะแนนและมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.06 สำหรับมิติสัมพันธภาพกับผู้อื่น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 59.9) โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.61 คะแนนและมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.79 ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นดีที่สุด รองลงไปที่มีความแข็งแรงจิตใจในเรื่องต่างๆดีและมีความสามารถในการตัดสินใจและแก้ปัญหา

3) ด้านสุข

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุขในระดับปกติ (ร้อยละ 69.1) โดยมีคะแนนเฉลี่ยของความฉลาดทางอารมณ์เท่ากับ 20.47 คะแนนและมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.44 อย่างไรก็ตามความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุขประกอบด้วย 3 มิติคือ มิติภูมิใจตนเอง มิติพึงพอใจในชีวิตและมีความสุขสงบทางใจ เมื่อพิจารณาในรายมิติพบว่าในมิติภูมิใจตนเอง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับปกติ (ร้อยละ 50.2) โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 คะแนนและมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.84 ในขณะที่มิติพึงพอใจในชีวิต กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 51.4) โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 7.42 คะแนนและมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.18 ในขณะที่มีความสุขสงบทางใจ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับปกติ (ร้อยละ 56.4) โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 8.81 คะแนนและมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.36 ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความฉลาดทางอารมณ์ในด้านสุขที่เกิดจากความพึงพอใจในชีวิตสูงที่สุด รองลงไปที่มีความสุขสงบทางใจ และมีความภูมิใจในตนเอง

3.2.3 ความฉลาดทางอารมณ์รายชื่อ

เมื่อพิจารณาความฉลาดทางอารมณ์ของกลุ่มตัวอย่างเป็นรายชื่อ จากทั้งหมด 30 ข้อ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ในระดับปกติ จำนวน 22 ข้อ รองลงไปที่มีคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง จำนวน 7 ข้อ และระดับต่ำเพียงข้อเดียว โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1) ข้อคำถามที่แสดงความฉลาดทางอารมณ์ที่ดีหรือข้อคำถามทางบวกที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีคะแนนสูง

ข้อคำถามที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีคะแนนสูงใน 3 อันดับแรก หรือมีความฉลาดทางอารมณ์ดีที่สุดคือ การคบเพื่อน ซึ่งเป็นข้อคำถามในมิติสัมพันธภาพกับผู้อื่น โดยมีเพื่อนสนิทหลายคนที่คบกันมานาน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนอยู่ในระดับสูงมีถึงร้อยละ 69.9 รองลงไป

คือ มีความฉลาดทางอารมณ์ในมิติของความพึงพอใจในชีวิต โดยสนุกสนานกับกิจกรรมในวันสุดสัปดาห์และวันหยุดพักผ่อน (ร้อยละ 65.7) และพอใจกับสิ่งที่ตนเป็นอยู่ (ร้อยละ 58.9) ดังนั้นจึงเป็นการดีหากผู้ปกครอง และครู/อาจารย์เข้าใจถึงความต้องการของเด็กในวัยนี้ โดยเฉพาะการเป็นวัยที่กำลังเรียนรู้ มีการรวมกลุ่มกับเพื่อนสูง จึงควรสอนให้เด็กรู้จักการเป็นผู้นำ เป็นผู้ตาม รู้จักแพ้ รู้จักชนะ ส่วนผู้ปกครองควรปล่อยให้เด็กมีเวลาในการเล่นสนุกสนานในวันหยุดสุดสัปดาห์ อีกทั้งไม่บังคับให้เด็กทำสิ่งที่เคร่งเครียดเกินไป เช่น การให้เด็กรับผิดชอบงานบ้านมากเกินไป หรือการเรียนพิเศษในวันหยุด เป็นต้น รวมทั้งมีการอบรมสั่งสอนให้เด็กมีความพอเพียง ก็จะช่วยให้เด็กมีความมั่นใจในตนเอง ส่งผลให้มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับที่สูงยิ่งขึ้น

2) ข้อคำถามที่แสดงความฉลาดทางอารมณ์ที่ควรปรับปรุง

ข้อคำถามที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีคะแนนต่ำในระดับที่ควรปรับปรุงมากที่สุดคือ ข้อคำถามในมิติตัดสินใจและแก้ปัญหาที่ว่า นักเรียนลำบากใจเมื่ออยู่กับคนแปลกหน้าหรือคนไม่คุ้นเคย ที่ได้คะแนนในระดับต่ำถึงร้อยละ 52.5 รองลงไปคือข้อคำถามในมิติสุขสงบทางใจที่ว่า นักเรียนไม่รู้ว่าทำอะไรทำเมื่อรู้สึกเบื่อหน่ายและข้อคำถามในมิติควบคุมอารมณ์ที่ว่าเมื่อถูกบังคับให้ทำในสิ่งที่ไม่ชอบก็จะอธิบายเหตุผลจนผู้อื่นยอมรับได้ ซึ่งได้คะแนนในระดับต่ำร้อยละ 21.4 และร้อยละ 19.3 ตามลำดับ ดังนั้น ผู้ปกครองและครู/อาจารย์ควรจัดกิจกรรมให้เด็กมีส่วนร่วมกับผู้อื่น เพื่อสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นและควรสอนให้เด็กเป็นคนมีเหตุผล รู้จักแยกแยะและไม่เป็นเด็กที่หวาดระแวง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของกลุ่มตัวอย่าง

ในบทนี้เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานคร โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม และส่วนที่สองเป็นผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยมีตัวแปรคุณ มีรายละเอียดดังนี้

4.1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ซึ่งตัวแปรอิสระประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ จำนวนพี่น้อง ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา และการใช้เวลา กับสื่อ ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง การศึกษาของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ความอบอุ่นในครอบครัว และการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง และปัจจัยด้านโรงเรียน ได้แก่ การได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียนและการได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์ กับตัวแปรตามคือความฉลาดทางอารมณ์ ผู้วิจัยวิเคราะห์ด้วยตารางไขว้และทดสอบสมมติฐานด้วยค่าไคสแควร์ ผลการวิเคราะห์ปรากฏตามตารางที่ 4 และมีรายละเอียดดังนี้

4.1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคลประกอบด้วย เพศ จำนวนพี่น้อง ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา และการใช้เวลา กับสื่อ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความฉลาดทางอารมณ์ของกลุ่มตัวอย่างมีดังนี้

1) เพศ

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับความฉลาดทางอารมณ์ พบว่า นักเรียนหญิงมีส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงกว่านักเรียนชาย (ร้อยละ 29.0 เปรียบเทียบกับร้อยละ 19.9 ตามลำดับ) ซึ่งมีทิศทางเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ตารางไขว้ระหว่างตัวแปรอิสระและความฉลาดทางอารมณ์

ตัวแปรอิสระ	ระดับความฉลาดทางอารมณ์			รวม
	สูง (มากกว่า 70 คะแนน)	ปกติ (61-70 คะแนน)	ต่ำ (น้อยกว่า 61 คะแนน)	
ปัจจัยส่วนบุคคล				
1. เพศ				
หญิง	29.0	64.5	6.5	100 (310)
ชาย	19.9	66.2	13.8	100 (311)
รวม	24.5	65.4	10.1	100 (621)
	$\chi^2 = 13.642$		P – value = 0.001	
2. จำนวนพี่น้อง				
ไม่มีพี่น้อง	21.3	70.6	8.1	100 (136)
มีพี่น้อง 1 คน	25.6	65.2	9.2	100 (293)
มีพี่น้องมากกว่า 1 คน	25.0	62.0	13.0	100 (192)
รวม	24.5	65.4	10.1	100 (621)
	$\chi^2 = 4.012$		P – value = 0.404	
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา				
พอใช้ (GPA=1.00-1.99)	3.7	73.2	23.2	100 (82)
ดี (GPA=2.00-2.99)	21.6	67.1	11.3	100 (213)
ดีมาก (GPA= 3.00-4.00)	31.6	62.3	6.1	100 (326)
รวม	24.5	65.4	10.1	100 (621)
	$\chi^2 = 42.480$		P – value = 0.000	
4. การใช้เวลากับสื่อ				
น้อย (0.30-2.00 ชม.)	25.0	62.7	12.3	100 (244)
ปานกลาง (2.01-4.00 ชม.)	28.2	65.3	6.6	100 (213)
มาก (มากกว่า 4.00 ชม.)	18.9	69.5	11.6	100 (164)
รวม	24.5	65.4	10.1	100 (621)
	$\chi^2 = 8.118$		P – value = 0.087	

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	ระดับความฉลาดทางอารมณ์			รวม
	สูง (มากกว่า 70 คะแนน)	ปกติ (61-70 คะแนน)	ต่ำ (น้อยกว่า 61 คะแนน)	
ปัจจัยด้านครอบครัว				
5. สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง				
สมรสและอยู่ด้วยกัน	27.0	63.3	9.6	100 (477)
สถานภาพสมรสอื่นๆ	16.8	73.1	10.1	100 (119)
รวม	25.0	65.3	9.7	100 (596)
	$\chi^2 = 5.412$		P – value = 0.067	
6. การศึกษาของผู้ปกครอง				
ประถมศึกษาและต่ำกว่า	20.3	66.7	13.0	100 (123)
มัธยมศึกษาตอนต้น-ปวส.	23.6	65.6	10.8	100 (250)
อุดมศึกษา	27.4	64.5	8.1	100 (248)
รวม	24.5	65.4	10.1	100 (621)
	$\chi^2 = 4.041$		P – value = 0.400	
7. อาชีพของผู้ปกครอง				
วิชาการ วิชาชีพและบริหาร	26.5	65.0	8.5	100 (223)
อาชีพอื่นๆ	23.6	64.5	11.9	100 (318)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	22.5	70.0	7.5	100 (80)
รวม	24.5	65.4	10.1	100 (621)
	$\chi^2 = 3.048$		P – value = 0.550	
8. ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว				
ยากจน	14.3	66.7	19.0	100 (21)
ปานกลาง	24.7	65.3	9.9	100 (594)
รวย	33.3	66.7	0.0	100 (6)
รวม	24.5	65.4	10.1	100 (621)
	$\chi^2 = 3.384$		P – value = 0.496	

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	ระดับความฉลาดทางอารมณ์			รวม
	สูง (มากกว่า 70 คะแนน)	ปกติ (61-70 คะแนน)	ต่ำ (น้อยกว่า 61 คะแนน)	
ปัจจัยด้านครอบครัว (ต่อ)				
9. ความอบอุ่นในครอบครัว				
น้อย	16.7	55.6	27.8	100 (36)
ปานกลาง	16.1	70.8	13.1	100 (236)
มาก	30.9	62.8	6.3	100 (349)
รวม	24.5	65.4	10.1	100 (621)
	$\chi^2 = 33.763$		P – value = 0.000	
10. การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง				
แบบประชาธิปไตย	27.7	64.6	7.8	100 (477)
แบบปล่อยปละละเลย	18.8	75.0	6.3	100 (16)
แบบเข้มงวดกวดขัน	13.3	67.2	19.5	100 (128)
รวม	24.5	65.4	10.1	100 (621)
	$\chi^2 = 23.135$		P – value = 0.000	
ปัจจัยด้านโรงเรียน				
11. การได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียน				
น้อย (0-6 คะแนน)	11.9	68.9	19.3	100 (135)
ปานกลาง (7-9 คะแนน)	24.5	67.0	8.5	100 (400)
มาก (10-14 คะแนน)	44.2	52.3	3.5	100 (86)
รวม	24.5	65.4	10.1	100 (621)
	$\chi^2 = 40.974$		P – value = 0.000	
12. การได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์				
น้อย (0-6 คะแนน)	20.6	68.0	11.4	100 (456)
ปานกลาง (7-9 คะแนน)	32.4	61.8	5.9	100 (136)
มาก (10-12 คะแนน)	48.3	41.4	10.3	100 (29)
รวม	24.5	65.4	10.1	100 (621)
	$\chi^2 = 19.386$		P – value = 0.001	

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า เพศมีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเด็กหญิงถูกสอนให้มีความอ่อนน้อมถ่อมตน ว่านอนสอนง่าย เห็นอกเห็นใจผู้อื่น ส่วนเด็กชายจะถูกสอนให้มีความเข้มแข็ง อดทน ดังนั้นเมื่อเด็กชายเข้ากลุ่มกับเพื่อน เวลาที่มีความขัดแย้งหรือมีอารมณ์โกรธมักใช้กำลังต่อสู้กัน ถึงแม้เด็กในวัยนี้เริ่มที่จะรับทราบเรื่องอารมณ์ ควบคุมอารมณ์ และปลดปล่อยอารมณ์ตามที่สังคมยอมรับ แต่ก็ยังไม่สามารถควบคุมอารมณ์ได้เท่าที่ควร (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2549: 264) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของซัชรินทร์ บุญญะสุต (2547: 81) ที่ว่านักเรียนหญิงจะมีความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่านักเรียนชาย

2) จำนวนพี่น้อง

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนพี่น้องกับความฉลาดทางอารมณ์ พบว่า นักเรียนที่มีพี่น้อง 1 คน มีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงกว่านักเรียนที่มีพี่น้องมากกว่า 1 คนเพียงเล็กน้อย (ร้อยละ 25.6 เปรียบเทียบกับร้อยละ 25.0) ในขณะที่นักเรียนที่ไม่มีพี่น้องกลับมีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง ต่ำที่สุด (ร้อยละ 21.3) ซึ่งมีทิศทางเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้เพียงบางส่วน แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จึงสรุปได้ว่าจำนวนพี่น้องไม่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของวชิราภรณ์ มอนเต้ (2546: 75-76) ที่พบว่านักเรียนวัยรุ่นที่มีขนาดของครอบครัวต่างกันจะมีความฉลาดทางอารมณ์ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในปัจจุบันผู้ปกครองมีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูบุตรหลานมากขึ้น โดยให้ความรักความอบอุ่น และเอาใจใส่บุตรหลานอย่างเท่าเทียมกัน นอกจากนี้ การที่เด็กใช้เวลาส่วนใหญ่ในโรงเรียน การเข้ากลุ่มกับเพื่อนมีส่วนช่วยให้เรียนรู้การอยู่ร่วมกับผู้อื่น การอดทนหรือการเอาใจเขามาใส่ใจเรา ซึ่งการได้เล่นกับเพื่อนวัยเดียวกัน เป็นโอกาสให้เด็กได้อยู่ร่วมกัน และฝึกทักษะทางสังคมในการเป็นผู้นำ ผู้ตาม ฝึกการอดทน การรอคอยและการแบ่งปันสิ่งของ (เชอร์รี่, อเล็กซานเดรีย เล, 2549: 119)

3) ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษากับความฉลาดทางอารมณ์ พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาสูงว่ามีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาดำกว่า (ร้อยละ 31.6 เปรียบเทียบกับร้อยละ 21.6 และร้อยละ 3.7 ตามลำดับ) ซึ่งมีทิศทางเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษามีผลทางบวกต่อความฉลาดทางอารมณ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาสูงน่าจะมีความมั่นใจในตนเอง เป็นที่ยอมรับของเพื่อน ส่งผลให้มีความฉลาดทางอารมณ์ที่สูงได้ ส่วนนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาดำ จะมีความคับข้องใจ เกิดความเครียดและไม่อยากเข้ากลุ่มกับเพื่อน ส่งผลให้มีพฤติกรรมก้าวร้าวได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสุริดา พลธานี (2546: 55) ที่พบว่าความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมของนักเรียนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสอดคล้องกับการศึกษาที่พบว่าชาวปัญญาและอารมณ์มีส่วนสัมพันธ์เกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ , 2542 อ้างถึงในเพียงพนอ เปลียนดวง, 2544: 87)

4) การใช้เวลากับสื่อ

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เวลากับสื่อกับความฉลาดทางอารมณ์ พบว่า นักเรียนที่ใช้เวลากับสื่อปานกลางมีส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงกว่านักเรียนที่ใช้เวลากับสื่อมาก และนักเรียนที่ใช้เวลากับสื่อน้อย (ร้อยละ 28.2 เปรียบเทียบกับร้อยละ 18.9 และร้อยละ 25.0 ตามลำดับ) ซึ่งมีทิศทางเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้เพียงบางส่วน แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จึงสรุปได้ว่า การใช้เวลากับสื่อไม่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ ทั้งนี้ อาจเป็นไปได้ว่าการรับสื่อมากเกินไปของเด็กในวัยนี้ขึ้นอยู่กับความสนใจของเด็ก ซึ่งส่วนใหญ่จะเน้นไปที่ความบันเทิง นอกจากนี้ การที่เด็กในวัยนี้เริ่มที่จะรู้จักผิดชอบชั่วดี ทำให้สื่อไม่มีอิทธิพลต่อความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุกัญญา ติระวนิช (2526: 76-81) ที่พบว่าความแตกต่างของสื่อที่เด็กชอบมากที่สุดและเปิดบ่อยที่สุดเกือบไม่มีผลต่อแนวโน้มทัศนคติเลย

4.1.2 ปัจจัยด้านครอบครัว

ปัจจัยด้านครอบครัวประกอบด้วย สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง การศึกษาของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ความอบอุ่นในครอบครัว และการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านครอบครัวกับความฉลาดทางอารมณ์ของกลุ่มตัวอย่างมีดังนี้

5) สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสของผู้ปกครองกับความฉลาดทางอารมณ์ พบว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองสมรสและอยู่ด้วยกันมีส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีสถานภาพสมรสอื่นๆ (ร้อยละ 27.0

เปรียบเทียบกับร้อยละ 16.8) ซึ่งมีทิศทางเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จึงสรุปได้ว่า สถานภาพสมรสของผู้ปกครองไม่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษามารยาท รุจิวิทย์ และศิริพร ศรีวิชัย (2547: 18) ที่พบว่า ค่าเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนเมื่อจำแนกตามสถานภาพสมรสของผู้ปกครองไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความฉลาดทางอารมณ์ขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นมากกว่า เช่น การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง การเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ปกครอง ซึ่งหากผู้ปกครองให้ความรัก ความเข้าใจ และเอาใจใส่บุตรหลาน และสอนให้เด็กยอมรับในสถานภาพสมรสของผู้ปกครอง อีกทั้งสอนให้เด็กรู้ว่าสภาพสมรสไม่ใช่ปมด้อยที่จะนำมาเป็นเงื่อนไขของปัญหาต่างๆ ในชีวิตประจำวัน ก็จะส่งผลให้เด็กเรียนรู้และจัดการกับอารมณ์ของตนได้อย่างมั่นคง ก็จะส่งผลให้เด็กมีความฉลาดทางอารมณ์ที่สูงได้

6) การศึกษาของผู้ปกครอง

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาของผู้ปกครองกับความฉลาดทางอารมณ์ พบว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองมีการศึกษาสูงกว่ามีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีการศึกษาดำกว่า (ร้อยละ 27.4 เปรียบเทียบกับร้อยละ 23.6 และร้อยละ 20.3 ตามลำดับ) ซึ่งมีทิศทางเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้แต่ไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

จึงสรุปได้ว่าการศึกษาของผู้ปกครองไม่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะไม่ว่าผู้ปกครองจะมีการศึกษาระดับใด แต่หากมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ที่ดี สามารถอบรมเลี้ยงดูบุตรหลานอย่างถูกวิธี ให้ความรัก ความเอาใจใส่ ไม่เข้มงวดหรือปล่อยปละละเลยบุตรหลาน ก็จะทำให้บุตรหลานมีความฉลาดทางอารมณ์ที่ดีได้ ซึ่งปัจจุบันผู้ปกครองสามารถเรียนรู้ทักษะการอบรมเลี้ยงดูบุตรหลานให้มีความฉลาดทางอารมณ์จากสื่อต่างๆ ซึ่งสามารถหาได้ทั่วไป

7) อาชีพของผู้ปกครอง

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของผู้ปกครองกับความฉลาดทางอารมณ์ พบว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกี่ยวกับวิชาการ วิชาชีพและบริหารมีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพอื่นๆ และผู้ปกครองที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ (ร้อยละ 26.5 เปรียบเทียบกับร้อยละ 23.6 และร้อยละ 22.5 ตามลำดับ) ซึ่งมีทิศทางเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้แต่ไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าอาชีพของผู้ปกครองไม่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะไม่ว่าผู้ปกครองจะประกอบอาชีพใด แต่หากสามารถให้ความรัก ความอบอุ่นแก่บุตรหลาน รู้จักสร้างบรรยากาศในครอบครัวให้อบอุ่น เป็นแบบอย่างที่ดี มีความมั่นคงทางอารมณ์ และหากผู้ปกครองสอนให้เด็กได้เรียนรู้และยอมรับในอาชีพที่ผู้ปกครองเป็นอยู่ สอนให้เห็นคุณค่า และศักดิ์ศรีในอาชีพทุกอาชีพ ก็จะส่งผลต่อความมั่นคงทางจิตใจและอารมณ์ของเด็ก ทำให้เด็กมีความฉลาดทางอารมณ์ที่สูงได้

8) ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวกับความฉลาดทางอารมณ์ พบว่า นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูงกว่ามีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงกว่านักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำกว่า (ร้อยละ 33.3 เปรียบเทียบกับร้อยละ 24.7 และร้อยละ 14.3 ตามลำดับ) ซึ่งมีทิศทางเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้แต่ไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

จึงสรุปได้ว่าฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวไม่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของมารยาท รุจิวิทย์ และศิริพร ศรีวิชัย (2547: 18) ที่พบว่า ค่าเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนเมื่อจำแนกตามรายได้ของครอบครัวไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษากระจุกตัวอยู่ที่กลุ่มรายการเดียวคือ กลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลางซึ่งมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 95.7

9) ความอบอุ่นในครอบครัว

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความอบอุ่นในครอบครัวกับความฉลาดทางอารมณ์ พบว่า นักเรียนที่มีความอบอุ่นในครอบครัวมากมีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงที่สุด (ร้อยละ 30.9) รองลงไปคือนักเรียนที่มีความอบอุ่นในครอบครัวน้อยซึ่งมีสัดส่วนใกล้เคียงกับนักเรียนที่มีความอบอุ่นในครอบครัวปานกลาง (ร้อยละ 16.7 และร้อยละ 16.1 ตามลำดับ) ซึ่งมีทิศทางเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้เพียงบางส่วน แต่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ความอบอุ่นในครอบครัวมีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ แต่เป็นความสัมพันธ์แบบเส้นโค้งกลับคือ ความอบอุ่นในครอบครัวและความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์กัน โดยความฉลาดทางอารมณ์เพิ่มขึ้นตามความอบอุ่นในครอบครัวจนถึงจุดหนึ่งแล้วจึงลดลงและเพิ่มขึ้นอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับการทบทวนวรรณกรรมที่พบว่า เด็กที่มีความอบอุ่นในครอบครัวมาก จะทำให้รู้สึกมีความมั่นคงในจิตใจ มีความไว้วางใจผู้อื่น มองโลกในแง่ดี และรู้จักที่จะมอบความรักและความเมตตาให้ผู้อื่น ส่วนเด็กที่ได้รับ ความอบอุ่นในระดับ

ปานกลางคือไม่ได้รับความรักความอบอุ่นในครอบครัวมากนัก อาจยากที่จะรักและไว้วางใจผู้อื่น และยังอาจมีความพยายามเพื่อให้ได้มาซึ่งความต้องการของตนเองและมักไม่รู้จักรอคทนรอคอยการตอบสนองความต้องการ ในทางตรงกันข้ามเด็กที่ได้รับความอบอุ่นในครอบครัวน้อยอาจแสวงหาสิ่งที่คิดว่า รู้จักเห็นใจผู้อื่นและมีความรับผิดชอบเพื่อชดเชยสิ่งที่ตนขาดหายไป

10) การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองกับความฉลาดทางอารมณ์ พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และแบบเข้มงวดกวดขัน (ร้อยละ 27.7 เปรียบเทียบกับร้อยละ 18.8 และร้อยละ 13.3 ตามลำดับ) ซึ่งมีทิศทางเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองมีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการที่นักเรียนได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย โดยผู้ปกครองใช้เหตุผลในการอบรมสั่งสอน ทำให้มีโอกาสในการแสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ก็จะทำให้เป็นคนมีเหตุผล เห็นใจผู้อื่น มีความรับผิดชอบ แต่ถ้านักเรียนได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ไม่สนใจ ปล่อยให้เด็กทำอะไรตามอำเภอใจ ไม่แนะนำแนวทางที่ถูกต้องและเหมาะสมให้ ก็อาจเป็นคนที่ไม่เชื่อฟังผู้อื่น มีอารมณ์ไม่มั่นคง และจะคอยเรียกร้องความสนใจ เพราะขาดความรัก ความเอาใจใส่ หรือถ้าได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน ไม่มีอิสระในการแสดงความคิดเห็น ก็จะทำให้เป็นคนที่ยึดติด ขอบเขตและเบาะแวง มีพฤติกรรมในทางที่ไม่ดี ทำให้เข้ากับผู้อื่นได้ยาก (ลักษณะ สิริวัฒน์, 2544: 98-99) ซึ่งสอดคล้องกับการทบทวนงานวิจัยการอบรมเลี้ยงดูเด็กในประเทศไทย ที่ว่าการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ช่วยให้เด็กปรับตัวได้ดีกว่าแบบปล่อยปละละเลย (เบญจพร ปัญญาฯ และคณะ, 2541 อ้างถึงในลัดดา เหมาะสุวรรณ และคณะ, 2547: 16-17) และสอดคล้องกับผลการศึกษากันตวรรณ มีสมสาร (2544: 61) ที่พบว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูเอาใจใส่มีคะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม การอบรมเลี้ยงดูแบบรักตามใจและการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง

4.1.3 ปัจจัยด้านโรงเรียน

ปัจจัยด้านโรงเรียนประกอบด้วย การได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียนและการได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านโรงเรียนกับความฉลาดทางอารมณ์ของกลุ่มตัวอย่างมีดังนี้

11) การได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียน

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียนกับความฉลาดทางอารมณ์ พบว่า นักเรียนที่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนมากกว่ามีส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนน้อยกว่า (ร้อยละ 44.2 เปรียบเทียบกับร้อยละ 24.5 และร้อยละ 11.9 ตามลำดับ) ซึ่งมีทิศทางเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียนมีผลทางบวกต่อความฉลาดทางอารมณ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเด็กที่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนมากเพียงใด ย่อมทำให้เด็กมีลักษณะเป็นมิตร น่าคบ กล้าแสดงออก วางตัวในสังคมเป็น และมีความเชื่อมั่นในตัวเองมากขึ้น โดยที่เด็กไม่เพียงแต่จะสร้างความรู้สึกรักใคร่ต่อตนเองเท่านั้น แต่จะปรุงแต่งพฤติกรรมและบุคลิกภาพให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน เช่น ไม่เอาแต่ใจ ไม่ฉุนเฉียว เจ้าอารมณ์ เพื่อให้เป็นที่รักใคร่ของเพื่อนฝูง (นิภา นิธยาชน, 2530: 140-142) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของฉัฐกมล ชาญสาธิตพร ชัยวัฒน์ วงศ์อาษาและศิริกุล อิศรานุรักษ์ (2545: 136) ที่พบว่า การได้รับการยอมรับจากเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเห็นคุณค่าในตนเองด้านสังคม

12) การได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์กับความฉลาดทางอารมณ์ พบว่า นักเรียนที่ได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์มากกว่ามีส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์น้อยกว่า (ร้อยละ 48.3 เปรียบเทียบกับร้อยละ 32.4 และร้อยละ 20.6 ตามลำดับ) ซึ่งมีทิศทางเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์มีผลทางบวกต่อความฉลาดทางอารมณ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการที่เด็กได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบการยกย่องชมเชย การให้รางวัล หรือการให้ทำกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อเพื่อน ก็จะทำให้เด็กมั่นใจในตนเอง มีความภูมิใจในตนเอง มองเห็นคุณค่าและความสามารถของตนเอง และมีความพยายามที่จะทำงานหรือกิจกรรมนั้นให้สำเร็จลุล่วง ซึ่งส่งผลให้เด็กมีความฉลาดทางอารมณ์ที่สูงได้

โดยสรุปผลการวิเคราะห์การแปรผันสองทางระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามพบว่า มีตัวแปรที่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 6 ตัว คือ เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ความอบอุ่นในครอบครัว การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง การได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียนและการได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์

4.2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามโดยมีตัวแปรคุม

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามโดยมีตัวแปรคุมในครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามโดยการนำตัวแปรเพศและการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองมาเป็นตัวแปรคุม สาเหตุที่นำตัวแปรเพศมาเป็นตัวแปรคุม เนื่องจากเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างอยู่ในวัยเด็กตอนกลางซึ่งเด็กหญิงและเด็กชายมีความแตกต่างทางด้านอารมณ์อย่างเห็นได้ชัด โดยเด็กชายมีนิสัยชอบแข่งขันมากกว่าเด็กหญิง เด็กหญิงมักให้ความร่วมมือและออมชอมมากกว่าเด็กชาย (Lefrancois, 1990: 384 อ้างถึงในศรีเรือน แก้วกังวาล, 2549: 264) โดยในการจัดการอารมณ์ทางลบ เด็กหญิงจะแสวงหาการสนับสนุนและการชี้แนะและมุ่งพิจารณาอารมณ์ในการจัดการอารมณ์ทางลบมากกว่าเด็กชาย ส่วนเด็กชายจะใช้การเคลื่อนไหวของร่างกายในการจัดการอารมณ์ทางลบมากกว่า (Brenner and Salovey, 1997 อ้างถึงในจิตสุภา ไวทวยวรรณ, 2543: 35) ส่วนที่นำตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองมาเป็นตัวแปรคุม เนื่องจากเด็กในวัยนี้ส่วนใหญ่อยู่ในการดูแลและอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง ซึ่งเด็กจะมีความฉลาดทางอารมณ์เล็กน้อยขึ้นอยู่กับ การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง (กรมสุขภาพจิต, 2548: 28) หากเด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ผู้ปกครองใช้เหตุผลในการอบรมสั่งสอน และให้เด็กมีโอกาสในการแสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ก็จะทำให้เป็นคนมีเหตุผล เห็นใจผู้อื่น มีความรับผิดชอบ แต่ถ้าได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ไม่สนใจ ปล่อยให้เด็กทำอะไรตามอำเภอใจ ไม่แนะนำแนวทางที่ถูกต้องและเหมาะสมให้ ก็อาจเป็นคนที่ไม่เชื่อฟังผู้อื่น มีอารมณ์ไม่มั่นคง และจะคอยเรียกร้องความสนใจ เพราะขาดความรัก ความเอาใจใส่ หรือถ้าได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด กวดขัน ไม่มีอิสระในการแสดงความคิดเห็น ก็จะทำให้เป็นคนที่กำลังก้าวร้าว ชอบทะเลาะเบาะแว้ง มีพฤติกรรมในทางที่ไม่ดี ทำให้เข้ากับผู้อื่นได้ยาก (ลักษณะ ศรีวิวัฒน์, 2544: 98-99) ซึ่งจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในระดับ 2 ตัวแปร พบว่าตัวแปรเพศและตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองต่างก็มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ ดังนั้นจึงนำมาใช้เป็นตัวแปรคุมเพื่อดูว่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามยังคงเหมือนเดิมหรือเปลี่ยนแปลงไปในรูปใด และทิศทางอย่างไร โดยจะทำการวิเคราะห์ด้วยตารางไขว้ และทดสอบสมมติฐานด้วยค่าไคสแควร์ ซึ่งมีการวิเคราะห์ดังนี้

4.2.1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามโดยมีตัวแปรเพศเป็นตัวแปรคุม

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ซึ่งตัวแปรอิสระประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ จำนวนพี่น้อง ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา และการใช้เวลา

กับสื่อ ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง การศึกษาของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ความอบอุ่นในครอบครัว และการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง และปัจจัยด้านโรงเรียน ได้แก่ การได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียน และการได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์ กับตัวแปรตามคือความฉลาดทางอารมณ์ โดยมีตัวแปรเพศเป็นตัวแปรคุม มีผลการวิเคราะห์ปรากฏตามตารางที่ 5 และมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ตารางไขว้ระหว่างตัวแปรอิสระและความฉลาดทางอารมณ์โดยมีตัวแปรเพศเป็นตัวแปรคุม (n = 621)

ตัวแปรคุม (เพศ)	ตัวแปรอิสระ	ระดับความฉลาดทางอารมณ์			รวม
		สูง (มากกว่า 70 คะแนน)	ปกติ (61-70 คะแนน)	ต่ำ (น้อยกว่า 61 คะแนน)	
ปัจจัยส่วนบุคคล					
1. จำนวนพี่น้อง					
หญิง	ไม่มีพี่น้อง	19.1	75.0	5.9	100 (68)
	มีพี่น้อง 1 คน	30.8	64.4	4.8	100 (146)
	มีพี่น้องมากกว่า 1 คน	33.3	57.3	9.4	100 (96)
	รวม	29.0	64.5	6.5	100 (310)
		$\chi^2 = 6.938$		P-value = 0.139	
ชาย	ไม่มีพี่น้อง	23.5	66.2	10.3	100 (68)
	มีพี่น้อง 1 คน	20.4	66.0	13.6	100 (147)
	มีพี่น้องมากกว่า 1 คน	16.7	66.7	16.7	100 (96)
	รวม	19.9	66.2	13.8	100 (311)
		$\chi^2 = 2.155$		P-value = 0.707	

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ตัวแปรคุณ (เพศ)	ตัวแปรอิสระ	ระดับความฉลาดทางอารมณ์			รวม
		สูง (มากกว่า 70 คะแนน)	ปกติ (61-70 คะแนน)	ต่ำ (น้อยกว่า 61 คะแนน)	
ปัจจัยส่วนบุคคล (ต่อ)					
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา					
หญิง	พอใช้ (GPA = 1.00-1.99)	7.1	85.7	7.1	100 (14)
	ดี (GPA = 2.00-2.99)	23.5	67.9	8.6	100 (81)
	ดีมาก (GPA = 3.00-4.00)	32.6	61.9	5.6	100 (215)
	รวม	29.0	64.5	6.5	100 (310)
		$\chi^2 = 6.318$		P-value = 0.177	
ชาย	พอใช้ (GPA = 1.00-1.99)	2.9	70.6	26.5	100 (68)
	ดี (GPA = 2.00-2.99)	20.5	66.7	12.9	100 (132)
	ดีมาก (GPA = 3.00-4.00)	29.7	63.1	7.2	100 (111)
	รวม	19.9	66.2	13.8	100 (311)
		$\chi^2 = 27.043$		P-value = 0.000	
3. การใช้เวลากับสื่อ					
หญิง	น้อย (0.30-2.00 ชม.)	28.9	63.3	7.8	100 (128)
	ปานกลาง (2.01-4.00 ชม.)	35.7	60.9	3.5	100 (115)
	มาก (มากกว่า 4.00 ชม.)	17.9	73.1	9.0	100 (67)
	รวม	29.0	64.5	6.5	100 (310)
		$\chi^2 = 8.224$		P-value = 0.084	
ชาย	น้อย (0.30-2.00 ชม.)	20.7	62.1	17.2	100 (116)
	ปานกลาง (2.01-4.00 ชม.)	19.4	70.4	10.2	100 (98)
	มาก (มากกว่า 4.00 ชม.)	19.6	67.0	13.4	100 (97)
	รวม	19.9	66.2	13.8	100 (311)
		$\chi^2 = 2.545$		P-value = 0.637	

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ตัวแปรคุณ (เพศ)	ตัวแปรอิสระ	ระดับความฉลาดทางอารมณ์			รวม
		สูง (มากกว่า 70 คะแนน)	ปกติ (61-70 คะแนน)	ต่ำ (น้อยกว่า 61 คะแนน)	
ปัจจัยด้านครอบครัว					
4. สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง					
หญิง	สมรสและอยู่ด้วยกัน	32.2	62.1	5.7	100 (227)
	สถานภาพสมรสอื่นๆ	21.7	71.0	7.2	100 (69)
	รวม	29.7	64.2	6.1	100 (296)
		$\chi^2 = 2.786$	P-value = 0.248		
ชาย	สมรสและอยู่ด้วยกัน	22.4	64.4	13.2	100 (250)
	สถานภาพสมรสอื่นๆ	10.0	76.0	14.0	100 (50)
	รวม	20.3	66.3	13.3	100 (300)
		$\chi^2 = 4.016$	P-value = 0.134		
5. การศึกษาของผู้ปกครอง					
หญิง	ประถมศึกษาและต่ำกว่า	22.4	69.0	8.6	100 (58)
	มัธยมศึกษาตอนต้น-ปวส.	29.1	65.0	6.0	100 (117)
	อุดมศึกษา	31.9	62.2	5.9	100 (135)
	รวม	29.0	64.5	6.5	100 (310)
		$\chi^2 = 2.057$	P-value = 0.725		
ชาย	ประถมศึกษาและต่ำกว่า	18.5	64.6	16.9	100 (65)
	มัธยมศึกษาตอนต้น-ปวส.	18.8	66.2	15.0	100 (133)
	อุดมศึกษา	22.1	67.3	10.6	100 (113)
	รวม	19.9	66.2	13.8	100 (311)
		$\chi^2 = 1.905$	P-value = 0.753		

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ตัวแปรคุณ (เพศ)	ตัวแปรอิสระ	ระดับความฉลาดทางอารมณ์			รวม
		สูง (มากกว่า 70 คะแนน)	ปกติ (61-70 คะแนน)	ต่ำ (น้อยกว่า 61 คะแนน)	
ปัจจัยด้านครอบครัว (ต่อ)					
6. อาชีพของผู้ปกครอง					
หญิง	วิชาการ วิชาชีพและบริหาร	30.4	63.2	6.4	100 (125)
	อาชีพอื่นๆ	27.1	65.7	7.1	100 (140)
	ไม่ได้ประกอบอาชีพ	31.1	64.4	4.4	100 (45)
	รวม	29.0	64.5	6.5	100 (310)
		$\chi^2 = 0.770$		P-value = 0.942	
ชาย	วิชาการ วิชาชีพและบริหาร	21.4	67.3	11.2	100 (98)
	อาชีพอื่นๆ	20.8	63.5	15.7	100 (178)
	ไม่ได้ประกอบอาชีพ	11.4	77.1	11.4	100 (35)
	รวม	19.9	66.2	13.8	100 (311)
		$\chi^2 = 3.387$		P-value = 0.495	
7. ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว					
หญิง	ยากจน	8.3	83.3	8.3	100 (12)
	ปานกลาง	30.0	63.6	6.4	100 (297)
	รวย	0.0	100.0	0.0	100 (1)
	รวม	29.0	64.5	6.5	100 (310)
		$\chi^2 = 3.172$		P-value = 0.530	
ชาย	ยากจน	22.2	44.4	33.3	100 (9)
	ปานกลาง	19.5	67.0	13.5	100 (297)
	รวย	40.0	60.0	0.0	100 (5)
	รวม	19.9	66.2	13.8	100 (311)
		$\chi^2 = 4.955$		P-value = 0.292	

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ตัวแปรคุณ (เพศ)	ตัวแปรอิสระ	ระดับความฉลาดทางอารมณ์			รวม
		สูง (มากกว่า 70 คะแนน)	ปกติ (61-70 คะแนน)	ต่ำ (น้อยกว่า 61 คะแนน)	
ปัจจัยด้านครอบครัว (ต่อ)					
8. ความอบอุ่นในครอบครัว					
หญิง	น้อย	31.3	37.5	31.3	100 (16)
	ปานกลาง	21.2	71.2	7.6	100 (118)
	มาก	34.1	62.5	3.4	100 (176)
	รวม	29.0	64.5	6.5	100 (310)
		$\chi^2 = 24.844$		P-value = 0.000	
ชาย	น้อย	5.0	70.0	25.0	100 (20)
	ปานกลาง	11.0	70.3	18.6	100 (118)
	มาก	27.7	63.0	9.2	100 (173)
	รวม	19.9	66.2	13.8	100 (311)
		$\chi^2 = 19.263$		P-value = 0.001	
9. การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง					
หญิง	แบบประชาธิปไตย	31.1	63.3	5.7	100 (264)
	แบบปล่อยปละละเลย	25.0	75.0	0.0	100 (4)
	แบบเข้มงวดกวดขัน	16.7	71.4	11.9	100 (42)
	รวม	29.0	64.5	6.5	100 (310)
		$\chi^2 = 5.489$		P-value = 0.241	
ชาย	แบบประชาธิปไตย	23.5	66.2	10.3	100 (213)
	แบบปล่อยปละละเลย	16.7	75.0	8.3	100 (12)
	แบบเข้มงวดกวดขัน	11.6	65.1	23.3	100 (86)
	รวม	19.9	66.2	13.8	100 (311)
		$\chi^2 = 12.212$		P-value = 0.016	

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ตัวแปรคุณ (เพศ)	ตัวแปรอิสระ	ระดับความฉลาดทางอารมณ์			รวม
		สูง (มากกว่า 70 คะแนน)	ปกติ (61-70 คะแนน)	ต่ำ (น้อยกว่า 61 คะแนน)	
ปัจจัยด้านโรงเรียน					
10. การได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียน					
หญิง	น้อย (0-6 คะแนน)	15.4	74.4	10.3	100 (39)
	ปานกลาง (7-9 คะแนน)	26.8	66.2	7.0	100 (213)
	มาก (10-14 คะแนน)	46.6	51.7	1.7	100 (58)
	รวม	29.0	64.5	6.5	100 (310)
		$\chi^2 = 14.162$	P-value = 0.007		
ชาย	น้อย (0-6 คะแนน)	10.4	66.7	22.9	100 (96)
	ปานกลาง (7-9 คะแนน)	21.9	67.9	10.2	100 (187)
	มาก (10-14 คะแนน)	39.3	53.6	7.1	100 (28)
	รวม	19.9	66.2	13.8	100 (311)
		$\chi^2 = 19.213$	P-value = 0.001		
11. การได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์					
หญิง	น้อย (0-6 คะแนน)	24.2	69.2	6.6	100 (198)
	ปานกลาง (7-9 คะแนน)	32.6	61.6	5.8	100 (86)
	มาก (10-12 คะแนน)	53.8	38.5	7.7	100 (26)
	รวม	29.0	64.5	6.5	100 (310)
		$\chi^2 = 11.085$	P-value = 0.026		
ชาย	น้อย (0-6 คะแนน)	17.8	67.1	15.1	100 (258)
	ปานกลาง (7-9 คะแนน)	32.0	62.0	6.0	100 (50)
	มาก (10-12 คะแนน)	0.0	66.7	33.3	100 (3)
	รวม	19.9	66.2	13.8	100 (311)
		$\chi^2 = 8.335$	P-value = 0.080		

ก. ปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคลประกอบด้วย จำนวนพี่น้อง ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา และการใช้เวลากับสื่อ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความฉลาดทางอารมณ์ของกลุ่มตัวอย่างโดยมีตัวแปรเพศเป็นตัวแปรคุม มีดังนี้

1) จำนวนพี่น้อง

เมื่อนำตัวแปรเพศมาร่วมพิจารณา พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนพี่น้องกับความฉลาดทางอารมณ์มีทิศทางเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม กล่าวคือ ในกลุ่มนักเรียนหญิงมีทิศทางความสัมพันธ์ตรงกันข้ามกับที่ตั้งสมมุติฐานไว้ โดยพบว่านักเรียนที่มีพี่น้องมากกว่ามีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงกว่านักเรียนที่มีพี่น้องน้อยกว่า (ร้อยละ 33.3 เปรียบเทียบกับร้อยละ 30.8 และร้อยละ 19.1 ตามลำดับ) ส่วนในกลุ่มนักเรียนชายจำนวนพี่น้องมีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์ในทิศทางที่ตั้งสมมุติฐานไว้ โดยพบว่านักเรียนที่มีพี่น้องน้อยกว่า มีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงกว่านักเรียนที่มีพี่น้องมากกว่า (ร้อยละ 23.5 เปรียบเทียบกับร้อยละ 20.4 และร้อยละ 16.7 ตามลำดับ) แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวทั้งในกลุ่มนักเรียนชายและนักเรียนหญิงไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงสรุปว่าจำนวนพี่น้องไม่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์

2) ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา

เมื่อนำตัวแปรเพศมาร่วมพิจารณา พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษากับความฉลาดทางอารมณ์มีทิศทางเดียวกับที่พบในระดับ 2 ตัวแปร และมีทิศทางความสัมพันธ์ตรงกับที่ตั้งสมมุติฐานไว้ กล่าวคือ นักเรียนหญิงและนักเรียนชายที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาสูงกว่า มีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาดำกว่า แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวในกลุ่มนักเรียนหญิงไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนในกลุ่มนักเรียนชายมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ดังนั้นจึงสรุปว่าผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษามีผลทางบวกต่อความฉลาดทางอารมณ์เฉพาะในกลุ่มนักเรียนชาย โดยนักเรียนชายที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาสูงขึ้น จะมีความฉลาดทางอารมณ์สูงขึ้นตามไปด้วย ส่วนในกลุ่มนักเรียนหญิงผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาไม่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ อาจเป็นเพราะนักเรียนหญิงมีการปรับตัวและยอมรับตนเองดีกว่านักเรียนชาย (Kakkar, 1968: 706 อ้างถึงในชัชวรินทร์ บุญญะสุด, 2547: 28) ดังนั้นถึงแม้จะมีความผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาดำ นักเรียนก็อาจสามารถยอมรับได้ โดยไม่ส่งผลต่ออารมณ์

3) การใช้เวลากับสื่อ

เมื่อนำตัวแปรเพศมารวมพิจารณา พบว่า การใช้เวลากับสื่อกับความฉลาดทางอารมณ์มีทิศทางเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมบางส่วน กล่าวคือ ในกลุ่มนักเรียนหญิงพบว่า การใช้เวลากับสื่อกับความฉลาดทางอารมณ์มีทิศทางเดียวกับที่พบในระดับ 2 ตัวแปร โดยนักเรียนที่ใช้เวลากับสื่อปานกลางมีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงที่สุด รองลงไปคือนักเรียนที่ใช้เวลากับื่อน้อยและมาก (ร้อยละ 35.7 เปรียบเทียบกับร้อยละ 28.9 และร้อยละ 17.9 ตามลำดับ) ส่วนในกลุ่มนักเรียนชายพบว่านักเรียนที่ใช้เวลากับสื่อเล็กน้อยมีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงที่สุด (ร้อยละ 20.7) รองลงไปคือนักเรียนที่ใช้เวลากับสื่อมากซึ่งมีสัดส่วนใกล้เคียงกับนักเรียนที่ใช้เวลากับสื่อปานกลาง (ร้อยละ 19.6 เปรียบเทียบกับร้อยละ 19.4) แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวทั้งในกลุ่มนักเรียนหญิงและนักเรียนชายไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการใช้เวลากับสื่อไม่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์

ข. ปัจจัยด้านครอบครัว

ปัจจัยด้านครอบครัวประกอบด้วย สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง การศึกษาของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ความอบอุ่นในครอบครัว และการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านครอบครัวกับความฉลาดทางอารมณ์ของกลุ่มตัวอย่าง โดยมีตัวแปรเพศเป็นตัวแปรคุม มีดังนี้

4) สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง

เมื่อนำตัวแปรเพศมารวมพิจารณา พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่าง สถานภาพสมรสของผู้ปกครองกับความฉลาดทางอารมณ์มีทิศทางเหมือนกับความสัมพันธ์ในระดับ 2 ตัวแปร กล่าวคือ นักเรียนที่ผู้ปกครองสมรสและอยู่ด้วยกันมีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีสถานภาพสมรสอื่นๆ แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวทั้งในกลุ่มนักเรียนหญิงและนักเรียนชายไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงสรุปว่าสถานภาพสมรสของผู้ปกครองไม่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์

5) การศึกษาของผู้ปกครอง

เมื่อนำตัวแปรเพศมารวมพิจารณา พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่าง การศึกษาของผู้ปกครองกับความฉลาดทางอารมณ์มีทิศทางเหมือนกับความสัมพันธ์ในระดับ 2 ตัวแปร กล่าวคือ นักเรียนที่ผู้ปกครองมีการศึกษาสูงกว่ามีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีการศึกษาค่ำกว่า ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวทั้งในกลุ่ม

นักเรียนหญิงและนักเรียนชายมีทิศทางเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงสรุปว่าการศึกษาของผู้ปกครองไม่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์

6) อาชีพของผู้ปกครอง

เมื่อนำตัวแปรเพศมาร่วมพิจารณา พบว่า อาชีพของผู้ปกครองกับความฉลาดทางอารมณ์มีทิศทางเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมบางส่วน กล่าวคือ ในกลุ่มนักเรียนหญิงพบว่านักเรียนที่ผู้ปกครองไม่ได้ประกอบอาชีพมีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงที่สุด รองลงไปคือนักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกี่ยวกับวิชาการ วิชาชีพและบริหาร และนักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพอื่นๆ (ร้อยละ 31.1 เปรียบเทียบกับ ร้อยละ 30.4 และร้อยละ 27.1 ตามลำดับ) ส่วนในกลุ่มนักเรียนชายอาชีพของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์ในทิศทางเหมือนกับที่พบในระดับ 2 ตัวแปร โดยพบว่านักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกี่ยวกับวิชาการ วิชาชีพและบริหารมีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงที่สุด รองลงไปคือนักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพอื่นๆและไม่ได้ประกอบอาชีพ (ร้อยละ 21.4 เปรียบเทียบกับร้อยละ 20.8 และร้อยละ 11.4 ตามลำดับ) แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวทั้งในกลุ่มนักเรียนหญิงและนักเรียนชายไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงสรุปว่าอาชีพของผู้ปกครองไม่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์

7) ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

เมื่อนำตัวแปรเพศมาร่วมพิจารณา พบว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวกับความฉลาดทางอารมณ์มีทิศทางเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมบางส่วน กล่าวคือ ในกลุ่มนักเรียนหญิง ไม่พบกรณีตัวอย่างที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูงในกลุ่มนักเรียนที่ครอบครัวมีฐานะรวย แต่พบว่านักเรียนที่ครอบครัวมีฐานะปานกลางมีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงกว่านักเรียนที่ครอบครัวมีฐานะยากจน (ร้อยละ 30.0 เปรียบเทียบกับร้อยละ 8.3) ส่วนในกลุ่มนักเรียนชาย นักเรียนที่ครอบครัวมีฐานะรวยมีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงที่สุด รองลงไปคือนักเรียนที่ครอบครัวมีฐานะยากจนและปานกลาง (ร้อยละ 40.0 เปรียบเทียบกับร้อยละ 22.2 และร้อยละ 19.5 ตามลำดับ) และความสัมพันธ์ดังกล่าวทั้งในกลุ่มนักเรียนหญิงและนักเรียนชายไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงสรุปว่าฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวไม่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์

8) ความอบอุ่นในครอบครัว

เมื่อนำตัวแปรเพศมาร่วมพิจารณา พบว่า ในกลุ่มนักเรียนหญิงความอบอุ่นในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์ในทิศทางเดียวกับที่พบในระดับ 2 ตัวแปร กล่าวคือ นักเรียนที่มีความอบอุ่นในครอบครัวมากมีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทาง

อารมณ์ในระดับสูงที่สุด รองลงไปคือนักเรียนที่มีความอบอุ่นในครอบครัวน้อยและปานกลาง (ร้อยละ 34.1 เปรียบเทียบกับร้อยละ 31.3 และร้อยละ 21.2 ตามลำดับ) และความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนในกลุ่มนักเรียนชายความสัมพันธ์ระหว่างความอบอุ่นในครอบครัวกับความฉลาดทางอารมณ์มีทิศทางเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมแต่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ นักเรียนที่มีความอบอุ่นในครอบครัวมากกว่า มีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงกว่านักเรียนที่มีความอบอุ่นในครอบครัวน้อยกว่า (ร้อยละ 27.7 เปรียบเทียบกับร้อยละ 11.0 และร้อยละ 5.0 ตามลำดับ) และความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าความอบอุ่นในครอบครัวมีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ โดยในกลุ่มนักเรียนหญิงเป็นความสัมพันธ์แบบเส้นโค้งเช่นเดียวกับที่พบในระดับ 2 ตัวแปร ส่วนในกลุ่มนักเรียนชายเป็นความสัมพันธ์เชิงบวก โดยเมื่อนักเรียนมีความอบอุ่นในครอบครัวมากขึ้นก็จะมีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์สูงขึ้นตามไปด้วย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโดยทั่วไปนักเรียนชายมักก้าวร้าว มีอารมณ์รุนแรง ดังนั้นเมื่อได้รับความรักความอบอุ่นจากผู้ปกครองอย่างเต็มที่ก็จะช่วยลดความก้าวร้าว และทำให้มีความฉลาดทางอารมณ์ที่สูงได้

9) การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง

เมื่อนำตัวแปรเพศมาร่วมพิจารณา พบว่า การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองกับความฉลาดทางอารมณ์มีทิศทางเหมือนกับความสัมพันธ์ในระดับ 2 ตัวแปร กล่าวคือนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงที่สุด รองลงไปคือนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยและแบบเข้มงวดกวดขัน ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีทิศทางเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยในกลุ่มนักเรียนหญิง ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนในกลุ่มนักเรียนชายมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงสรุปว่าการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองมีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์เฉพาะในกลุ่มนักเรียนชาย

ทั้งนี้การที่พบว่าในกลุ่มนักเรียนหญิง การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองไม่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ อาจเป็นเพราะนักเรียนหญิงมีความอดทนด้านอารมณ์ และความเอื้ออาทรมากกว่านักเรียนชาย ดังนั้นไม่ว่าจะได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใดก็ไม่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์

ค. ปัจจัยด้านโรงเรียน

ปัจจัยด้านโรงเรียนประกอบด้วย การได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียน และการได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านโรงเรียนกับความฉลาดทางอารมณ์ของกลุ่มตัวอย่าง โดยมีตัวแปรเพศเป็นตัวแปรคุม มีดังนี้

10) การได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียน

เมื่อนำตัวแปรเพศมาร่วมพิจารณา พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียนกับความฉลาดทางอารมณ์มีทิศทางเหมือนกับความสัมพันธ์ในระดับ 2 ตัวแปร กล่าวคือ นักเรียนที่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนมากกว่ามีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนน้อยกว่า ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวทั้งในกลุ่มนักเรียนหญิงและนักเรียนชายมีทิศทางเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ดังนั้นจึงสรุปว่าการได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียนมีผลทางบวกต่อความฉลาดทางอารมณ์ โดยเมื่อนักเรียนได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียนมากขึ้นก็จะมี ความฉลาดทางอารมณ์สูงขึ้นตามไปด้วย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเด็กที่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียน มากเพียงใด ย่อมทำให้เด็กมีลักษณะเป็นมิตร น่าคบ กล้าแสดงออก วางตัวในสังคมเป็น และมีความ เชื่อมั่นในตัวเองมากขึ้น โดยที่เด็กไม่เพียงแต่จะสร้างความรู้สึกรักใคร่ติดต่อกันเองเท่านั้น แต่จะ ปรุงแต่งพฤติกรรมและบุคลิกภาพให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน เช่น ไม่เอาแต่ใจ ไม่จุนเจิว เจ้าอารมณ์ เพื่อให้เป็นที่รักใคร่ของเพื่อนฝูง (นิภา นิธยาน, 2530: 140-142)

11) การได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์

เมื่อนำตัวแปรเพศมาร่วมพิจารณา พบว่า การได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์กับความฉลาดทางอารมณ์มีทิศทางเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมบางส่วน กล่าวคือ ในกลุ่มนักเรียนหญิง การได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์มีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์ในทิศทางเหมือนกับที่พบในระดับ 2 ตัวแปร กล่าวคือนักเรียนที่ได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์มากกว่ามีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์น้อยกว่า (ร้อยละ 53.8 เปรียบเทียบกับร้อยละ 32.6 และร้อยละ 24.2 ตามลำดับ) ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีทิศทางเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนในกลุ่มนักเรียนชาย การได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์ มีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์ในทิศทางที่ตรงกันที่ตั้งสมมติฐานไว้บางส่วน โดยไม่พบกรณีตัวอย่างที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูงในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์มาก แต่พบว่านักเรียนที่ได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์ปานกลางมีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์น้อย (ร้อยละ 32.0 เปรียบเทียบกับร้อยละ 17.8) และความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์มีผลทางบวกต่อความฉลาดทางอารมณ์เฉพาะในกลุ่มนักเรียนหญิง โดยเมื่อนักเรียนได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์มากขึ้นก็จะมี ความฉลาดทางอารมณ์สูงขึ้นตามไปด้วย ส่วนในกลุ่มนักเรียนชายการยอมรับ

จากครู/อาจารย์ไม่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีปัจจัยอื่นที่อาจมีผลต่อฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชายมากกว่า เช่น การได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียน เนื่องจากเด็กชายมักรวมกลุ่มกับเพื่อนมากกว่าเด็กหญิง และต้องการเป็นผู้นำ เป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน การเป็นสมาชิกของกลุ่มและให้กลุ่มยอมรับมีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางอารมณ์ของเด็กด้วย ซึ่งกลุ่มเพื่อนจะบังคับเด็กให้รู้จักควบคุมอารมณ์ และเลือกแสดงอารมณ์ออกมาอย่างเหมาะสม ในแบบที่สังคมและเพื่อนยอมรับ (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2545: 263-264)

4.2.2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามโดยมีตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองเป็นตัวแปรคุม

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ซึ่งตัวแปรอิสระประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ จำนวนพี่น้อง ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา และการใช้เวลากับสื่อ ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง การศึกษาของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และความอบอุ่นในครอบครัว และปัจจัยด้านโรงเรียน ได้แก่ การได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียนและการได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์ กับตัวแปรตามคือความฉลาดทางอารมณ์ โดยมีตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองเป็นตัวแปรคุม มีผลการวิเคราะห์ปรากฏตามตารางที่ 6 และมีรายละเอียดดังนี้

ก. ปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคลประกอบด้วย เพศ จำนวนพี่น้อง ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา และการใช้เวลากับสื่อ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความฉลาดทางอารมณ์ของกลุ่มตัวอย่าง โดยมีตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองเป็นตัวแปรคุม มีดังนี้

1) เพศ

เมื่อนำตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองมาร่วมพิจารณา พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับความฉลาดทางอารมณ์มีทิศทางเหมือนกับความสัมพันธ์ในระดับ 2 ตัวแปร กล่าวคือ นักเรียนหญิงมีส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงกว่านักเรียนชายซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวทั้งในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครองแบบประชาธิปไตย แบบปล่อยปละละเลย และแบบเข้มงวดกวดขัน และมีทิศทางเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงสรุปว่าเพศไม่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ตารางไขว้ระหว่างตัวแปรอิสระและความฉลาดทางอารมณ์โดยมีตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองเป็นตัวแปรคุม (n = 621)

ตัวแปรคุม (การอบรมเลี้ยงดู ของผู้ปกครอง)	ตัวแปรอิสระ	ระดับความฉลาดทางอารมณ์			รวม
		สูง (มากกว่า 70 คะแนน)	ปกติ (61-70 คะแนน)	ต่ำ (น้อยกว่า 61 คะแนน)	
ปัจจัยส่วนบุคคล					
1. เพศ					
ประชากรปีโตย	หญิง	31.1	63.3	5.7	100 (264)
	ชาย	23.5	62.2	10.3	100 (213)
	รวม	27.7	64.6	7.8	100 (477)
		$\chi^2 = 5.891$	P-value = 0.053		
ปล่อยปละละเลย	หญิง	25.0	75.0	0.0	100 (4)
	ชาย	16.7	75.0	8.3	100 (12)
	รวม	18.8	75.0	6.3	100 (16)
		$\chi^2 = 0.444$	P-value = 0.801		
เข้มงวดกวดขัน	หญิง	16.7	71.4	11.9	100 (42)
	ชาย	11.6	65.1	23.3	100 (86)
	รวม	13.3	67.2	19.5	100 (128)
		$\chi^2 = 2.568$	P-value = 0.277		
2. จำนวนพี่น้อง					
ประชากรปีโตย	ไม่มีพี่น้อง	25.0	68.3	6.7	100 (104)
	มีพี่น้อง 1 คน	27.4	66.7	6.0	100 (234)
	มีพี่น้องมากกว่า 1 คน	30.2	58.3	11.5	100 (139)
	รวม	27.7	64.6	7.8	100 (477)
		$\chi^2 = 5.451$	P-value = 0.244		
ปล่อยปละละเลย	ไม่มีพี่น้อง	0.0	100.0	0.0	100 (3)
	มีพี่น้อง 1 คน	40.0	40.0	20.0	100 (5)
	มีพี่น้องมากกว่า 1 คน	12.5	87.5	0.0	100 (8)
	รวม	18.8	75.0	6.3	100 (16)
		$\chi^2 = 5.367$	P-value = 0.252		
เข้มงวดกวดขัน	ไม่มีพี่น้อง	10.3	75.9	13.8	100 (29)
	มีพี่น้อง 1 คน	16.7	61.1	22.2	100 (54)
	มีพี่น้องมากกว่า 1 คน	11.1	68.9	20.0	100 (45)
	รวม	13.3	67.2	19.5	100 (128)
		$\chi^2 = 2.149$	P-value = 0.708		

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ตัวแปรคุณ (การอบรมเลี้ยงดู ของผู้ปกครอง)	ตัวแปรอิสระ	ระดับความฉลาดทางอารมณ์			รวม
		สูง (มากกว่า 70 คะแนน)	ปกติ (61-70 คะแนน)	ต่ำ (น้อยกว่า 61 คะแนน)	
ปัจจัยส่วนบุคคล (ต่อ)					
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา					
ประชากรปีโต	พอใช้ (GPA=1.00-1.99)	5.1	69.2	25.6	100 (39)
	ดี (GPA=2.00-2.99)	22.7	68.2	9.1	100 (154)
	ดีมาก (GPA=3.00-4.00)	33.5	62.0	4.6	100 (284)
	รวม	27.7	64.6	7.8	100 (477)
		$\chi^2 = 32.825$		P-value = 0.000	
ปล่อยปละละเลย	พอใช้ (GPA=1.00-1.99)	0.0	83.3	16.7	100 (6)
	ดี (GPA= 2.00-2.99)	25.0	75.0	0.0	100 (8)
	ดีมาก (GPA=3.00-4.00)	50.0	50.0	0.0	100 (2)
	รวม	18.8	75.0	6.3	100 (16)
		$\chi^2 = 4.222$		P-value = 0.377	
เข้มงวดกวดขัน	พอใช้ (GPA=1.00-1.99)	2.7	75.7	21.6	100 (37)
	ดี (GPA= 2.00-2.99)	17.6	62.7	19.6	100 (51)
	ดีมาก (GPA=3.00-4.00)	17.5	65.0	17.5	100 (40)
	รวม	13.3	67.2	19.5	100 (128)
		$\chi^2 = 5.128$		P-value = 0.274	
4. การใช้เวลากับสื่อ					
ประชากรปีโต	น้อย (0.30-2.00 ชม.)	30.2	60.4	9.3	100 (182)
	ปานกลาง (2.01-4.00)	31.1	64.4	4.5	100 (177)
	มาก (มากกว่า 4.00 ชม.)	18.6	71.2	10.2	100 (118)
	รวม	27.7	64.6	7.8	100 (477)
		$\chi^2 = 9.789$		P-value = 0.044	
ปล่อยปละละเลย	น้อย (0.30-2.00 ชม.)	9.1	81.8	9.1	100 (11)
	ปานกลาง (2.01-4.00)	50.0	50.0	0.0	100 (2)
	มาก (มากกว่า 4.00 ชม.)	33.3	66.7	0.0	100 (3)
	รวม	18.8	75.0	6.3	100 (16)
		$\chi^2 = 2.646$		P-value = 0.619	
เข้มงวดกวดขัน	น้อย (0.30-2.00 ชม.)	9.8	66.7	23.5	100 (51)
	ปานกลาง (2.01-4.00)	11.8	70.6	17.6	100 (34)
	มาก (มากกว่า 4.00 ชม.)	18.6	65.1	16.3	100 (43)
	รวม	13.3	67.2	19.5	100 (128)
		$\chi^2 = 2.241$		P-value = 0.692	

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ตัวแปรคุณ (การอบรมเลี้ยงดู ของผู้ปกครอง)	ตัวแปรอิสระ	ระดับความฉลาดทางอารมณ์			รวม
		สูง (มากกว่า 70 คะแนน)	ปกติ (61-70 คะแนน)	ต่ำ (น้อยกว่า 61 คะแนน)	
ปัจจัยส่วนบุคคล (ต่อ)					
5. สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง					
ประชาติปไต	สมรสและอยู่ด้วยกัน	29.9	63.9	6.1	100 (374)
	สถานภาพสมรสอื่นๆ	20.7	67.8	11.5	100 (87)
	รวม	28.2	64.6	7.2	100 (461)
		$\chi^2 = 5.128$	P-value = 0.077		
ปลอยปลละเล	สมรสและอยู่ด้วยกัน	25.0	62.5	12.5	100 (8)
	สถานภาพสมรสอื่นๆ	16.7	83.3	0.0	100 (6)
	รวม	21.4	71.4	7.1	100 (14)
		$\chi^2 = 1.069$	P-value = 0.586		
เข้มวดควคข้	สมรสและอยู่ด้วยกัน	15.8	61.1	23.2	100 (95)
	สถานภาพสมรสอื่นๆ	3.8	88.5	7.7	100 (26)
	รวม	13.2	66.9	19.8	100 (121)
		$\chi^2 = 6.954$	P-value = 0.031		
6. การศึกษาของผู้ปกครอง					
ประชาติปไต	ประถมศึกษาและต่ำกว่า	22.9	69.9	7.2	100 (83)
	มัธยมศึกษาตอนต้น-ปวส.	27.4	61.3	11.3	100 (186)
	อุดมศึกษา	29.8	65.4	4.8	100 (208)
	รวม	27.7	64.6	7.8	100 (477)
		$\chi^2 = 7.082$	P-value = 0.132		
ปลอยปลละเล	ประถมศึกษาและต่ำกว่า	33.3	50.0	16.7	100 (6)
	มัธยมศึกษาตอนต้น-ปวส.	0.0	100.0	0.0	100 (8)
	อุดมศึกษา	50.0	50.0	0.0	100 (2)
	รวม	18.8	75.0	6.3	100 (16)
		$\chi^2 = 6.222$	P-value = 0.183		
เข้มวดควคข้	ประถมศึกษาและต่ำกว่า	11.8	61.8	26.5	100 (34)
	มัธยมศึกษาตอนต้น-ปวส.	14.3	75.0	10.7	100 (56)
	อุดมศึกษา	13.2	60.5	26.3	100 (38)
	รวม	13.3	67.2	19.5	100 (128)
		$\chi^2 = 4.973$	P-value = 0.290		

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ตัวแปรคุณ (การอบรมเลี้ยงดู ของผู้ปกครอง)	ตัวแปรอิสระ	ระดับความฉลาดทางอารมณ์			รวม
		สูง (มากกว่า 70 คะแนน)	ปกติ (61-70 คะแนน)	ต่ำ (น้อยกว่า 61 คะแนน)	
ปัจจัยส่วนบุคคล (ต่อ)					
7. อาชีพของผู้ปกครอง					
ประชาธิปไตย	วิชาการ วิชาชีพและบริหาร	29.0	65.6	5.4	100 (186)
	อาชีพอื่นๆ	27.4	62.6	10.0	100 (230)
	ไม่ได้ประกอบอาชีพ	24.6	68.9	6.6	100 (61)
	รวม	27.7	64.6	7.8	100 (477)
		$\chi^2 = 3.645$	P-value = 0.456		
ปล่อยปละละเลย	วิชาการ วิชาชีพและบริหาร	0.0	100.0	0.0	100 (2)
	อาชีพอื่นๆ	21.4	71.4	7.1	100 (14)
	ไม่ได้ประกอบอาชีพ	0.0	0.0	0.0	100 (0)
	รวม	18.8	75.0	6.3	100 (16)
		$\chi^2 = 0.762$	P-value = 0.683		
เข้มงวดกวดขัน	วิชาการ วิชาชีพและบริหาร	14.3	60.0	25.7	100 (35)
	อาชีพอื่นๆ	12.2	68.9	18.9	100 (74)
	ไม่ได้ประกอบอาชีพ	15.8	73.7	10.5	100 (19)
	รวม	13.3	67.2	19.5	100 (128)
		$\chi^2 = 2.096$	P-value = 0.718		
8. ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว					
ประชาธิปไตย	ยากจน	16.7	72.2	11.1	100 (18)
	ปานกลาง	27.9	64.4	7.7	100 (455)
	รวย	50.0	50.0	0.0	100 (4)
	รวม	27.7	64.6	7.8	100 (477)
		$\chi^2 = 2.389$	P-value = 0.665		
ปล่อยปละละเลย	ยากจน	0.0	0.0	0.0	100 (0)
	ปานกลาง	20.0	73.3	6.7	100 (15)
	รวย	0.0	100.0	0.0	100 (1)
	รวม	18.8	75.0	6.3	100 (16)
		$\chi^2 = 0.356$	P-value = 0.837		
เข้มงวดกวดขัน	ยากจน	0.0	33.3	66.7	100 (3)
	ปานกลาง	13.7	67.7	18.5	100 (124)
	รวย	0.0	100.0	0.0	100 (1)
	รวม	13.3	67.2	19.5	100 (128)
		$\chi^2 = 4.895$	P-value = 0.298		

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ตัวแปรคุณ (การอบรมเลี้ยงดู ของปกครอง)	ตัวแปรอิสระ	ระดับความฉลาดทางอารมณ์			รวม
		สูง (มากกว่า 70คะแนน)	ปกติ (61-70 คะแนน)	ต่ำ (น้อยกว่า 61 คะแนน)	
ปัจจัยส่วนบุคคล (ต่อ)					
9. ความอบอุ่นในครอบครัว					
ประชาธิปไตย	น้อย	22.7	50.0	27.3	100 (22)
	ปานกลาง	18.7	71.9	9.4	100 (171)
	มาก	33.5	61.3	5.3	100 (284)
	รวม	27.7	64.6	7.8	100 (477)
		$\chi^2 = 24.828$	P-value = 0.000		
ปล่อยปละละเลย	น้อย	0.0	100.0	0.0	100 (3)
	ปานกลาง	14.3	71.4	14.3	100 (7)
	มาก	33.3	66.7	0.0	100 (6)
	รวม	18.8	75.0	6.3	100 (16)
		$\chi^2 = 2.921$	P-value = 0.571		
เข้มงวดกวดขัน	น้อย	9.1	54.5	36.4	100 (11)
	ปานกลาง	8.6	67.2	24.1	100 (58)
	มาก	18.6	69.5	11.9	100 (59)
	รวม	13.3	67.2	19.5	100 (128)
		$\chi^2 = 6.681$	P-value = 0.154		
ปัจจัยด้านโรงเรียน					
10. การได้รับการยอมรับจากเพื่อน					
ประชาธิปไตย	น้อย (0-6 คะแนน)	13.5	73.0	13.5	100 (89)
	ปานกลาง (7-9)	27.6	64.9	7.5	100 (319)
	มาก (10-14)	46.4	52.5	1.4	100 (69)
	รวม	27.7	64.6	7.8	100 (477)
		$\chi^2 = 25.158$	P-value = 0.000		
ปล่อยปละละเลย	น้อย (0-6 คะแนน)	14.3	85.7	0.0	100 (7)
	ปานกลาง (7-9)	0.0	83.3	16.7	100 (6)
	มาก (10-14)	66.7	33.3	0.0	100 (3)
	รวม	18.8	75.0	6.3	100 (16)
		$\chi^2 = 7.397$	P-value = 0.116		
เข้มงวดกวดขัน	น้อย (0-6 คะแนน)	7.7	56.4	35.9	100 (39)
	ปานกลาง (7-9)	13.3	74.7	12.0	100 (75)
	มาก (10-14)	28.6	57.1	14.3	100 (14)
	รวม	13.3	67.2	19.5	100 (128)
		$\chi^2 = 12.614$	P-value = 0.013		

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ตัวแปรคุณ (การอบรมเลี้ยงดู ของผู้ปกครอง)	ตัวแปรอิสระ	ระดับความฉลาดทางอารมณ์			รวม
		สูง (มากกว่า 70 คะแนน)	ปกติ (61-70 คะแนน)	ต่ำ (น้อยกว่า 61 คะแนน)	
ปัจจัยด้านโรงเรียน (ต่อ)					
11. การได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์					
ประชาธิปไตย	น้อย (0-6 คะแนน)	24.2	68.1	7.7	100 (351)
	ปานกลาง (7-9 คะแนน)	34.0	58.0	8.0	100 (100)
	มาก (10-12 คะแนน)	50.0	42.3	7.7	100 (26)
	รวม	27.7	64.6	7.8	100 (477)
		$\chi^2 = 10.993$	P-value = 0.027		
ปล่อยปละละเลย	น้อย (0-6 คะแนน)	9.1	81.8	9.1	100 (11)
	ปานกลาง (7-9 คะแนน)	40.0	60.0	0.0	100 (5)
	มาก (10-12 คะแนน)	0.0	0.0	0.0	100 (0)
	รวม	18.8	75.0	6.3	100 (16)
		$\chi^2 = 2.424$	P-value = 0.298		
เข้มงวดกวดขัน	น้อย (0-6 คะแนน)	8.5	66.0	25.5	100 (94)
	ปานกลาง (7-9 คะแนน)	25.8	74.2	0.0	100 (31)
	มาก (10-12 คะแนน)	33.3	33.3	33.3	100 (3)
	รวม	13.3	67.2	19.5	100 (128)
		$\chi^2 = 15.020$	P-value = 0.005		

2) จำนวนพี่น้อง

เมื่อนำตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองมาร่วมพิจารณา พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนพี่น้องกับความฉลาดทางอารมณ์มีทิศทางเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม บางส่วน กล่าวคือ ในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครองแบบประชาธิปไตย จำนวนพี่น้องมีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์ในทิศทางที่ตรงกันข้ามกับที่ตั้งสมมุติฐานไว้ โดยพบว่านักเรียนที่มีพี่น้องมากกว่า มีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงกว่านักเรียนที่มีพี่น้องน้อยกว่า (ร้อยละ 30.2 เปรียบเทียบกับร้อยละ 27.4 และร้อยละ 25.0 ตามลำดับ) แต่ในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ไม่พบกรณีตัวอย่างที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูงในกลุ่มนักเรียนที่ไม่มีพี่น้อง แต่พบว่านักเรียนที่มีพี่น้อง 1 คน มีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงกว่านักเรียนที่มีพี่น้องมากกว่า 1 คน (ร้อยละ 40.0 เปรียบเทียบกับร้อยละ 12.5) ส่วนในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครองแบบ

เข้มงวดกวาดขัน จำนวนพี่น้องและความฉลาดทางอารมณ์มีทิศทางเหมือนกับความสัมพันธ์ในระดับ 2 ตัวแปร โดยพบว่านักเรียนที่มีพี่น้อง 1 คน มีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงที่สุด (ร้อยละ 16.7) รองลงไปได้แก่นักเรียนที่มีพี่น้องมากกว่า 1 คน และนักเรียนที่ไม่มีพี่น้อง (ร้อยละ 11.1 และร้อยละ 10.3 ตามลำดับ) ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวทั้งในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบปล่อยปละละเลย และแบบเข้มงวดกวาดขัน ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงสรุปว่าจำนวนพี่น้องไม่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์

3) ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา

เมื่อนำตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองมาร่วมพิจารณา พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษากับความฉลาดทางอารมณ์มีทิศทางเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมบางส่วน กล่าวคือ ในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและแบบปล่อยปละละเลย ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษากับความฉลาดทางอารมณ์มีทิศทางเหมือนกับความสัมพันธ์ในระดับ 2 ตัวแปร และมีทิศทางตรงกันที่ดั่งสมมุติฐานไว้ กล่าวคือ นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาสูงกว่ามีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาต่ำกว่า ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่ในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวาดขันกลับพบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษามีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงที่สุด และใกล้เคียงกับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาดีมาก (ร้อยละ 17.6 และร้อยละ 17.5 ตามลำดับ) ส่วนนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาพอใช้มีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง ต่ำที่สุด (ร้อยละ 2.7) และความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษามีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์เฉพาะในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครองแบบประชาธิปไตย โดยเป็นความสัมพันธ์เชิงบวกเพราะเมื่อนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาสูงขึ้นก็จะมีความฉลาดทางอารมณ์สูงขึ้นตามไปด้วย ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาสูงจะทำให้ นักเรียนเป็นคนที่มีความมั่นใจในตนเอง มีอารมณ์ดี ประกอบกับการที่นักเรียนได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครองแบบประชาธิปไตย ทำให้นักเรียนเป็นคนมีเหตุผล เห็นใจผู้อื่น จึงส่งผลให้นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูงได้

4) การใช้เวลากับสื่อ

เมื่อนำตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองมาร่วมพิจารณา พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เวลากับสื่อกับความฉลาดทางอารมณ์มีทิศทางเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมบางส่วน กล่าวคือ ในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การใช้เวลากับสื่อกับความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์ในทิศทางเหมือนกันในระดับ 2 ตัวแปร โดยนักเรียนที่ใช้เวลากับสื่อปานกลางมีส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูงสูงที่สุด (ร้อยละ 31.1) รองลงไปที่นักเรียนที่ใช้เวลากับื่อน้อยและนักเรียนที่ใช้เวลากับสื่อมาก (ร้อยละ 30.2 และร้อยละ 18.6 ตามลำดับ) ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยพบว่าทิศทางความสัมพันธ์เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม กล่าวคือ นักเรียนที่ใช้เวลากับสื่อปานกลางมีส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูงสูงที่สุด (ร้อยละ 50.0) รองลงไปที่นักเรียนที่ใช้เวลากับสื่อมากและใช้เวลา กับสื่อ น้อย (ร้อยละ 33.3 และร้อยละ 9.1 ตามลำดับ) ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน การใช้เวลากับสื่อมีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์ในทิศทางที่ตรงกันข้ามกับที่ตั้งสมมุติฐานไว้ โดยนักเรียนที่ใช้เวลากับสื่อมากกว่ามีส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงกว่านักเรียนที่ใช้เวลากับสื่อ น้อยกว่า (ร้อยละ 18.6 เปรียบเทียบกับร้อยละ 11.8 และร้อยละ 9.8 ตามลำดับ) แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ดังนั้น จึงสรุปว่าการใช้เวลา กับสื่อ มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ เฉพาะในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการที่นักเรียนใช้เวลา กับสื่อปานกลางทำให้นักเรียนมีเวลาในการทำกิจกรรมอื่น ๆ มีเวลาพูดคุยกับผู้อื่น โดยเฉพาะกับผู้ปกครอง ประกอบกับการที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู จากผู้ปกครองแบบประชาธิปไตย ทำให้นักเรียนมีเหตุผล มีโอกาสแสดงความคิดเห็นกับผู้ปกครองได้มากขึ้น ส่งผลให้มีความฉลาดทางอารมณ์ที่สูงได้ แต่ในกลุ่มที่ใช้เวลากับสื่อมากทำให้ไม่มีเวลาพูดคุยกับผู้อื่น โดยเฉพาะกับผู้ปกครอง ทำให้ไม่ได้รับการกล่อมเกลาจากผู้ปกครองเท่าที่ควร จึงมีความฉลาดทางอารมณ์น้อยกว่านักเรียนที่ใช้เวลากับสื่อปานกลางหรือใช้เวลา กับสื่อ น้อย

ข. ปัจจัยด้านครอบครัว

ปัจจัยด้านครอบครัวประกอบด้วย สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง การศึกษาของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และความอบอุ่นในครอบครัว ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านครอบครัวกับความฉลาดทางอารมณ์ของกลุ่มตัวอย่าง โดยมีตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองเป็นตัวแปรคุม มีดังนี้

5) สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง

เมื่อนำตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองมาร่วมพิจารณา พบว่านักเรียนทั้งสามกลุ่มคือ นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบปล่อยปละละเลย และแบบเข้มงวดกวดขัน สถานภาพสมรสของผู้ปกครองกับความฉลาดทางอารมณ์มีทิศทางความสัมพันธ์เหมือนกับความสัมพันธ์ในระดับ 2 ตัวแปร กล่าวคือ นักเรียนที่ผู้ปกครองสมรสและอยู่ด้วยกันมีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีสถานภาพสมรสอื่นๆ แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและแบบปล่อยปละละเลยไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าสถานภาพสมรสของผู้ปกครองมีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์เฉพาะในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครองแบบเข้มงวดกวดขัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะนักเรียนที่ผู้ปกครองสมรสและอยู่ด้วยกันน่าจะมีสุขภาพจิตดี ช่วยกันดูแลและให้ความรัก ความอบอุ่นแก่นักเรียนอย่างเต็มที่ ทำให้นักเรียนรู้สึกมีความอบอุ่น ส่งผลให้นักเรียนมีพื้นฐานทางอารมณ์ที่ดี ประกอบกับการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน ซึ่งช่วยให้นักเรียนมีความมั่นใจในตนเอง มีสัมมาคารวะ (ลัดดาวัลย์ พรศรีสมุทร และคณะ, 2524 อ้างถึงในดวงเดือน พันธุมนาวินและคณะ, 2528: 12) ก็น่าจะเป็นสาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับที่สูงได้

6) การศึกษาของผู้ปกครอง

เมื่อนำตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองมาร่วมพิจารณา พบว่าในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การศึกษาของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์ในทิศทางเดียวกับที่พบในระดับ 2 ตัวแปรและมีทิศทางตามที่ตั้งสมมุติฐานไว้ โดยนักเรียนที่ผู้ปกครองมีการศึกษาสูงกว่ามีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีการศึกษาดำกว่า (ร้อยละ 29.8 เปรียบเทียบกับร้อยละ 27.4 และร้อยละ 22.9 ตามลำดับ) ส่วนในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย พบว่า ไม่มีกรณีตัวอย่างที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูงในกลุ่มนักเรียนที่ผู้ปกครองมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นถึงปวส. แต่พบว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีการศึกษาระดับอุดมศึกษามีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีการศึกษาในระดับประถมศึกษาและต่ำกว่า (ร้อยละ 50.0 เปรียบเทียบกับร้อยละ 33.3) แต่ในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน การศึกษาของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์ในทิศทางที่ต่างจากความสัมพันธ์ในระดับ 2 ตัวแปร โดยพบว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นถึงปวส. มีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์

ในระดับสูง สูงที่สุด (ร้อยละ 14.3) รองลงไปที่คือนักเรียนที่ผู้ปกครองมีการศึกษาระดับอุดมศึกษา และนักเรียนที่ผู้ปกครองมีการศึกษาระดับประถมศึกษาและต่ำกว่า (ร้อยละ 13.2 และร้อยละ 11.8 ตามลำดับ) อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ดังกล่าวของนักเรียนทั้งสามกลุ่มไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงสรุปว่า การศึกษาของผู้ปกครองไม่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์

7) อาชีพของผู้ปกครอง

เมื่อนำตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองมาร่วมพิจารณา พบว่า ในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย อาชีพของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์ในทิศทางเดียวกับที่พบในระดับ 2 ตัวแปรและมีทิศทางตามที่ตั้งสมมุติฐานไว้ โดยนักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพเกี่ยวกับวิชาการ วิชาชีพและบริหาร มีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพอื่นๆและไม่ได้ประกอบอาชีพ (ร้อยละ 29.0 เปรียบเทียบกับร้อยละ 27.4 และร้อยละ 24.6 ตามลำดับ) ในขณะที่ในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ไม่พบกรณีตัวอย่างที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูงในกลุ่มนักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกี่ยวกับวิชาการ วิชาชีพและบริหาร และที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ พบเพียงในกลุ่มที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพอื่นๆซึ่งมีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูงร้อยละ 21.4 แต่ในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน อาชีพของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์ในทิศทางที่ต่างจากความสัมพันธ์ในระดับ 2 ตัวแปร โดยนักเรียนที่ผู้ปกครองไม่ได้ประกอบอาชีพมีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงที่สุด (ร้อยละ 15.8) รองลงไปที่คือนักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกี่ยวกับวิชาการ วิชาชีพและบริหาร และที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพอื่นๆ (ร้อยละ 14.3 และร้อยละ 12.2 ตามลำดับ) อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ดังกล่าวของนักเรียนทั้งสามกลุ่ม ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าอาชีพของผู้ปกครองไม่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์

8) ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

เมื่อนำตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองมาร่วมพิจารณา พบว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวกับความฉลาดทางอารมณ์มีทิศทางเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมบางส่วน กล่าวคือ นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์ในทิศทางเดียวกับที่พบในระดับ 2 ตัวแปรและมีทิศทางตรงกันที่ตั้งสมมุติฐานไว้ โดยนักเรียนที่ครอบครัวมีฐานะทางเศรษฐกิจสูงกว่า มีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงกว่านักเรียนที่ครอบครัวมีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำกว่า (ร้อยละ 50.0 เปรียบเทียบกับร้อยละ 27.9 และร้อยละ 16.7 ตามลำดับ) แต่ในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยและแบบเข้มงวดกวดขัน ไม่พบกรณีตัวอย่างที่มีความฉลาด

ทางอารมณ์ในระดับสูงในกลุ่มนักเรียนที่ครอบครัวมีฐานะรวยและยากจน พบเพียงในกลุ่มนักเรียนที่ครอบครัวมีฐานะปานกลาง โดยในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย นักเรียนที่ครอบครัวมีฐานะปานกลาง มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูงร้อยละ 20.0 ส่วนในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน นักเรียนที่ครอบครัวมีฐานะปานกลาง มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูงร้อยละ 13.7 แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวของนักเรียนทั้งสามกลุ่ม ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวไม่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์

9) ความอบอุ่นในครอบครัว

เมื่อนำตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองมาร่วมพิจารณา พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างความอบอุ่นในครอบครัวกับความฉลาดทางอารมณ์มีทิศทางเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมบางส่วน กล่าวคือ ในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและแบบเข้มงวดกวดขัน ความอบอุ่นในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์ในทิศทางเหมือนกับความสัมพันธ์ในระดับ 2 ตัวแปร โดยนักเรียนที่มีความอบอุ่นในครอบครัวมากมีส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงที่สุด รองลงไปคือนักเรียนที่มีความอบอุ่นในครอบครัวน้อยและปานกลาง แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เฉพาะในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย สำหรับในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ความอบอุ่นในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์ในทิศทางที่ต่างจากความสัมพันธ์ในระดับ 2 ตัวแปรแต่ตรงกับที่ตั้งสมมุติฐานไว้ โดยนักเรียนที่มีความอบอุ่นในครอบครัวมากกว่า มีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงกว่านักเรียนที่มีความอบอุ่นในครอบครัวน้อยกว่า (ร้อยละ 33.3 เปรียบเทียบกับร้อยละ 14.3 และร้อยละ 0.0 ตามลำดับ) แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ความอบอุ่นในครอบครัวมีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์เฉพาะในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยเท่านั้น โดยเป็นความสัมพันธ์แบบเส้นโค้งเช่นเดียวกับที่พบในระดับ 2 ตัวแปร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเด็กที่มีความอบอุ่นในครอบครัวมาก จะรักใคร่ซึ่งกันและกันและมีความเป็นอยู่ที่อบอุ่นพอที่จะทำให้เกิดความมั่นใจ จะสามารถปรับตัวได้ดี และมีการพัฒนาบุคลิกภาพที่ดีได้ (Sullivan, 1965 อ้างถึงในจิตสุภาไวทยวรรณ, 2543: 37) ส่วนเด็กที่ได้รับการอบอุ่นในครอบครัวน้อยอาจแสวงหาสิ่งที่ดีกว่า รู้จักเห็นใจผู้อื่นและมีความรับผิดชอบเพื่อชดเชยสิ่งที่ตนขาดหายไป และเมื่อได้รับการได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครองแบบประชาธิปไตย ก็จะส่งเสริมให้เด็กมีเหตุมีผล เห็นใจผู้อื่น มีความรับผิดชอบ จึงทำให้นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับที่สูงได้

ค. ปัจจัยด้านโรงเรียน

ปัจจัยด้านโรงเรียนประกอบด้วย การได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียน และการได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านโรงเรียนกับความฉลาดทางอารมณ์ของกลุ่มตัวอย่าง โดยมีตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองเป็นตัวแปรคุม มีดังนี้

10) การได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียน

เมื่อนำตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองมาร่วมพิจารณา พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียนกับความฉลาดทางอารมณ์มีทิศทางเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมบางส่วน กล่าวคือ ในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและแบบเข้มงวดกวดขัน การได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียนมีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์ในทิศทางเดียวกับที่พบในระดับ 2 ตัวแปร กล่าวคือ นักเรียนที่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียนมากกว่ามีส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียนน้อยกว่า ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ส่วนในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย การได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียนมีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์ในทิศทางที่ต่างจากความสัมพันธ์ในระดับ 2 ตัวแปร โดยพบว่าไม่มีกรณีตัวอย่างที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูงในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนในระดับปานกลาง แต่พบว่านักเรียนที่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียนมากมีส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียนน้อย (ร้อยละ 66.7 เปรียบเทียบกับร้อยละ 14.3) และความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียนมีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์เฉพาะในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครองแบบประชาธิปไตยและแบบเข้มงวดกวดขันเท่านั้น โดยเป็นความสัมพันธ์เชิงบวก เพราะเมื่อนักเรียนได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียนมากขึ้นก็จะมีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์สูงขึ้นตามไปด้วย ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะนักเรียนที่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียนมาก จะมีความเชื่อมั่นในตัวเอง ไม่เอาแต่ใจ ไม่อิจฉาคนอื่น เข้าอารมณ์ ประกอบกับถ้าได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยก็จะช่วยให้เป็นคนมีเหตุผล เห็นใจผู้อื่น ส่วนนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันจะเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์ สัมมาคารวะ เอื้อเฟื้อ กตัญญู และยึดบาปบุญมากกว่านักเรียนที่ถูกควบคุม

น้อย (ลัดดาวัลย์ พรศรีสมุทรและคณะ, 2524 อ้างถึงในดวงเดือน พันธุนาวิณและคณะ, 2528: 12) ซึ่งจากเหตุผลดังกล่าวจึงส่งผลให้นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูงได้

11) การได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์

เมื่อนำตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองมาร่วมพิจารณา พบว่าความสัมพันธ์ระหว่าง การได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์กับความฉลาดทางอารมณ์มีทิศทางเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมบางส่วน กล่าวคือ ในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและแบบเข้มงวดกวดขัน การได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์มีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์ในทิศทางเดียวกับที่พบในระดับ 2 ตัวแปร โดยนักเรียนที่ได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์มากกว่ามีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์น้อยกว่า ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ส่วนในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย การได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์มีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์ในทิศทางที่ต่างจากความสัมพันธ์ในระดับ 2 ตัวแปร โดยพบว่าไม่มีกรณีตัวอย่างที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูงในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์มาก แต่พบว่านักเรียนที่ได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์ปานกลางมีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์น้อย (ร้อยละ 40.0 เปรียบเทียบกับร้อยละ 9.1) แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์เฉพาะในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและแบบเข้มงวดกวดขันเท่านั้น โดยเป็นความสัมพันธ์เชิงบวก เพราะเมื่อนักเรียนได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์มากขึ้นก็จะมีฉลาดทางอารมณ์สูงขึ้นตามไปด้วย ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะนักเรียนที่ได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์มาก จะมีความเชื่อมั่นใจในตนเอง มีความภูมิใจในตนเอง มองเห็นคุณค่าและความสามารถของตนเอง ประกอบกับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ช่วยให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง ส่วนนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันจะทำให้เป็นคนที่มีความซื่อสัตย์ มีสัมมาคารวะ เอื้อเฟื้อ กตัญญู และยึดบาปบุญมากกว่านักเรียนที่ได้รับการควบคุม น้อย (ลัดดาวัลย์ พรศรีสมุทร และคณะ, 2524 อ้างถึงในดวงเดือน พันธุนาวิณและคณะ, 2528: 12) จากเหตุผลดังกล่าวจึงน่าจะทำให้นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์ที่สูงได้

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

ในบทนี้เป็นการสรุปสาระสำคัญของการศึกษา พร้อมทั้งเสนอข้อเสนอนโยบายให้แก่วิชาการที่เกี่ยวข้องนำไปวางแผนหรือกำหนดนโยบาย และข้อเสนอแนะเชิงวิชาการสำหรับผู้สนใจนำไปศึกษาต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความฉลาดทางอารมณ์และปัจจัยที่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานคร โดยใช้แนวคิดความฉลาดทางอารมณ์และปัจจัยที่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิต (2548) มาประยุกต์ในการสร้างกรอบแนวคิดของการศึกษา โดยกำหนดตัวแปรตาม คือ ความฉลาดทางอารมณ์ และตัวแปรอิสระประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ จำนวนพี่น้อง ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา และการใช้เวลากับสื่อ ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง การศึกษาของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ความอบอุ่นในครอบครัว และการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง และปัจจัยด้านโรงเรียน ได้แก่ การได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียน และการได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์

การศึกษาในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 621 ราย ที่เลือกแบบสองขั้นตอนจากนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร 3 เขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่ โรงเรียนพญาไท โรงเรียนพิบูลอุปถัมภ์ และ โรงเรียนวัดประยูรวงศาวาส เป็นผู้กรอกแบบสอบถามด้วยตนเอง

ผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 เป็นการพรรณนาลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนที่ 2 เป็นผลการวิเคราะห์ความฉลาดทางอารมณ์ของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนที่ 3 เป็นผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วนย่อย คือ ส่วนย่อยแรก เป็นผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม และส่วนย่อยที่สองเป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยมีตัวแปรคุม ทั้งนี้ ใช้การวิเคราะห์ตารางไขว้ และทดสอบสมมติฐานด้วยค่าไคสแควร์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 สรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

5.1.1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีสัดส่วนของเพศหญิงและเพศชายใกล้เคียงกัน โดยมีจำนวนที่น้อยเฉลี่ยประมาณ 2 คน มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาเฉลี่ยประมาณ 3.00 กลุ่มตัวอย่างใช้เวลาในการทำการบ้านหรือทบทวนบทเรียนเฉลี่ยประมาณ 2 ชั่วโมงต่อวัน ใช้เวลากับสื่อเฉลี่ยประมาณ 3 ชั่วโมงต่อวัน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ระบุว่ามารดาเป็นผู้ปกครอง โดยผู้ปกครองส่วนใหญ่สมรสและยังอยู่กับคู่สมรส มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นถึงระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และประกอบอาชีพอื่นๆที่ไม่ใช่วิชาการ วิชาชีพและบริหาร นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าครอบครัวของตนมีฐานะในระดับปานกลาง มีความอบอุ่นในครอบครัวมาก เห็นว่าตนเองได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครองแบบประชาธิปไตย ได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียนในระดับปานกลาง แต่ได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์ในระดับน้อย

5.1.2 ผลการวิเคราะห์ความฉลาดทางอารมณ์ของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมและรายด้านทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านดี ด้านเก่ง และด้านสุขอยู่ในระดับปกติ แต่เมื่อพิจารณาในมิติย่อยของแต่ละด้านพบว่าในด้านดี มิติควบคุมอารมณ์และมิติเห็นใจผู้อื่น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับปกติ ส่วนมิติรับผิดชอบ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับสูง ในด้านเก่ง มิติมีแรงจูงใจและมิติตัดสินใจและแก้ปัญหา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับปกติ ส่วนมิติสัมพันธ์ทางกับผู้อื่น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับสูง สำหรับในด้านสุข มิติภูมิใจตนเองและมิติสุขสงบทางใจ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับปกติ ส่วนมิติพึงพอใจในชีวิต กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับสูง สำหรับความฉลาดทางอารมณ์ของกลุ่มตัวอย่างเป็นรายข้อจากทั้งหมด 30 ข้อ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ในระดับปกติจำนวน 22 ข้อ รองลงไปที่มีคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูงจำนวน 7 ข้อ และมีคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ในระดับต่ำเพียงข้อเดียว โดยข้อคำถามที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีคะแนนสูงใน 3 อันดับแรกหรือมีความฉลาดทางอารมณ์ดีที่สุดคือ การคบเพื่อน โดยมีเพื่อนสนิทหลายคนที่คบกันมานาน รองลงไปที่ สนุกสนานกับกิจกรรมในวันสุดสัปดาห์ และวันหยุดพักผ่อน และพอใจกับสิ่งที่ตนเป็นอยู่ ส่วนข้อคำถามที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีคะแนนต่ำในระดับที่ควรปรับปรุงมากที่สุดคือ การรู้สึกลำบากใจเมื่ออยู่กับคนแปลกหน้าหรือคนไม่คุ้นเคย รองลงไปที่การไม่รู้ว่าจะหาอะไรทำเมื่อรู้สึกเบื่อหน่ายและการควบคุมอารมณ์เมื่อต้องอธิบายเหตุผลให้ผู้อื่นยอมรับได้เมื่อถูกบังคับให้ทำในสิ่งที่ไม่ชอบ โดยผลการวิเคราะห์สรุปได้ตามตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ความฉลาดทางอารมณ์ของกลุ่มตัวอย่าง

รายการ	ระดับความฉลาดทางอารมณ์		
	สูง	ปกติ	ต่ำ
โดยรวม		/	
ด้านดี		/	
มิตีควบคุมอารมณ์		/	
มิตีเห็นใจผู้อื่น		/	
มิตีรับผิดชอบ	/		
ด้านเก่ง		/	
มิตีมีแรงจูงใจ		/	
มิติตัดสินใจและแก้ปัญหา		/	
มิตีสัมพันธภาพกับผู้อื่น	/		
ด้านสุข		/	
มิตีภูมิใจตนเอง		/	
มิตีพึงพอใจในชีวิต	/		
มิตีสุขสงบทางใจ		/	

5.1.3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งการศึกษา ออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม และส่วนที่สองเป็นผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยมีตัวแปรคุม ผลการวิเคราะห์สรุปได้ตามตารางที่ 8 และมีรายละเอียดดังนี้

1) ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม เพื่อทดสอบสมมุติฐาน พบว่าตัวแปรที่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ในทิศทางที่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 5 ตัว คือ เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง การได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียน และการได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์

ตารางที่ 8 สรุปผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานคร

ตัวแปรอิสระ	ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม	ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยมีตัวแปรคุม				
		เพศ		การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง		
		หญิง	ชาย	ประชาธิปไตย	ปล่อยปละละเลย	เข้มงวดกวดขัน
ปัจจัยส่วนบุคคล						
1. เพศ	✓*	-	-	✓	✓	✓
2. จำนวนพี่น้อง	✓✓	X	✓	X	✓✓	✓✓
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา	✓*	✓	✓*	✓*	✓	✓✓
4. การใช้เวลากับสื่อ	✓✓	✓✓	✓✓	✓✓*	✓✓	X
ปัจจัยด้านครอบครัว						
5. สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง	✓	✓	✓	✓	✓	✓*
6. การศึกษาของผู้ปกครอง	✓	✓	✓	✓	✓✓	✓✓
7. อาชีพของผู้ปกครอง	✓	✓✓	✓	✓	✓✓	✓✓
8. ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว	✓	✓✓	✓✓	✓	✓✓	✓✓
9. ความอบอุ่นในครอบครัว	✓✓*	✓✓*	✓*	✓✓*	✓	✓✓
10. การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง	✓*	✓	✓*	-	-	-
ปัจจัยด้านโรงเรียน						
11. การได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียน	✓*	✓*	✓*	✓*	✓✓	✓*
12. การได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์	✓*	✓*	✓✓	✓*	✓✓	✓*

หมายเหตุ

- ✓ = มีทิศทางเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
- ✓✓ = มีทิศทางเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้บางส่วน
- X = มีทิศทางไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
- * = มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

กล่าวคือ นักเรียนหญิงมีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงกว่านักเรียนชาย นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาสูงกว่ามีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาค่ำกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยและแบบเข้มงวดกวดขัน นักเรียนที่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียนมากกว่ามีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียนน้อยกว่า และนักเรียนที่ได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์มากกว่ามีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์น้อยกว่า ส่วนตัวแปรที่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ในทิศทางที่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้บางส่วนและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 1 ตัวแปร คือ ความอบอุ่นในครอบครัว โดยพบว่านักเรียนที่มีความอบอุ่นในครอบครัวมาก มีสัดส่วนของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูงสูงที่สุด รองลงไปคือนักเรียนที่มีความอบอุ่นในครอบครัวน้อยและปานกลาง

2) ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามโดยมีตัวแปรคุม

ผู้วิจัยเลือกตัวแปรเพศ และตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองเป็นตัวแปรคุม เพื่อทดสอบว่าความสัมพันธ์ในระดับสองตัวแปรที่พบเป็นความสัมพันธ์ที่เกิดจากตัวแปรอิสระนั้นๆ หรือเป็นผลจากตัวแปรเพศหรือตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง กล่าวคือความสัมพันธ์ของตัวแปรคู่เดิมยังคงเหมือนเดิมหรือเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร เมื่อควบคุมด้วยตัวแปรที่สาม ซึ่งผลการวิเคราะห์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 มีดังนี้

2.1) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยมีตัวแปรเพศเป็นตัวแปรคุม พบว่าตัวแปรความอบอุ่นในครอบครัวและตัวแปรการได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียนยังคงมีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ทั้งในกลุ่มนักเรียนหญิงและนักเรียนชาย ส่วนตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาและตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองมีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์เฉพาะในกลุ่มนักเรียนชาย และตัวแปรการได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์เฉพาะในกลุ่มนักเรียนหญิง

2.2) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยมีตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองเป็นตัวแปรคุม พบว่าตัวแปรการได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียนและตัวแปรการได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครองแบบประชาธิปไตยและแบบเข้มงวดกวดขันเท่านั้น ในขณะที่ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา การใช้เวลากับสื่อ และความอบอุ่นในครอบครัวมีผลต่อความ

ฉลาดทางอารมณ์เฉพาะในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครองแบบประชาธิปไตย สำหรับตัวแปรสถานภาพสมรสของผู้ปกครองมีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์เฉพาะในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครองแบบเข้มงวดกวดขัน ส่วนตัวแปรเพศที่เคยมีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ในการวิเคราะห์ 2 ตัวแปร กลับไม่พบความสัมพันธ์ดังกล่าว เมื่อควบคุมด้วยตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง

5.2 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะของการศึกษานี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลการศึกษานี้พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับปกติ โดยปัจจัยที่พบว่ามีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา และการใช้เวลากับสื่อ ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง ความอบอุ่นในครอบครัว และการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง และปัจจัยด้านโรงเรียน ได้แก่ การได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียน และการได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์ และพบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีสิ่งที่จะต้องปรับปรุง 3 เรื่อง ได้แก่ การอยู่กับคนแปลกหน้า การใช้เวลาว่าง และการใช้เหตุผล ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา และการใช้เวลากับสื่อ โดยในกรณีของการใช้เวลากับสื่อ โรงเรียนอาจแนะนำให้ผู้ปกครองเป็นแบบอย่างหรือแนะนำบุตรหลานให้ใช้เวลากับสื่อต่างๆอย่างเหมาะสมและรู้จักการเลือกรับข้อมูลข่าวสารที่มีประโยชน์ และแบ่งเวลาในการทำกิจกรรมต่างๆในแต่ละวันให้เหมาะสม สำหรับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาซึ่งเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ โดยเฉพาะกับนักเรียนชาย ดังนั้น ครู/อาจารย์ควรส่งเสริมและให้โอกาสนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาต่ำได้ทำกิจกรรมหรือแสดงความสามารถที่ตนเองถนัด เพื่อทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง อีกทั้งจะได้เป็นที่ยอมรับของเพื่อนๆด้วย

2) ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง ความอบอุ่นในครอบครัว และการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง เนื่องจากนักเรียนวัยนี้อยู่ในความดูแลของผู้ปกครองเป็นส่วนใหญ่ จึงต้องการความรักความอบอุ่นจากครอบครัว หากผู้ปกครองให้ความรักความอบอุ่นอย่างเต็มที่และอบรมเลี้ยงดูอย่างมีเหตุมีผล เข้าใจและเป็นแบบอย่างที่ดีก็จะทำให้นักเรียนรู้สึกมีความอบอุ่น มีอารมณ์ดี ไม่ก้าวร้าว โรงเรียนควรมีนโยบายในการส่งเสริมให้นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูงขึ้น โดยการจัดประชุมร่วมกับผู้ปกครองในการให้ความรู้ความเข้าใจ

เกี่ยวกับวิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรหลานอย่างถูกต้องและให้มีความฉลาดทางอารมณ์ โดยการเชิญวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถมาร่วมให้ความรู้ เช่น วิทยากรจากกรมสุขภาพจิต เป็นต้น

3) ปัจจัยด้านโรงเรียน ได้แก่ การได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียน และการได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์ อาจเป็นเพราะนักเรียนต้องใช้เวลาอยู่กับเพื่อน เรียนหนังสือกับครูเป็นเวลาหลายชั่วโมงต่อวัน ซึ่งหากเพื่อนนักเรียน และครู/อาจารย์มีความเข้าใจ ให้การยอมรับก็ส่งผลให้นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับที่สูงได้ อย่างไรก็ตาม เด็กที่ไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียนและไม่ได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์ ส่วนใหญ่มักจะเป็นเด็กที่ขาดความมั่นใจในตนเอง และไม่กล้าแสดงออก ดังนั้น การที่จะช่วยให้เด็กมีความมั่นใจในตนเอง กล้าแสดงออกมากขึ้น เพื่อส่งเสริมให้มีความฉลาดทางอารมณ์เพิ่มสูงขึ้นหรือให้ใกล้เคียงกับเพื่อนๆ ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับสูง ครู/อาจารย์ควรเสริมสร้างความมั่นใจให้กับเด็ก เมื่อเด็กรู้จักแสดงออก ก็ควรแสดงความชื่นชม ให้กำลังใจ ไม่ติเตียนหรือพูดให้เสียกำลังใจ ในการนี้ ครู/อาจารย์อาจเริ่มจากการหาจุดเด่นของนักเรียนแต่ละคนว่ามีความถนัดในด้านใด เมื่อพบจุดเด่นแล้ว ก็ส่งเสริมให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมที่นักเรียนถนัดหรือเปิดโอกาสให้นักเรียนที่ไม่มีความมั่นใจในตนเองหรือไม่กล้าแสดงออก ได้แสดงออกในสิ่งที่ไม่เคยปฏิบัติมาก่อน เช่น การเสริมสร้างความมั่นใจด้วยการให้เป็นผู้นำ เป็นหัวหน้าห้อง เป็นหัวหน้ากลุ่มในการทำรายงาน หรือการมอบหมายให้เป็นตัวแทนห้องในการร่วมปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ เช่น จัดบอร์ด ช่วยงานปีใหม่ งานกีฬา งานไหว้ครู วันสำคัญทางศาสนาต่างๆ วันพ่อและวันแม่ เป็นต้น สำหรับเด็กที่เรียนเก่ง แต่มีความฉลาดทางอารมณ์ต่ำ อาจจะแก้ไขโดยการให้เด็กช่วยสอนวิชาที่ตนมีความสามารถให้กับเพื่อน หรือถ้าหากมีความสามารถในด้านกีฬา ดนตรี หรือความสามารถเชิงวิชาการใดๆ เช่น วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สังคมศาสตร์ ภาษาอังกฤษ เป็นต้น ก็ควรส่งเสริมให้ได้แสดงออกในด้านนั้นๆ ด้วยการส่งเข้าร่วมประกวดหรือแข่งขัน ก็จะเป็นการเสริมสร้างความมั่นใจในตนเองและกล้าแสดงออกให้เกิดขึ้นกับเด็กได้ พร้อมนั้นก็ควรมีการประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กที่ตนให้การดูแลเป็นระยะๆ และอาจจัดให้เด็กที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับดีกว่าได้ร่วมเรียนและเป็นพี่เลี้ยงให้กับเด็กที่มีความฉลาดทางอารมณ์น้อยกว่าอีกด้วย

นอกจากกิจกรรมในโรงเรียนแล้ว ในกรณีของกิจกรรมนอกโรงเรียน ครู/อาจารย์อาจพานักเรียนไปบำเพ็ญประโยชน์นอกสถานที่หรือชุมชนที่อยู่ใกล้โรงเรียน เช่น ร่วมมือกับชุมชนใกล้โรงเรียนเพื่อพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การพานักเรียนไปเก็บขยะ ปลูกต้นไม้ ปลูกป่าชายเลน และการพานักเรียนไปทัศนศึกษาที่สถานสงเคราะห์เด็ก สถานสงเคราะห์คนชรา และสถานสงเคราะห์คนพิการ เพื่อเรียนรู้การอยู่ร่วมกันอย่างเอื้ออาทร การพานักเรียนไปเข้าค่าย ได้แก่ กิจกรรมลูกเสือ และยุวกาชาด ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เน้นการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ร่วมกัน 2-3 คับ เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อให้เด็กนักเรียนได้เรียนรู้จากสถานการณ์จริง ซึ่งจะนำไปสู่การได้คิด ได้ทำ

และร่วมมือกันในการปฏิบัติงาน เหล่านี้จะเป็นแนวทางให้เด็กที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับต่างๆ ได้มีกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งจะส่งเสริมให้มีความรักใคร่ สามัคคีและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

เนื่องจากข้อค้นพบจากการศึกษาครั้งนี้พบว่านักเรียนได้รับการยอมรับจากครู/อาจารย์ในระดับต่ำ ซึ่งตัวครู/อาจารย์อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เด็กไม่กล้าที่จะแสดงออก ขาดความมั่นใจ ดังนั้นในส่วนของครู/อาจารย์ก็ต้องเป็นผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ด้วยเช่นกัน โดยโรงเรียนควรมีการวางแผน/กำหนดนโยบายหรือมาตรการอย่างจริงจังในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแก่ครู/อาจารย์ในเรื่องความฉลาดทางอารมณ์ โดยการจัดอบรมเรื่องความฉลาดทางอารมณ์ให้กับครู/อาจารย์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อที่จะทำให้ครู/อาจารย์มีความเข้าใจและเห็นความสำคัญในเรื่องดังกล่าว รวมทั้ง ต้องส่งเสริมให้ครูมีการวางตัวเป็นกลาง มีทัศนคติที่ดีต่อเด็ก เป็นตัวอย่างที่ดีให้กับเด็ก เช่น ต้องเป็นคนที่มีอารมณ์ดี มีความยุติธรรม ให้ความใส่ใจและให้ความสำคัญแก่เด็กอย่างเท่าเทียมกัน รวมทั้ง โรงเรียนควรมีการประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของครู/อาจารย์เป็นระยะๆ เพื่อจะได้ส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ให้กับนักเรียนได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

4) การที่นักเรียนลำบากใจเมื่ออยู่กับคนแปลกหน้าหรือคนไม่คุ้นเคย ซึ่งอาจเป็นเพราะผู้ปกครอง และครู/อาจารย์สอนให้เด็กระวังคนแปลกหน้า เนื่องจากสภาพสังคมในปัจจุบันที่มักเห็นข่าวการจับเด็กไปเป็นขอทานหรือไปเป็นแรงงาน เป็นต้น เด็กจึงไม่กล้าที่จะอยู่กับคนที่ไม่คุ้นเคย ดังนั้น การที่จะช่วยให้เด็กกล้าที่จะมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น ผู้ปกครองและครู/อาจารย์ต้องสอนให้เด็กรู้จักแยกแยะถึงลักษณะของคนที่ควรเข้าใกล้และไม่ควรเข้าใกล้หรือระแวงคนดีและคนไม่ดี และเสริมด้วยการมีกิจกรรมต่างๆ เช่น กีฬา ทัศนศึกษา เพื่อให้เด็กได้ออกนอกสถานที่และทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น เช่น นักเรียนจากโรงเรียนอื่น เพื่อนห้องอื่น เพื่อให้เด็กมีความกล้า อีกทั้งเป็นการแสดงความสามารถของเด็กด้วย

5) การที่นักเรียนไม่รู้ว่าทำอะไรทำเมื่อรู้สึกเบื่อหน่าย อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างอยู่ในเมือง ทำให้ส่วนใหญ่ถูกจำกัดด้วยเวลา เนื่องจากเวลาส่วนใหญ่หมดไปกับการเดินทางระหว่างบ้านกับโรงเรียน อีกทั้งสถานที่ที่จะทำกิจกรรม เช่น เล่นกีฬา อยู่ห่างจากบ้าน ทำให้ไม่สามารถไปร่วมกิจกรรมอื่นๆนอกบ้านได้ นอกจากนี้ผู้ปกครองส่วนใหญ่ก็แทบไม่มีเวลาพาบุตรหลานออกไปทำกิจกรรมนอกบ้าน เพราะต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ไปกับการทำมาหากินทำให้บุตรหลานถูกจำกัดอยู่เฉพาะในบ้าน จึงมักจะทำกิจกรรมแบบเดิมซ้ำๆ เช่น ดูโทรทัศน์ เล่นเกมส์ ทำให้เด็กรู้สึกเบื่อหน่ายเวลาที่ไม่รู้ว่าทำอะไรดี ดังนั้น ผู้ปกครองควรมหาโอกาสพาเด็กๆ ไปทำกิจกรรมอื่นๆนอกบ้านบ้าง หรือโรงเรียนก็อาจจัดกิจกรรมส่งเสริมหลักสูตรนอกเวลาเรียนด้วย

6) การที่นักเรียนไม่สามารถอธิบายเหตุผลให้ผู้อื่นยอมรับได้เมื่อถูกบังคับให้ทำในสิ่งที่ไม่ชอบ อาจเนื่องมาจากเด็กไม่ได้รับการกระตุ้นและส่งเสริมจากผู้ปกครองและครู/อาจารย์ให้รู้จักใช้เหตุผล หรือถูกห้ามทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยไม่ทราบเหตุผล ส่งผลให้เด็กไม่มีเหตุผล ไม่สามารถ

ต่อยอดความคิดออกไปได้ ดังนั้น เวลาที่เด็กถูกบังคับให้ทำในสิ่งที่ไม่ชอบจึงไม่สามารถอธิบายเหตุผลได้ว่าทำไมจึงไม่ยอมทำ ผู้ปกครองและครู/อาจารย์จึงควรส่งเสริมให้เด็กเป็นคนมีเหตุผล โดยการที่ เมื่อสั่งห้ามหรือใช้ให้เด็กทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เด็กไม่ชอบควรอธิบายด้วยเหตุและผล เพื่อที่เมื่อเด็กถูกบังคับให้ทำในสิ่งที่ไม่ชอบจะสามารถอธิบายเหตุผลให้ผู้อื่นยอมรับได้

5.2.2 ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้สนใจในประเด็นเดียวกันนี้ดังต่อไปนี้

1) ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กในวัยเรียนหรือวัยเด็กตอนกลางเพิ่มมากขึ้น ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กล่าวคือ การวิจัยเชิงปริมาณอาจจะศึกษากลุ่มตัวอย่างหลายๆพื้นที่ เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์และปัจจัยที่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ว่าเหมือนหรือต่างกันหรือไม่และอย่างไร ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาเจาะลึกปัจจัยด้านครอบครัวและปัจจัยด้านโรงเรียน ว่าปัจจัยเหล่านี้มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กวัยนี้ได้อย่างไร และจะแก้ไขอย่างไรเพื่อให้ได้ผลอย่างจริงจัง

2) ควรมีการทำวิจัยระยะยาวกับเด็ก เพื่อศึกษาว่าความฉลาดทางอารมณ์ในวัยเด็กเปลี่ยนแปลงอย่างไรเมื่อก้าวเข้าสู่วัยรุ่นและวัยทำงาน และศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ ว่ามีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรบ้าง เช่น พบว่าในวัยเด็กเพื่อนมีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ และเมื่อก้าวเข้าสู่วัยรุ่นและวัยทำงาน เพื่อนจะยังคงมีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์หรือไม่ หรือมีตัวแปรอื่นใดที่มีอิทธิพลต่อความฉลาดทางอารมณ์มากกว่า

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กัณฑ์วรรณ มีสมสาร. การเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กวัยย่างเข้าสู่วัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูในรูปแบบที่แตกต่างกันตามการรับรู้ของตนเอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- จิตศุภา ไวกววรรณ. ความสัมพันธ์ระหว่างเชาว์ปัญญาและเชาว์อารมณ์ในเยาวชนไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาจิตวิทยาสังคม คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.
- ชชณิชา แพงทรัพย์. การศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนคลองมหาหงส์ จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2546.
- ชมพูนุท โคตรนรินทร์. วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่มีผลต่อเชาว์อารมณ์ กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลร้อยเอ็ด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด. ภาคนิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2546.
- ชัชรินทร์ บุญญะสุด. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2547.
- เซอร์รี่, อเล็กซานเดรีย เค, แพล โดย อนันตชัย ศรีโคตร. **EQ+IQ = Best Brain Management for Successful Life** ชีวิตนี้ใช้ว่าจะมีดีแค่อย่างเดียว. กรุงเทพมหานคร: โหลทอง มาสเตอร์ปริ้นท์, 2547.
- ณัฐกมล ชาญสาธิตพร, ชัยวัฒน์ วงศ์อาษา และศิริกุล อิศรานุรักษ์. สัมพันธ์ภาพในครอบครัว การยอมรับจากเพื่อนกับการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยรุ่นตอนต้น. วารสาร **สาธารณสุขศาสตร์** 32 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2545): 129-137.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ. ปัจจัยทางจิตวิทยาในวัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของมารดาไทย. รายงานการวิจัยฉบับที่ 32. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.

- เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, กระทรวง. สำนักงานสถิติแห่งชาติ. **การจัดประเภทอาชีพตามมาตรฐานสากล** [ในสายตรง]. กรุงเทพมหานคร, 2550. แหล่งที่มา: <http://service.nso.go.th/nso/knowledge/knowledge10/page2.htm> [6 กรกฎาคม พ.ศ. 2550]
- เทอดศักดิ์ เดชคง. **จากความฉลาดทางอารมณ์สู่สติและปัญญา**. กรุงเทพมหานคร: มติชน, 2544.
- นิภา นิชยาณ. **การปรับตัวและบุคลิกภาพ**. กรุงเทพมหานคร: โอ เอส พรินติ้ง เฮ้าส์, 2530.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. **สุขภาพจิตเบื้องต้น**. กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตการพิมพ์, 2530.
- พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุษย์. **ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ**, พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.
- พระราชวรมุณี. "อีคิวในแนวทางพุทธศาสนา". ใน **รวมบทความทางวิชาการ อีคิว**, หน้า 23. กรุงเทพมหานคร: DESKTOP, 2545.
- เพียงพนอ เปลี่ยนดวง. **การศึกษาตัวแปรคัดสรรที่ส่งผลต่อระดับเขาว์อารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาจิตวิทยาการศึกษา ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- ไพเราะ เลิศวิราม. **วุฒิภาวะทางอารมณ์ของนักเรียนระดับอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร**. ภาควิชาจิตวิทยาบริหารศึกษาศาสตร์, คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2544.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ. **ลักษณะมาพรศรีวรบุณย. ปัจจัยที่ส่งผลต่อเขาว์อารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2546 [ในสายตรง]. อุบลราชธานี. แหล่งที่มา: http://dcms.thailis.or.th/object/12/html_metadata/12_170.html [6 กรกฎาคม พ.ศ. 2550]
- มัทยวีร์ หนังสือ. **ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการดูโทรทัศน์และความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กอายุ 3-11 ปี ในกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2549.
- มารยาท รุจิวิทย์ และศิริพร ศรีวิชัย. **การศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กวัยเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาธรรมศาสตร์**. วารสารสร้างเสริมสุขภาพ 1 (มกราคม-เมษายน 2547): 11-20.

- ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรมศัพท์จิตวิทยา**. กรุงเทพมหานคร: ศักดิ์โสภากาการพิมพ์, 2548.
- ลักขณา สรวิวัฒน์. **จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน**. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, 2545.
- ลัดดา เหมาะสุวรรณ และคณะ. **โครงการวิจัย พัฒนาการแบบองค์รวมของเด็กไทย: ปัจจัยคัดสรร
ด้านครอบครัวและการอบรมเลี้ยงดู**. รายงานการวิจัย กองทุนสนับสนุนการวิจัย.
กรุงเทพมหานคร, 2547.
- เลขาธิการสภาการศึกษา. **ประกาศแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535** [ในสายตรง].
กรุงเทพมหานคร, 2550. แหล่งที่มา: <http://www.onec.go.th/plan/surang/17p.pdf>
[6 กรกฎาคม พ.ศ. 2550]
- วชิราภรณ์ มอนเต้. **ผลของการอบรมเลี้ยงดูและบรรยากาศในครอบครัวที่มีผลต่อความฉลาดทาง
อารมณ์ของเด็กวัยรุ่นตอนต้นในกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขา
จิตวิทยาพัฒนาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2546.
- วารภรณ์ ตระกูลสฤษดิ์. **จิตวิทยาการปรับตัว**. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- วริศรา วราลักษณ์. **การเปิดรับข่าวสารความรู้เรื่องสิ่งเสพติดและการป้องกันสิ่งเสพติดจาก
สื่อมวลชนและสื่อบุคคลของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ
ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาการ
ประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- วีระวัฒน์ ปันนิตามัย. **เชาว์อารมณ์ (EQ): ดัชนีความสุขและความสำเร็จของชีวิต**.
กรุงเทพมหานคร: เอ็กซ์เปอร์เน็ท, 2542.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. **จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย: แนวคิดเชิงทฤษฎี-วัยเด็กตอนกลาง**.
พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. **ศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. สรุปจำนวน
นักเรียนรายเขตพื้นที่การศึกษาทั่วประเทศ** [ในสายตรง]. กรุงเทพมหานคร, 2550.
แหล่งที่มา: http://210.1.20.11/doc/web_doc/index.php [10 มิถุนายน พ.ศ. 2550]
- สาธารณสุข, กระทรวง. **กรมสุขภาพจิต. คู่มือความฉลาดทางอารมณ์**. นนทบุรี: องค์การสงเคราะห์
ทหารผ่านศึก, 2548.
- สาธารณสุข, กระทรวง. **กรมสุขภาพจิต. อีคิว: ความฉลาดทางอารมณ์**. นนทบุรี: องค์การ
สงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2543.

ศุภัญญา ตีระวนิช. รายงานการวิจัย ทูทของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงาน
เยาวชนแห่งชาติ เรื่อง อิทธิพลของสื่อต่อเด็กในกรุงเทพมหานคร. ภาควิชาการหนังสือพิมพ์
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.

ศุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพมหานคร:
เฟื่องฟ้า พรินติ้ง, 2546.

สุธิดา พลธานี. ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ
นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวชิรวิทย์ จังหวัดเชียงใหม่. ภาคนิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2546.

สุภารัตน์ แซ่ตั้ง. ปัจจัยด้านครอบครัว โรงเรียน และลักษณะทางพุทธของบิดามารดาที่เกี่ยวข้องกับ
ปรีชาเชิงอารมณ์แนวพุทธของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,
2547.

สุวัฒน์ เงินน้ำ. พ.ร.บ.การศึกษาใหม่กับการเสริมทักษะชีวิตและอีคิว. รายงานการประชุมวิชาการ
ทักษะชีวิต ครั้งที่ 3 เรื่อง “ทักษะชีวิตกับความฉลาดทางอารมณ์ผู้สหัสวรรษแห่งการพัฒนา
เยาวชนแบบองค์รวม” วันที่ 23-24 มีนาคม 2543 ณ โรงแรมดิแอมเมอรัลด์ รัชดาภิเษก
กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร: กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2543.

อุมาพร ตรังสมบัติ. สร้าง EQ ให้ลูกคุณ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ชันด้าการพิมพ์, 2544.

ภาษาอังกฤษ

Cooper, R.K. and Sawaf, A. **Executive EQ: Emotional Intelligence in Business.** London: The
Orion Publishing Group, 1997.

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

เรื่อง

ความสามารถทางอารมณ์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตกรุงเทพมหานคร

ชื่อนักเรียน (ด.ญ./ด.ช.).....
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/.....
โรงเรียน .....

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ
ส่วนที่ 1 คำถามส่วนบุคคล
ส่วนที่ 2 คำถามด้านครอบครัว
ส่วนที่ 3 คำถามด้านโรงเรียน
ส่วนที่ 4 คำถามด้านอารมณ์หรือความรู้สึก
2. ให้นักเรียนอ่านข้อความแต่ละข้อให้ครบถ้วนแล้วเลือกคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด
3. ให้นักเรียนตอบคำถามทุกข้อ เพราะถ้าไม่ครบทุกข้อ จะทำให้แบบสอบถามนี้ไม่สมบูรณ์ไม่สามารถนำไปศึกษาได้
4. คำตอบของนักเรียนในแบบสอบถามนี้จะไม่มีผลต่อการเรียนของนักเรียน เนื่องจากผู้วิจัยจะนำไปใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น

ส่วนที่ 1 คำถามส่วนบุคคล

คำชี้แจง: ให้นักเรียนวงกลมล้อมรอบตัวเลข หรือเติมคำในช่องว่าง ให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

- นักเรียนมีเพศอะไร
  - ชาย
  - หญิง
- นักเรียนมีพี่น้อง..... คน (รวมนักเรียนด้วย)
- ปีที่ผ่านมานักเรียนได้เกรดเฉลี่ยเท่ากับ .....
- นักเรียนใช้เวลาในการทำที่บ้านหรือทบทวนบทเรียนโดยรวมวันละประมาณ ..... ชั่วโมง
- นักเรียนใช้เวลากับสื่อ (การใช้เวลากับสื่อ หมายถึง การอ่านหนังสือพิมพ์ /นิตยสาร, คู่มือ, ทีวี, ฟังวิทยุ, ชมภาพยนตร์, เล่นอินเทอร์เน็ต) โดยรวมวันละประมาณ..... ชั่วโมง

ส่วนที่ 2 คำถามด้านครอบครัว

- ใครคือผู้ปกครองของนักเรียน (ผู้ปกครองหมายถึงบุคคลที่นักเรียนมีความใกล้ชิดมากที่สุด ในครอบครัว) ให้เลือกเพียงข้อเดียว
  - บิดา
  - มารดา
  - พี่สาว
  - พี่ชาย
  - ลุง
  - ป้า
  - น้ำ
  - อา
  - ปู่
  - ย่า
  - ตา
  - ยาย
  - อื่นๆ (ระบุ).....
- ผู้ปกครองของนักเรียนในข้อ 6 มีสถานภาพสมรสอย่างไร
  - โสด
  - สมรสและอยู่ด้วยกัน
  - สมรสแต่แยกกันอยู่
  - หย่า
  - หย่าร้าง
  - ไม่ทราบสถานภาพสมรส

8. ผู้ปกครองของนักเรียนในข้อ 6 มีระดับการศึกษาสูงสุดในระดับใด
1. ไม่ได้เรียน
  2. ประถมศึกษา
  3. มัธยมศึกษาตอนต้น
  4. มัธยมศึกษาตอนปลาย
  5. ปวช.
  6. ปวส.
  - 7.ปริญญาตรี
  8. สูงกว่าปริญญาตรี
9. ผู้ปกครองของนักเรียน ในข้อ 6 ประกอบอาชีพอะไร (ให้ระบุ).....
10. นักเรียนคิดว่าครอบครัวของนักเรียนมีฐานะความเป็นอยู่ในระดับใด
1. รวย
  2. ปานกลาง
  3. ยากจน
11. นักเรียนคิดว่าครอบครัวของนักเรียนมีความอบอุ่นมากน้อยเพียงใด
1. อบอุ่นมากที่สุด
  2. อบอุ่นมาก
  3. อบอุ่นปานกลาง
  4. อบอุ่นน้อย
  5. ไม่มีความอบอุ่นเลย
12. นักเรียนคิดว่าได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใด
1. **แบบเข้มงวดกวดขัน**
หมายถึง ลักษณะที่ผู้ปกครองควบคุม บังคับ เข้มงวดกับนักเรียนมากจนเกินไป คอยออกคำสั่งให้นักเรียนปฏิบัติตาม นักเรียนไม่มีอิสระในการคิดหรือทำ ต้องปฏิบัติตามคำสั่งโดยเคร่งครัด และอยู่ในระเบียบวินัยที่ผู้ปกครองกำหนด
  2. **แบบปล่อยปละละเลย**
หมายถึง การที่ผู้ปกครองทอดทิ้งไม่เหลียวแล ไม่สนใจปล่อยให้เด็กนักเรียนทำอะไรตามอำเภอใจ ไม่แนะนำแนวทางที่ถูกต้องและเหมาะสมให้
  3. **แบบประชาธิปไตย**
หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่ใช้เหตุผล โดยให้นักเรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นมีส่วนร่วม มีบทบาทในครอบครัวในลักษณะที่เหมาะสม

ส่วนที่ 3 คำถามด้านโรงเรียน

คำชี้แจง: ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ถ้าตอบ **เคย** หมายถึง นักเรียนเคยได้รับการปฏิบัติจากเพื่อนนักเรียน ครู/อาจารย์

ถ้าตอบ **ไม่เคย** หมายถึง นักเรียนไม่เคยได้รับการปฏิบัติจากเพื่อนนักเรียน ครู/อาจารย์เลย

ตัวอย่าง

กิจกรรม	เคย	ไม่เคย
1.1 เพื่อนเคยเลือกให้นักเรียนเป็นประธานนักเรียนหรือไม่	✓	

คำถาม

1. นักเรียนเคยได้รับการปฏิบัติจากเพื่อนๆขณะที่อยู่ในโรงเรียนอย่างไรบ้าง

กิจกรรม	เคย	ไม่เคย
1.1 เพื่อนเคยเลือกให้นักเรียนเป็นประธานนักเรียนหรือไม่		
1.2 เพื่อนเคยเลือกให้นักเรียนเป็นประธานกีฬาหรือไม่		
1.3 เพื่อนเคยเลือกให้นักเรียนเป็นกรรมการนักเรียนหรือไม่		
1.4 เพื่อนเคยเลือกให้นักเรียนเป็นหัวหน้าห้องหรือไม่		
1.5 เพื่อนเคยเลือกให้นักเรียนเป็นรองหัวหน้าห้องหรือไม่		
1.6 เพื่อนเคยเลือกให้นักเรียนเป็นหัวหน้ากลุ่มในการทำรายงานหรือไม่		
1.7 เพื่อนเคยชวนนักเรียนไปรับประทานอาหารเที่ยงด้วยหรือไม่		
1.8 เพื่อนเคยชวนนักเรียนไปเล่นกีฬาด้วยหรือไม่		
1.9 เพื่อนเคยช่วยสอนการบ้านนักเรียนหรือไม่		
1.10 นักเรียนเคยทะเลาะกับเพื่อนหรือไม่		
1.11 นักเรียนเคยถูกเพื่อนทักท้วงหรือไม่		
1.12 นักเรียนเคยมีปากเสียงกับเพื่อนหรือไม่		
1.13 นักเรียนเคยโดนเพื่อนล้อเลียนหรือไม่		
1.14 นักเรียนกับเพื่อนเคยร่วมกันทำงานเป็นหมู่คณะหรือไม่		
1.15 นักเรียนกับเพื่อนเคยร่วมกันแข่งขันกีฬาหรือไม่		
1.16 นักเรียนเคยได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อนในเรื่องต่างๆหรือไม่		

คำถาม

2. นักเรียนเคยได้รับการปฏิบัติจากครู/อาจารย์ขณะที่อยู่ในโรงเรียนอย่างไรบ้าง

กิจกรรม	เคย	ไม่เคย
2.1 ครูเคยมอบหมายให้นักเรียนเช็กชื่อเพื่อนหรือไม่		
2.2 ครูเคยมอบหมายให้นักเรียนเก็บสมุดการบ้านจากเพื่อนหรือไม่		
2.3 ครูเคยมอบหมายให้นักเรียนเก็บเงินจากเพื่อนๆ ในห้องเพื่อนำเงินไปทำกิจกรรม เช่น พิธีไหว้ครู งานวันปีใหม่ งานลอยกระทง หรือไม่		
2.4 ครูเคยมอบหมายให้นักเรียนจัดบอร์ดหรือไม่		
2.5 ครูเคยเลือกนักเรียนไปแข่งขันตอบปัญหาภาษาอังกฤษหรือไม่		
2.6 ครูเคยเลือกนักเรียนไปแข่งขันตอบปัญหาวิทยาศาสตร์หรือไม่		
2.7 ครูเคยเลือกนักเรียนไปแข่งขันตอบปัญหาธรรมะหรือไม่		
2.8 ครูเคยเลือกให้นักเรียนเป็นตัวแทนโรงเรียนไปแข่งขันกีฬาหรือไม่		
2.9 ครูเคยเลือกให้นักเรียนเป็นตัวแทนโรงเรียนไปแข่งขันดนตรีหรือไม่		
2.10 ครูเคยเลือกให้นักเรียนเป็นตัวแทนโรงเรียนไปแข่งขันศิลปะหรือไม่		
2.11 นักเรียนเคยได้รับคำชมจากครูหรือไม่		
2.12 นักเรียนเคยได้รับของขวัญจากครูหรือไม่		
2.13 นักเรียนเคยโดนครูตำหนิหรือตักเตือนหรือไม่		
2.14 นักเรียนเคยโดนครูลงโทษหรือไม่		
2.15 นักเรียนเคยได้รับคำแนะนำจากครูในเรื่องการเรียนหรือไม่		
2.16 นักเรียนเคยปรึกษาครูเกี่ยวกับปัญหาต่างๆ เช่น เรื่องเพื่อน เรื่องครอบครัว หรือไม่		
2.17 นักเรียนเคยได้รับการช่วยเหลือจากครูในด้านต่างๆ เช่น ค่าเทอม หรือไม่		

ส่วนที่ 4 คำถามด้านอารมณ์หรือความรู้สึก

คำชี้แจง: ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุดในแต่ละข้อให้เลือกเพียงคำตอบเดียว

- ตอบ **ไม่จริง** หมายถึง นักเรียนไม่เคยมีอารมณ์หรือความรู้สึกนี้เลย
 ตอบ **จริงบางครั้ง** หมายถึง นักเรียนมีอารมณ์หรือความรู้สึกบ้างในบางครั้ง
 ตอบ **จริงทุกครั้ง** หมายถึง นักเรียนมีอารมณ์หรือความรู้สึกเสมอหรือทุกครั้ง

ข้อ ที่	คำถาม	ไม่ จริง	จริง บางครั้ง	จริง ทุกครั้ง
1	ฉันบอกไม่ได้ว่าจะอะไรทำให้ฉันรู้สึกโกรธ			
2	เมื่อถูกขัดใจ ฉันมักรู้สึกหงุดหงิดจนควบคุมอารมณ์ไม่ได้			
3	ฉันสามารถคอยเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่พอใจ			
4	เมื่อถูกบังคับให้ทำในสิ่งที่ไม่ชอบ ฉันจะอธิบายเหตุผล จนผู้อื่นยอมรับได้			
5	ฉันสังเกตได้ เมื่อคนใกล้ฉันมีอารมณ์เปลี่ยนแปลง			
6	ฉันไม่สนใจกับความทุกข์ของผู้อื่นที่ฉันไม่รู้จัก			
7	ฉันรู้สึกว่าผู้อื่นชอบเรียกร้องความสนใจมากเกินไป			
8	แม้จะมีภาระที่ต้องทำ ฉันก็ยินดีรับฟังความทุกข์ของผู้อื่นที่ ต้องการความช่วยเหลือ			
9	ฉันเห็นคุณค่าในน้ำใจที่ผู้อื่นมีต่อฉัน			
10	เมื่อทำผิด ฉันสามารถกล่าวคำ "ขอโทษ" ผู้อื่นได้			
11	ฉันยอมรับข้อผิดพลาดของผู้อื่นได้ยาก			
12	ฉันรู้สึกลำบากใจในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อผู้อื่น			
13	ฉันไม่รู้ว่าฉันเก่งเรื่องอะไร			
14	ฉันรู้สึกมีคุณค่าเมื่อได้ทำสิ่งต่างๆอย่างเต็มความสามารถ			
15	เมื่อต้องเผชิญกับอุปสรรคและความผิดหวัง ฉันก็จะไม่ยอมแพ้			
16	เมื่อเริ่มทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด ฉันมักทำต่อไปไม่สำเร็จ			

ข้อ ที่	คำถาม	ไม่ จริง	จริง บางครั้ง	จริง ทุกครั้ง
17	ฉันไม่รู้ว่าจะอะไรทำให้ฉันไม่มีความสุข			
18	เมื่อต้องทำอะไรหลายอย่างในเวลาเดียวกัน ฉันตัดสินใจได้ว่า จะทำอะไรก่อนหลัง			
19	ฉันลำบากใจเมื่อต้องอยู่กับคนแปลกหน้าหรือคนไม่คุ้นเคย			
20	ฉันมีเพื่อนสนิทหลายคนที่คบกันมานาน			
21	ฉันไม่กล้าบอกความต้องการของฉันให้ผู้อื่นรู้			
22	ฉันรู้สึกดียกกว่าผู้อื่น			
23	ฉันสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายได้ดีที่สุด			
24	ฉันสนุกสนานกับกิจกรรมในวันสุดสัปดาห์และวันหยุด พักผ่อน			
25	ฉันรู้สึกไม่พอใจที่ผู้อื่นได้รับสิ่งดีๆมากกว่าฉัน			
26	ฉันพอใจกับสิ่งที่ฉันเป็นอยู่			
27	ฉันไม่รู้ว่าจะหาอะไรทำเมื่อรู้สึกเบื่อหน่าย			
28	เมื่อว่างเว้นจากภาระหน้าที่ ฉันจะทำในสิ่งที่ฉันชอบ			
29	เมื่อรู้สึกไม่สบายใจ ฉันมีวิธีผ่อนคลายอารมณ์ได้			
30	ฉันมักทุกข์ร้อนกับเรื่องเล็กๆน้อยๆที่เกิดขึ้นกับฉัน			

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางชุลี ศรีนวล เกิดเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน พ.ศ. 2513 ที่จังหวัดชุมพร สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษ จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง เมื่อปีการศึกษา 2536 และเข้ารับราชการในตำแหน่งเจ้าหน้าที่วิเทศสัมพันธ์ 3 กองวิเทศสัมพันธ์ สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย เมื่อปี พ.ศ. 2539 จากนั้นได้เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโท สาขาพัฒนามนุษย์และสังคม (สหสาขาวิชา) บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2547 ปัจจุบันรับราชการในตำแหน่งนักวิชาการศึกษา 6ว สำนักยุทธศาสตร์อุดมศึกษาต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย